

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

32/2014. (XI. 3.) AB határozat	a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 137. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésének, valamint alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	1424
3264/2014. (XI. 4.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1439
3265/2014. (XI. 4.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1455
3266/2014. (XI. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1461
3267/2014. (XI. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1463
3268/2014. (XI. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1465
3269/2014. (XI. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1467
3270/2014. (XI. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1470
3271/2014. (XI. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1474
3272/2014. (XI. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1477
3273/2014. (XI. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1479
3274/2014. (XI. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1481
3275/2014. (XI. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1486
3276/2014. (XI. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1489
3277/2014. (XI. 4.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1491

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

32/2014. (XI. 3.) AB HATÁROZAT

a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 137. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésének, valamint alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének, valamint jogszabály alaptörvény-ellenességének vizsgálatára irányuló bírói kezdeményezések alapján – *Dr. Balsai István, Dr. Dienes-Oehm Egon, Dr. Juhász Imre, Dr. Lenkó Barnabás, Dr. Pokol Béla, Dr. Salamon László és Dr. Varga Zs. András* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 137. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe és az Alaptörvénybe ütközik, ezért azt 2015. március 31-ei hatállyal megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet módosításáról szóló 12/2010. (XI. 9.) KIM rendelet 3. § (1) bekezdésének megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék előtt 28.P.25.617/2013., 28.P.25.413/2013. és 28.P.20.917/2014. számon kártérítés miatt folyamatban lévő ügyekben az eljáró bíró a bírósági eljárások felfüggesztése mellett az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte. Az ügyek tárgyi összefüggésére tekintettel az Alkotmánybíróság a kezdeményezéseket az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 58. § (2) bekezdése alapján egyesítette és egy eljárásban bírálta el.
- [2] 1.1. Az eljáró bíró mindhárom ügyben, azonos tartalommal benyújtott indítványában a szabadságvesztés és előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 137. § (1) bekezdésének nemzetközi szerződésbe és az Alaptörvénybe ütközését állította. Az említett rendelkezés szerint „[a] zárkában (lakóhelyiségben) elhelyezhető létszámot úgy kell meghatározni, hogy minden elítélre lehetőleg hat köbméter légtér, és lehetőség szerint a férfi elítéltek esetén három négyzetméter, a fiataloké, illetve a női elítéltek esetén három és fél négyzetméter mozgástér jusson.”
- [3] Az indítványozó bíró álláspontja szerint az IM rendelet kifogásolt rendelkezése az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) kényszer, embertelen vagy megalázó bánásmód, illetve büntetés tilalmát kimondó 3. cikkébe, valamint az Alaptörvény azonos tartalmú III. cikk (1) bekezdésébe ütközik. Az indítványozó bíró összefoglalva az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJB) joggyakorlatát kifejti, hogy az Egyezmény 3. cikkének megsértése általában a törvényes bánásmód vagy büntetés adott formájával elkerülhetetlenül összekapcsolódó

szenvedésen és megaláztatáson túlmenő szenvedést és megaláztatást feltételez. Az államnak tehát azt kell biztosítania, hogy a személy fogvatartására az emberi méltóság tiszteletben tartásával összeegyeztethető feltételek között kerüljön sor, és hogy az intézkedés végrehajtásnak módja és módszere ne okozzon az egyénnek a fogvatartással szükségszerűen együtt járó szenvedés elkerülhetetlen szintjét meghaladó erősségű gyötrelmet és nehézséget.

- [4] Az indítvány rögzíti, hogy az EJEB számos – köztük több, magyar vonatkozású – ítéletében is kifejtette, hogy a Kínzás és Embertelen vagy Megalázó Bánásmód vagy Büntetés Megelőzésére Létrejött Európai Bizottság (a továbbiakban: CPT) a többszemélyes zárkák esetében 4 négyzetméter egy főre jutó mozgásteret tart minimálisan elfogadhatónak. Mindezekre figyelemmel – az indítvány érvelése szerint – az EJEB a fogvatartás körülményeit vizsgáló ítéleteiben a 4 négyzetméternél kisebb mozgástér biztosítását az Egyezmény 3. cikkét sértő embertelen és megalázó bánásmódként értékelte.
- [5] 1.2. Az indítványozó bíró rögzítette, hogy az IM rendelet támadott rendelkezése 2010. november 24-ét megelőzően kógens rendelkezésként írta elő a – 6 köbméterben meghatározott, valamint a 3, illetve 3,5 négyzetméterben meghatározott – minimális légtér és mozgástér biztosítását. Az említett jogszabályhelyet 2010. november 24-ei hatállyal módosító – a korábbi jogszabály szövegének „legalább” kitételét a „lehetőleg” és „lehetőség szerint” kifejezésekkel felcserélő – a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet módosításáról szóló 10/2010. (XI. 9.) KIM rendelet (a továbbiakban: Módr.) azonban a rendelkezést olyan permisszív jogszabállyá tette, amely alapján *ad absurdum* az sem lenne jogellenes, ha a jogalkalmazó teljesen megvonná a mozgásteret a fogvatartottaktól.
- [6] Az indítványozó bíró álláspontja szerint a szabályozás permisszív jellegét legfeljebb gazdasági szükségszerűség (rendeletre álló börtönterület szűkössége) indokolhatja, azonban gazdasági okokból alapvető emberi jog nem korlátozható.
- [7] 1.3. Az indítványozó bíró álláspontja szerint a fogvatartottak többszemélyes zárkában történő elhelyezése esetén nemzetközi szerződésből eredő kötelezettség alapján az egy fogvatartottra jutó mozgástérnek minimálisan 4 négyzetméternek kell lennie, így az IM rendelet 137. § (1) bekezdésében ennél kisebb életteret előíró szabályozás az Egyezmény 3. cikkét sérti, valamint az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésével sincs összhangban.
- [8] 1.3.1. A kifejtettekre figyelemmel az eljáró bíró elsődlegesen azt indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság az említett rendelkezést teljes terjedelmében semmisítse meg, egyúttal állapítsa meg, hogy az a bíróság előtt folyamatban lévő ügyekben nem alkalmazható.
- [9] 1.3.2. A bíróság másodlagosan azt indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság – amennyiben az IM rendelet támadott rendelkezésének teljes megsemmisítésére nem lát alapot – a korábbi jogszabály szövegét a „lehetőleg” és „lehetőség szerint” kifejezésekkel kiegészítő Módr. 3. § (1) bekezdését semmisítse meg és állapítsa meg, hogy a módosító rendelkezés a bíróság előtt folyamatban lévő ügyekben nem alkalmazható.
- [10] 1.3.3. Harmadlagos indítványában pedig azt kérte az eljáró bíró, hogy az Alkotmánybíróság – amennyiben másodlagos kérelmét nem találja alaposnak – az IM rendelet 3. § (1) bekezdésének a „lehetőleg” és „lehetőség szerint” kifejezéseit semmisítse meg, valamint állapítsa meg, hogy az IM rendelet kifogásolt szövegrésze az előtte folyamatban lévő perekben nem alkalmazható.

II.

[11] Az Alkotmánybíróság által figyelembe vett jogszabályi rendelkezések:

[12] 1. Az Alaptörvény rendelkezései:

„Q) cikk (2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.”

„T) cikk (3) Jogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel.”

„III. cikk (1) Senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgaságban tartani. Tilos az emberkereskedelem.”

[13] 2. Nemzetközi szerződések rendelkezései:

[14] 2.1. Az 1976. évi 8. törvényerejű rendelettel kihirdetett, Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (a továbbiakban: Egyezségokmány)

„7. Cikk Senkit sem lehet kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánásnak vagy büntetésnek alávetni. Különösen tilos bárkit szabad hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletnek alávetni.”

„10. Cikk 1. A szabadságuktól megfosztott személyekkel emberségesen és az emberi személyiség veleszületett méltóságának tiszteletben tartásával kell bánni.”

[15] 2.2. Az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény

„3. Cikk – Kínzás tilalma Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.”

[16] 3. Az IM rendelet indítvánnyal érintett rendelkezése:

„137. § (1) A zárkában (lakóhelyiségben) elhelyezhető létszámot úgy kell meghatározni, hogy minden elítélte lehetőleg hat köbméter légtér, és lehetőség szerint a férfi elítéltek esetén három négyzetméter, a fiatakorúak, illetve a női elítéltek esetén három és fél négyzetméter mozgástér jusson”.

III.

[17] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy a bírói kezdeményezések megfelelnek-e a törvényben előírt feltételeknek. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezi az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította.

[18] A nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja szerinti hatásköre. Az Abtv. 32. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontjában foglalt hatáskörében a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi. Az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírói kezdeményezések megfelelnek az Abtv. 25. §-ában, 32. § (1) és (2) bekezdéseiben, valamint az 52. § (1) és (1b) bekezdéseiben előírt feltételeknek.

[19] 2. Az indítványozó bíró másodlagos indítványában azt kérte az Alkotmánybíróságtól, hogy a Módr. 3. § (1) bekezdését semmisítse meg, illetve zárja ki annak alkalmazását a bírósági eljárásban (lásd Indokolás [9] bekezdés). Az Alkotmánybíróság több határozatában következetesen kimondta, hogy „[...] ha az indítványozó egy új rendelkezés tartalmának alkotmányellenességét állítja, akkor az Alkotmánybíróság nem az új rendelkezést hatályba léptető, hanem a módosítás révén az új rendelkezést magába foglaló (inkorporáló) jogszabály alkotmányellenességét vizsgálja meg.” {8/2003. (III. 14.) AB határozat, ABH 2003, 74, 81.; legutóbb megerősítve 26/2014. (VII. 23.) AB határozat, [18]} Az Alkotmánybíróság erre tekintettel jelen ügyben sem a Módr. 3. § (1) bekezdésének, hanem az IM rendelet perben alkalmazandó 137. § (1) bekezdését vizsgálta, így a bírói indítványokat a Módr. említett rendelkezésének vizsgálatára vonatkozó részükben visszautasította.

IV.

- [20] Az indítványok részben megalapozottak.
- [21] 1. Az Alkotmánybíróság áttekintette a fogvatartottak büntetés-végrehajtási intézetben történő elhelyezésére vonatkozó jogszabályi környezetet. Megállapította, hogy az elhelyezésre vonatkozó általános rendelkezéseket a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Bv.tvr.) tartalmazza. A Bv.tvr. szerint az elítéltek részére a büntetés-végrehajtási intézetben a higiéniai feltételeknek megfelelő, egészséges és kulturált elhelyezést kell biztosítani [lásd Bv.tvr. 25. § (1) bekezdés *b*) pontja, a 36. § (1) bekezdésének *a*) pontja és a 46. § (1) bekezdésének *a*) pontja]. Az elhelyezéssel kapcsolatos részlet-szabályokat – így a fogvatartottak részére az elhelyezés során biztosítandó minimális mozgástérre vonatkozó szabályokat is – az IM rendelet tartalmazza. E jogszabálynak 137. § (3) bekezdése szól az egyszemélyes zárka alapterületének nagyságáról, míg a jelen ügyben relevanciával bíró 137. § (1) bekezdése szabályozza a többszemélyes zárkában történő elhelyezés feltételeit. Utóbbi jogszabályhely – az IM rendelet 1996. október 1. napján történt hatályba lépésétől, egészen – 2010. október 23. napjáig úgy rendelkezett, hogy „[a] zárkában (lakóhelyiségben) elhelyezhető létszámot úgy kell meghatározni, hogy minden elítéltre legalább hat köbméter légtér, és férfi elítéltek esetén három négyzetméter, a fiatakorúak, illetve a női elítéltek esetén három és fél négyzetméter mozgástér jusson.” [Az IM rendelet hatályba lépését megelőzően irányadó, a büntetés végrehajtási Szabályzatról szóló 8/1979. (VI. 30.) IM rendelet is tartalmazott már az elhelyezésre vonatkozó minimális előírást, 85. § (2) bekezdése szerint ugyanis „[a] zárkában személyenként 6–8 légmentes teret kell biztosítani úgy, hogy elegendő mozgási terület álljon rendelkezésre.”]
- [22] Az IM rendelet támadott rendelkezése – 2010. október 24. napjától – a Módr. következtében nyerte el jelenleg is hatályos, az indítványozó által kifogásolt szövegét, amely alapján a fentiekben ismertetett értékeket nem kell kötelező jelleggel biztosítani, hanem lehetőség van azokat el nem érő nagyságú mozgástér biztosítására is.
- [23] A mozgástér nagyságát érintő fontos rendelkezést tartalmaz az IM rendelet 137. § (2) bekezdése is, amely szerint a mozgástér meghatározásakor az azt csökkentő berendezési és felszerelési tárgyak által elfoglalt terület nem veendő figyelembe. Az egyes zárkatípusokban található berendezési és felszerelési tárgyak felsorolását az IM rendelet 3–6. számú mellékletei tartalmazzák. E rendelkezések szerint – egyebek mellett – a zárkában elhelyezett fekhely, ülőke, szekrény és asztal (fegyelmi és különleges biztonságú zárka esetén továbbá a folyóvízes mosdó és az illemhely) által elfoglalt terület nem számítandó be a fogvatartottak számára biztosítandó mozgástérbe.
- [24] 2. A kínzás, az embertelen vagy megalázó bánásmód, illetve büntetés tilalmát az Alaptörvény mellett valamennyi jelentős nemzetközi emberi jogi egyezmény is előírja.
- [25] 2.1. Az Európa Tanács tagállamai által megkötött Egyezmény 3. cikke, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezete a (továbbiakban: ENSZ) égisze alatt született Egyezségokmány 7. cikke tiltja a kínzás mellett mind az embertelen, mind a megalázó bánásmódot és büntetést is. Az Egyezségokmány 10. cikke az általános rendelkezést – jelen ügy szempontjából releváns módon – konkretizálja a fogvatartottak csoportjára, amikor úgy fogalmaz, hogy „[a] szabadságuktól megfosztott személyekkel emberségesen és az emberi személyiség veleszületett méltóságának tiszteletben tartásával kell bánni.” Az ENSZ keretén belül alkották meg a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód elleni nemzetközi egyezményt (Magyarországon az 1988. évi 3. törvényerejű rendelet hirdette ki), amely egy átfogó fogalmat hozott létre a kínzás vonatkozásában (lásd 1. cikk), emellett a szerződő államok arra is elkötelezték magukat, hogy területükön megtiltanak minden – egyébként kínzásnak nem minősülő – embertelen vagy megalázó büntetést, illetve bánásmódot (lásd 16. cikk).
- [26] Az Európa Tanács tagállamai 1987. november 26. napján Strasbourgban aláírták a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzéséről szóló európai egyezményt (Magyarországon az 1995. évi III. törvény hirdette ki), amely kifejezetten azt a célt szolgálja, hogy a szabadságuktól megfosztott személyeknek a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód elleni védelmét nem bírósági, hanem megelőző jellegű, látogatáson alapuló eljárások segítségével erősítsék. Az 1. cikk alapján jött létre a CPT, amely a részes államokban tett látogatások során vizsgálja meg a fogvatartottakkal való bánásmódot, majd jelentéseiben – amennyiben ez szükséges – ajánlásokat, javaslatokat tesz az érintett államnak.

[27] 2.2. Az Európa Tanács számos dokumentumban foglalkozott a fogvatartottakkal kapcsolatos megfelelő bánásmóddal, amelyek közül – jelen ügy tárgyára figyelemmel – kiemelést érdemel a Miniszteri Bizottság Rec (2006) 2. számú ajánlása az (új) Európai Börtön szabályokról, valamint a Miniszteri Bizottság R (99) 22. számú ajánlása a börtönök túlszűfoltóságáról és a börtönnépeség növekedéséről. Az elsőként említett ajánlás a szabadságuktól megfosztott személyek elhelyezésével kapcsolatban a következőket emeli ki:

„18. Szabály

18.1. A fogvatartási helyiségeknek, különösen azoknak, amelyek a fogvatartottak éjszakai helyéül szolgálnak, meg kell felelniük az emberi méltóság és amennyire lehetséges, a magánszféra támasztotta követelményeknek, figyelemmel az éghajlati feltételekre, eleget kell tenniük az egészség, a higiénia területén – különösen az alapterületre, a légköbméterre, a megvilágításra, a fűtésre és a szellőzésre – előírt minimális feltételeknek.

[...]

18.3. A belső jognak meg kell határoznia a szükséges minimális feltételeket az 1. és a 2. bekezdésekben felsorolt pontok vonatkozásában.

18.4. A belső jognak rendelkeznie kell az annak biztosítását szolgáló mechanizmusokról, hogy ezeket a minimális feltételeket ne sértse a büntetés-végrehajtási helyek zsúfoltsága.

[...]

[28] Az R (99) 22. számú ajánlás pedig hangsúlyozza, hogy a túlszűfoltóság extrém szintjének elkerülése céljából meg kell állapítani az egyes büntetés-végrehajtási intézetek maximális befogadóképességének a mértékét.

[29] Az ajánlás szerint, azokban a büntetés-végrehajtási intézetekben, ahol túlszűfoltóság áll fenn, kiemelt figyelmet kell fordítani az emberi méltóság tiszteletben tartására, valamint arra, hogy a büntetés-végrehajtási intézetek személyzete pozitív és humánus bánásmódot alkalmazzon a fogvatartottakkal szemben. Ezenkívül az Európai Börtön szabályoknak megfelelően különös gondot kell fordítani a fogvatartottak rendelkezésére álló tér mértékére, a higiéniára, a megfelelő élelmezésre, a fogvatartottak egészségügyi ellátására és az intézeten kívüli munkáltatására.

[30] A túlszűfoltóság negatív hatásainak ellensúlyozására az ajánlás arra hívja fel a részes államokat, hogy a lehető legnagyobb mértékben tegyék lehetővé a fogvatartottaknak családjukkal való kapcsolattartását, illetve a részükre nyújtott közösségi támogatás maximális igénybevételét.

[31] 2.3. A CPT legutóbbi – 2013. április 3. és 12. napja közötti – magyarországi látogatásáról készült jelentésében megállapította, hogy előző (2009-es) látogatása óta a magyar büntetés-végrehajtási intézetek túlszűfoltósága jelentősen nőtt, 2013-ban országos átlagot tekintve 144%-ot tett ki. Kifogásolta, hogy az IM rendelet a fogvatartottak minimális mozgásterét szigorúan 3 négyzetméterben (férfiak esetében), illetve 3,5 négyzetméterben (fiatalkorúak és nők esetében) meghatározó, korábbi rendelkezését a Módr. által esetlegessé tették [lásd a 2014. április 30. napján kelt, CPT/Inf (2014) 13. számú jelentés 37. pontját]. A CPT mindezekre figyelemmel felhívta a magyar hatóságokat arra, hogy – minden érintettel egyeztetve – kettőzzék meg az erőfeszítéseiket a büntetés-végrehajtási intézetek túlszűfoltósága elleni küzdelemben, az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának releváns ajánlásainak figyelembe vételével. Ezenkívül arra tett javaslatot, hogy a fogvatartottak minimális mozgásterének meghatározására ismételten a szigorú minimum követelményeket alkalmazzák. A CPT ezt kiegészítve megismételte a korábbi – Magyarországot és más részes államokat is érintő – jelentéseiben már közzétett minimum élettérre vonatkozó javaslatát, amely szerint a többszemélyes cellák esetén legalább 4 négyzetméter egy főre jutó, míg egyszemélyes cella esetén legalább 6 négyzetméter élettér tart kívánatosnak. A CPT a korábbi évek jelentéseihez [lásd például a 2010. június 8. napján kelt, CPT/Inf (2010) 16. számú jelentés 80. pontját, illetve a – Szlovákiát érintő – 2010. február 11. napján kelt, CPT/Inf (2010) 1. számú jelentés 51. pontját] képest szigorította az ajánlását, mivel új elemként rögzítette, hogy a minimálisan megkövetelt élettérbe a helyiségben található illemhely/tisztálkodó hely nem számítandó bele [lásd a 2014. április 30. napján kelt, CPT/Inf (2014) 13. számú jelentés 40. pontját, illetve a – Lengyelországot érintő – 2014. június 25. napján kelt, CPT/Inf (2014) 21. számú jelentés 42. pontját].

[32] 3. Az indítványozó bíró álláspontja szerint az IM rendelet kifogásolt rendelkezése azért ütközik nemzetközi szerződésbe, mert a szabályozás sérti az Egyezmény 3. cikkét. Az Alkotmánybíróság erre figyelemmel mindenekelőtt azt mutatja be, hogy az Egyezményből milyen, Magyarországot terhelő kötelezettség következik a fogvatartottak elhelyezésére, különösen a részükre biztosítandó élettér vonatkozásában. Ennek során nem csupán az Egyezmény normaszövegét, hanem az Egyezmény rendelkezéseinek értelmezésére, tartalmának kibontására

felruházott EJEB joggyakorlatát is alapul veszi, hiszen Magyarország az Egyezményhez történő csatlakozásával az EJEB joghatóságának is alávetette magát.

- [33] 3.1. Az Egyezmény 3. cikkében foglaltakat az EJEB a demokratikus társadalom legalapvetőbb értékei egyik biztosítékának tekinti, amely a kínzás, az embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés abszolút tilalmát írja elő, függetlenül a körülményektől és az áldozat viselkedésétől {*Chahal kontra Egyesült Királyság* [GC] (22414/93.), 1996. november 15., 79. bekezdés; *Labita kontra Olaszország* [GC] (26772/95.), 2000. április 6., 119. bekezdés}.
- [34] A 3. cikkben felsorolt tilalmak közös vonása, hogy mindegyikük bizonyos fokú testi és/vagy lelki gyötrelmet, szenvedést, illetve fájdalmat okoz az érintett egyén számára. Az EJEB joggyakorlata szerint az említett fogalmak (kínzás, embertelen bánásmód vagy büntetés, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés) között egyfelől az okozott szenvedés intenzitása alapján lehet különbséget tenni. Ennek megfelelően a legsúlyosabbnak minősülő kínzás megállapításának feltétele, hogy az áldozattal szemben kifejtett magatartás nagyfokú szenvedést okozzon az érintettnek {*Írország kontra Egyesült Királyság* (5310/71.), 1978. január 18., 167. bekezdés}. Emellett az EJEB – összhangban a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód elleni ENSZ egyezményben foglaltakkal – a kínzást olyan, fájdalomkókozásra irányuló, szándékos magatartásként fogja fel, amelynek célja – egyebek mellett – információk megszerzése és az érintett megfélemlítése {*Salman kontra Törökország* (21986/93.), 2000. június 27., 114. bekezdés}.
- [35] Embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek minősül minden olyan, az érintettnek komoly testi és/vagy lelki szenvedést okozó magatartás, amely nem éri el a kínzás megállapításához szükséges mértéket, illetve hiányzik a fentiekben említett szándékosság és célzat {*Írország kontra Egyesült Királyság* (5310/71.), 1978. január 18., 167. bekezdés; *Ramirez Sanchez kontra Franciaország* [GC], (59450/00.), 2006. július 4., 118. bekezdés}.
- [36] A tilalmak közül a megalázó bánásmód vagy büntetés jár a legenyhébb szenvedéssel, az e körben értékelhető magatartás jellemzően alsóbbrendűségi érzésben megnyilvánuló lelki gyötrelmet okoz elszenedőjének. Annak megítélésakor, hogy egy bánásmód megalázó-e, figyelembe kell venni azt is, hogy annak célja az érintett személy megalázása vagy lealacsonyítása volt-e, és hogy ennek következményeként károsan befolyásolta-e annak személyiségét, a 3. cikket sértő módon {*Raninen kontra Finnország* (20972/92.), 1997. december 16., 55. bekezdés; *Peers kontra Görögország*, (28524/95.), 2001. április 19., 68. bekezdés}. Ugyanakkor az EJEB azt is hangsúlyozta, hogy az említett szándék hiánya nem feltétlenül zárja ki az Egyezmény 3. cikkének megsértését {*Riad és Idiab kontra Belgium* (29787/03.), 2008. január 24., 95. bekezdés}.
- [37] Az EJEB rögzítette, hogy az embertelen, megalázó bánásmód, illetve büntetés mértékének – ahhoz, hogy a 3. cikk hatálya alá tartozzon – el kell érnie egy minimális szintet, amelynek megítélése relatív, függ az adott eset valamennyi körülményétől, így a bánásmód időtartamától, fizikai és mentális hatásaitól, és egyes esetekben az áldozat nemétől, korától és egészségi állapotától is {*Írország kontra Egyesült Királyság* (5310/71.), 1978. január 18., 162. bekezdés; *Peers kontra Görögország*, (28524/95.), 2001. április 19., 67. bekezdés}.
- [38] Az EJEB következetes ítélkezési gyakorlata értelmében kizárólag a jogszerű bánásmód vagy büntetés bizonyos formáihoz szükségszerűen kapcsolódó szenvedésen túlmenő, további szenvedés és megalázás sérti az Egyezmény 3. cikkében foglalt tilalmat. A személyi szabadságtól való megfosztáshoz vezető intézkedések (jellemzően valamely kényszerintézkedés vagy szabadságvesztés büntetés okán történő fogvatartás) gyakran járnak együtt ezzel a körülménnyel, ezért az államnak biztosítania kell, hogy egy személy fogvatartásának körülményei ne sértsék az adott személy emberi méltóságát. Az államnak ennek megfelelően garantálnia kell, hogy az intézkedés végrehajtásának módja és formája nem teszi ki a személyt a fogvatartásával elkerülhetetlenül együtt járó szenvedés szintjén túlmenő szorongásnak vagy megpróbáltatásnak, illetve azt is, hogy – egy büntetés-végrehajtási intézettől elvárható mértékben – a fogvatartott egészsége és jóléte megfelelően biztosított legyen {*Kudla kontra Lengyelország* [GC], (30210/96.), 2000. október 26., 92–94. bekezdés}.
- [39] 3.2. Az EJEB ítélkezési gyakorlatában a fogvatartottak büntetés-végrehajtási intézetben történő túlszűfolt elhelyezése egyértelműen a 3. cikk, azon belül az embertelen vagy megalázó bánásmód, illetve büntetés tilalmának sérelmét jelenti. A túlszűfoltosság extrém szintje önmagában egyezmény sértőnek minősül {lásd *Kalashnikov kontra Oroszország* (47095/99.), 2002. július 15. 97. bekezdés}, míg kevésbé súlyos mértéke általában egyéb, a fogvatartás során fennálló körülmények negatív hatásaival együttesen okozza a 3. cikk sérelmét. Az EJEB a túlszűfoltosság megállapításánál alkalmazott mércéjének egyik objektív, számszerűsíthető eleme, hogy az ilyen jellegű ügyek vizsgálatánál figyelembe veszi a CPT-nek a – többszemélyes zárkában elhelyezett – fogvatartottak minimális életterét 4 négyzetméterben meghatározó ajánlását {*Cenbauer kontra Horvátország* (73786/01),

2006. március 9., 46. bekezdés}. Amennyiben az EJE az azt állapítja meg, hogy a kérelmező esetében a zárka területéből egy főre jutó létférő elérte a 4 négyzetmétert, a fogvatartás feltételeit nem nyilvánítja egyezmény-sértőnek {*Šemić kontra Szlovénia* (5741/10), 2014. június 5., 30. bekezdés}. Az EJE számszerűsítette az extrém túlszűfolttség mértékét is, eszerint, amennyiben a rendelkezésre álló létférő 3 négyzetmétert sem éri el, az – az egyéb körülményektől függetlenül – olyan súlyos túlszűfolttségnek minősül, amely önmagában a 3. cikk sérelmét jelenti {*Tunis kontra Észtország* (429/12), 2013. december 19., 44. bekezdés}. Az EJE a 3 és 4 négyzetméter közötti személyes tér esetén kivétel nélkül egyezmény-sértést állapít meg, ezekben az esetekben azonban jellemzően a fogvatartás egyéb körülményeinek, így például a zárkán kívül tölthető idő igen rövid tartamának és a zárkában tapasztalható magas hőmérsékletnek {lásd *Praznik kontra Szlovénia* (6234/10.), 2012. június 28., 20. bekezdés}, az illemhely nem megfelelő elhelyezésének és az élelmezés elégtelenségének {lásd *Modarca kontra Moldávia* (14437/05.), 2007. május 10., 66. és 67. bekezdés} negatív következménye és a túlszűfolttség együttes hatása („cumulative effects”) sérti az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmát. Ugyanakkor minél közelebb van a kérelmező számára biztosított mozgástér az ajánlásban meghatározott értékhez, annál szélesebb a lehetősége annak, hogy a zsűfolttség enyhítését célzó intézkedések hatását (jellemzően a zárkán kívül tölthető idő nagyobb mennyiségét) értékelve az EJE mellőzi a jogsértés megállapítását {lásd például *Jevšnik kontra Szlovénia* (5747/10.), 2014. január 9., 25. és 26. bekezdés}. Az EJE joggyakorlata a CPT létférőre vonatkozó minimumkövetelményén következetesen a zárka – egy főre számított – területének nagyságát érti, bár több döntésében {lásd például *Šemić kontra Szlovénia* (5741/10.), 2014. június 5., 27. bekezdés, illetve *Mandić és Jović kontra Szlovénia* (5774/10.) 2011. október 20., 77. bekezdés} általánosságban megjegyezte, hogy az így számított területet tovább csökkenti a zárkában lévő berendezések által elfoglalt hely.

- [40] 3.3. Az EJE eddig összesen négy ügyben hozott Magyarországot érintő döntést olyan fogvatartottak kérelme alapján, akik különböző magyarországi büntetés-végrehajtási intézetekben történt zsűfolt elhelyezésüket kifogásolták.
- [41] 3.3.1. A *Szél kontra Magyarország* ügyben a kérelmező összesen 21 hónapig tartózkodott 2,76 négyzetméter, és további 21 hónapig 3,15 négyzetméter egy főre jutó alapterületű zárkában, valamint 9 hónapig egy 3,125 négyzetméter egy főre jutó alapterületű zárkában, valamennyi esetben olyan illemhellyel, ahol a megfelelő intimitás nem volt biztosítva. Az EJE megállapította, hogy a zsűfolt körülmények között történt fogvatartása nem tartotta tiszteletben az alapvető emberi méltóságot, ezért valószínűleg károsan hatott annak testi és szellemi állapotára, mindezekre figyelemmel arra a következtetésre jutott, hogy a túlszűfolt és nem higiénikus körülmények kimerítették az embertelen és megalázó bánásmód fogalmát {lásd *Szél kontra Magyarország* (30221/06.), 2011 június 7., 18. bekezdés}.
- [42] 3.3.2. A *Kovács István Gábor kontra Magyarország* ügyben a kérelmező 67 napon keresztül olyan zárkákban volt elhelyezve, amelyekben a berendezést is beleértve 3,5 – 4,00 négyzetméter alapterület jutott egy fogvatartottra. Az EJE az ilyen mértékű zsűfolt elhelyezést azzal a ténnyel együtt, hogy a kérelmezőnek csaknem az egész napot a zárkában kellett töltenie az alapvető emberi méltóság megsértéseként, így az Egyezmény 3. cikkének megsértéseként értékelte {lásd *Kovács István Gábor kontra Magyarország* (15707/10.), 2012. január 17., 26. bekezdés}.
- [43] 3.3.3. A *Hagyó kontra Magyarország* ügyben a kérelmező több mint négy hónapon keresztül 3,52 négyzetméter egy főre jutó bruttó alapterületű zárkában került elhelyezésre és számára csak napi egy órára engedélyezték zárkájának elhagyását és a hatóságok csak hat hónap után növelték a zárkán kívül tölthető idő tartamát. Az EJE úgy ítélte meg, hogy ilyen zsűfolt körülmények között történő hosszabb tartózkodás azzal a ténnyel együtt, hogy a kérelmező túlsúlyos volt és légzőszervi betegségekben, így asztmában és krónikus arcüreggyulladásban szenvedett, olyan bánásmódnak minősül, ami meghaladta a jogszerű fogvatartással elkerülhetetlenül együtt járó szenvedést. Mindezek alapján – figyelemmel a fenti tényezőknek a kérelmező fizikai jólétére gyakorolt kumulatív hatására – az Egyezmény 3. cikkének sérelmét állapította meg {lásd *Hagyó kontra Magyarország* (52624/10.), 2013. április 23., 45–47. bekezdések}.
- [44] 3.3.4. A *Fehér kontra Magyarország* ügyben a kérelmező több mint két éven és egy hónapon át átlagosan 1,7 négyzetméter egy főre jutó alapterületű zárkákban volt elhelyezve, amelyet az EJE olyan mértékben korlátozott létférőként értékelte, hogy az még a szóban forgó időszak nagyobb részében biztosított napi négy óras

zárkán kívül töltött idő által sem tekinthető megfelelően enyhítettnek. A fennmaradó időszakban a kérelmező 2,16 négyzetméter vagy 2,4 négyzetméter, illetve 2,5 négyzetméter, majd 2,75 négyzetméter élettérrel rendelkezett és napjai nagy részét minden esetben a zárkán kívül tölthette. Az EJEK megjegyezte, hogy ez a körülmény csökkenti a túlzásfűlttség hatását, „[...] azonban nem tekinthet el attól, hogy a kérelmező rendelkezésére álló élettér minden esetben 3 négyzetméter alatt maradt, azaz a CPT standardnál lényegesen kevesebb volt.” Mindezekre figyelemmel az EJEK megállapította, hogy a kérelmező fogvatartásának zűfűlt körűlményei az Egyezmény 3. cikkét megsűrtve embertelen és megalázó bánásműdnak minűsűltek {lásd Fehér kontra Magyarország (69095/10.), 2013. július 2., 20. és 21. bekezdés}.

- [45] 4. Az indítványozó bírő a kifogásolt jogszabályhelyet az Alaptűrvény III. cikk (1) bekezdésével is ellentűtesnek találta, ezért az Alkotmánybűroság felvázolja az említett alaptűrvényi rendelkezés jelen űgy megűtélése szempontjából releváns elemeit.
- [46] 4.1. Az Alkotmánybűroság a kínzás, embertelen, megalázó bánásműd, illetve bűntetés abszolűt tilalmát kimondó rendelkezés [Alkotmány 54. § (2) bek., illetve Alaptűrvény III. cikk (1) bek.] tartalmának részletes kifejtésével még nem foglalkozott eddigi döntéseiben. A felsorolt tilalmakat – kiegészűtve a kegyetlen bánásműd, illetve bűntetés tilalmával – korábban az Alkotmány az emberi élethez és méltűsághoz való joggal egyűttesen szabályozta 54. §-ában. Ennek megfelelően a kínzás, embertelen, megalázó bánásműd és bűntetés tilalma az emberi élethez és méltűsághoz való jog, illetve ezen alapjog korlátozhatatlanságának önálló, az alkotmányozó által nevesűtett megjelenési formája volt. Bár az Alaptűrvény külön cikkben szabályozza az emberi élethez és méltűsághoz való jogot (II. cikk) és a kínzás, embertelen, megalázó bánásműd, illetve bűntetés tilalmát (III. cikk), az alkotmányozó hatalom normaszerveztűsi módja csupán formai különállást valűsűt meg, így az Alkotmánybűroság értelmzésében a III. cikk (1) bekezdésében megjelenű tilalmak az emberi élethez és méltűsághoz való jog megsűrtése tilalmának önálló, speciális megfogalmazásai is egyben. E felfogás összhangban van az Egyezmény 3. cikkének EJEK által kibontott tartalmával is, amely szerint az említett tilalmak megsűzűge az emberi méltűság sűrelmét is jelenti.
- [47] 4.2. Az indítványban kifogásolt rendelkezés a fogvatartottakkal kapcsolatos bánásműd egyik elemét, jelesűl bűntetés-végrehajtási intézetben tűrtűnű elhelyezűsűk mikéntjét szabályozza. Az Alkotmánybűroság korábban megállapította, hogy a fogvatartottak alapjogaiba „[...] tűrtűnű beavatkozás jogalapját a bűntetőeljárásban meg-hozott jogerűs ítelet teremti meg, a tűnyleges korlátozás, beavatkozás azonban a végrehajtás menetében tűrtűnik. Az egyűnek helyzetében jogilag ugyan az elűtélűs, ám tűnylegesen a végrehajtás tűnyve váltja ki az érzekel-hetű változást.” [5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31., legutűbb megerűsűtve: 30/2013. (X. 28.) AB határozat, ABH 2013, 892, 902.]
- [48] Az Alkotmánybűroság a bűntetés-végrehajtási jogszabályok alkotmányossági vizsgálatának mérűcűjűl pedig általánosságban leszűgezte, hogy „[a]z elűtelt nem tárgya a bűntetés-végrehajtásnak, hanem alanya, akinek jogai és kötelezűtsűgei vannak. [...] A bűntetés-végrehajtás alkotmányos kereteinek szűlsű értékeit egyrűszrűl az emberi méltűsághoz, a szeműlyi biztonsághoz való jog, másrűszrűl a kínzásnak, a kegyetlen, embertelen, megalázó bánásműdnak és bűntetésnek tilalma jelűli ki.” [13/2001. (V. 14.) AB határozat, ABH 2001, 177, 193., legutűbb megerűsűtve: 30/2013. (X. 28.) AB határozat, ABH 2013, 892, 902.]. Az Alkotmánybűroság mindezekre figyelemmel hangsűlyozza, hogy a kínzás, az embertelen vagy megalázó bánásműd, illetve bűntetés tilalmának abszolűt jellegébűl kűvetkezik, hogy érvényesűlését minden esetben – így a fogvatartás végrehajtása során is – biztosűtani kell.
- [49] Az Alkotmánybűroság korábban egyetlen alkalommal vizsgáta a bűntetés-végrehajtás során irányadó jogszabályi rendelkezés alkotmányosságát a szűban forgó tilalommal összefűggűsben, amelynek során megállapította, hogy a fogvatartottak bűntetés-végrehajtási intézet tisztántartásában, ellátásában való kötelezű részvételét elűűrű szabályozás nem űtkűzik a kegyetlen, embertelen, megalázó bánásműd tilalmába. [684/B/2001. AB határozat, ABH 2004, 1545, 1554.] Az Alkotmánybűroság e döntűse az EJEK által kidolgozott azon általános elvvel mutat hasonlűságot, amely szerint kizárűlag a jogszűrű bánásműd vagy bűntetés bizonyos formáihoz szűksűszerűen kapcsolűdű szenvedésen tűlmenű, tűvűbbi szenvedés sűrti az Egyezmény 3. cikkét (lásd jelen határozat Indokolása [33]–[38] bekezdűseit).
- [50] 4.3. Tekintettel arra, hogy a bírűi kezdeműnyezűsben felhűvott Egyezmény és az Alaptűrvény szinte szű szerint azonos módon szabályozzák az embertelen vagy megalázó bánásműd, illetve bűntetés tilalmát, valamint az Alkotmánybűroság kűvetkezetes, arra vonatkozű gyakorlatára, hogy az alapjogok érvényesűlésének minimá-

lis mércéjeként fogadja el a nemzetközi szerződésekben foglalt, illetve az ahhoz kapcsolódó ítélkezési gyakorlatban kibontott jogvédelmi szintet {32/2012. (VII. 4.) AB határozat, Indokolás [41], legutóbb megerősítve 3206/2014. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [30]}, az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezés Alaptörvény-nyel való összhangjának vizsgálata során hangsúlyozottan irányadónak tekinti az EJEB Egyezmény 3. cikkét értelmező joggyakorlatát (lásd jelen határozat Indokolása [33]–[44] bekezdéseit).

- [51] 5. Az Alkotmánybíróság az embertelen vagy megalázó bánásmód, illetve büntetés tilalmának fentiekben ismertetett követelményeit szem előtt tartva végezte el arra irányuló vizsgálatát, hogy a támadott rendelkezés összhangban van-e az Egyezménnyel, illetve az Alaptörvénnyel.
- [52] 5.1. Az Alkotmánybíróság eljárása során figyelemmel volt arra is, hogy az Alaptörvény Q) cikkéből fakadóan tartózkodnia kell attól, hogy az EJEB által egyezménysértőnek nyilvánított jogi megoldást az Egyezménnyel összeegyeztethetőnek értékeljen [korábban hasonlóan: 166/2011. (XII. 20.) AB határozat, ABH 2011, 545, 557.]. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság, amikor arról kell döntenie, hogy a támadott jogszabály az Egyezménnyel összhangban van-e, nem hagyhatja figyelmen kívül az EJEB és a saját hatáskörének jelen ügyben fennálló különbségét, nevezetesen azt a tényt, hogy az EJEB ismertetett döntéseit egyedi jogsérelmekkel kapcsolatban, az ügyben konkrétan felmerült, speciális körülményeket is értékelve hozta meg, míg az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezés alapján absztrakt normakontrollt végez jelen ügyben. Ezzel összhangban van az EJEB ítélkezési gyakorlata is, amely szerint az EJEB-nek nem feladata a tagállami jogszabályok absztrakt vizsgálata és annak megállapítása, hogy az adott jogszabály összeegyeztethető-e az Egyezménnyel {*Nikolova kontra Bulgária* [GC] (31195/96.) 1999. március 25., 60. bekezdés}.
- [53] Az Alkotmánybíróságnak az EJEB ismertetett döntéseiben foglalt iránymutatásokat absztrakt szinten értékelve kell meghatározni a támadott jogszabállyal kapcsolatban fennálló általános követelményt, amely alapján eldönthető, hogy a rendelkezés összeegyeztethető-e a felhívott nemzetközi szerződéssel, illetve az Alaptörvénnyel.
- [54] 5.2. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az Egyezményben és az Alaptörvényben is szabályozott embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmából az az absztrakt követelmény vezethető le, hogy a többszemélyes zárkában fogvatartottak részére biztosított élet-, illetve mozgástérnek minden esetben el kell érnie azt a minimális mértéket, amely biztosítja számukra az emberi méltósághoz való alapjoguk sérelme nélküli elhelyezésüket valamely büntetés-végrehajtási intézetben. E minimális élet-, illetve mozgástér biztosítása nélkül ugyanis olyan túlszűfolttság jön létre, amely megakadályozza az érintettekkel való, emberhez méltó és őket adottságaiktól függetlenül megillető bánásmódot, így embertelen, megalázó bánásmódnak, büntetésnek minősül.
- [55] Az Egyezmény 3. cikkében és az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom abszolút jellegéből következő állami – jogalkotói – kötelezettség, hogy a fogvatartottak részére biztosítandó mozgástér minimális mértékét kötelezően alkalmazandó, kógens jelleggel – attól való eltérést kizáró módon – kell a jogszabályban meghatározni.
- [56] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott rendelkezés a 2010-es módosítását követően – tekintettel arra, hogy lehetővé teszi a fogvatartottak elhelyezését olyan zárkában is, amelyben a minimálisan megkövetelt mozgástér nem biztosított – nem felel meg az említett nemzetközi szerződésből és az Alaptörvényből eredő követelménynek, ezért sérti az Egyezmény 3. cikkét, valamint az Alaptörvény III. cikkének (1) bekezdését.
- [57] 5.3. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben nem látott lehetőséget arra, hogy az EJEB joggyakorlata alapján a minimális élet-, illetve mozgástérre vonatkozóan a fentiekben ismertetteknél egzaktabb, számszerűsített kötelezettséget állapítson meg a jogalkotó részére, ugyanis absztrakt jellegű hatáskörének gyakorlása során nem értékelhet olyan, esetlegesen bekövetkező fogvatartási körülményeket, amelyek konkrét ügyekben, egyedi (sokszor kumulatív) hatásukat tekintve bírnak relevanciával az Egyezménnyel való összhang vizsgálata során.
- [58] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben figyelemmel volt továbbá arra a tényre, hogy az EJEB által kidolgozott mérce számszerűsíthető elemei a zárka területéből egy főre jutó életteret a zárka berendezési és felszerelési tárgyai által elfoglalt területet is beleértve határozzák meg (lásd jelen határozat Indokolása [39] bekezdését), míg a jelenleg hatályos magyar szabályozás a minimálisan biztosítandó mozgástér meghatározásakor figyelmen kívül hagyja ezt a területrészt (lásd jelen határozat Indokolása [21]–[23] bekezdései).

- [59] A jogalkotó tehát – jelen határozat [54]–[56] bekezdéseiben írt követelmény megtartása mellett, tekintetbe véve a fogvatartottak elhelyezésére vonatkozó nemzetközi ajánlásokat is – viszonylag nagy szabadsággal rendelkezik az egy fogvatartottra vonatkozó minimális élet-, illetve mozgástér mértékének és számítási módjának jogszabályban történő meghatározásában, illetve arra vonatkozóan, hogy annak során milyen, a fogvatartást, illetve a fogvatartottakat érintő egyedi körülményeket értékel.
- [60] 6. Az Alkotmánybíróság a megsemmisítés időpontjának meghatározásakor figyelemmel volt arra, hogy jelen ügyben – a kezdeményezésben indítványozott – mozaikos megsemmisítésre nem volt lehetőség, mivel a „lehetőleg”, illetve „lehetőség szerint” szövegrész nélkül a rendelkezés kizárólag a 6 köbméter légtér, illetve 3 és 3,5 négyzetméter mozgástér kötelező biztosítását írta elő, amely értékektől a fogvatartottak számára kedvezőbb irányba sem biztosított az eltérés. A rendelkezés teljes, *ex nunc* hatállyal történő megsemmisítése következtében pedig nem állna rendelkezésre semmilyen, a fogvatartottak részére biztosítandó lég-, illetve mozgástér mennyiségére vonatkozó jogszabályi előírás.
- [61] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy a támadott rendelkezések ideiglenes hatályban tartása kisebb sérelmét eredményezi a jogbiztonságnak, mintha meghatározott ideig nem létezne a fogvatartottak számára biztosítandó mozgástér mértékét meghatározó jogszabály. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a jövőbeli, 2015. március 31-ei hatállyal történő megsemmisítésről döntött, időt hagyva a jogalkotónak az Egyezményvel összhangban álló, valamint az Alaptörvénynek megfelelő új jogszabályi rendelkezés kidolgozására.
- [62] Az Alkotmánybíróság határozatának a Magyar Közlönyben történő közzététele az Abtv. 44. § (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István alkotmánybíró különvéleménye

- [63] Az Alkotmánybíróság többségi döntésével az alábbiak szerint nem értek egyet, ezért az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 66. § (2) bekezdése alapján ahhoz az alábbi különvéleményt csatolom.
- [64] A többségi határozat megállapítja, hogy a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 137. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe és az Alaptörvénybe ütközik, ezért azt *pro futuro* megsemmisíti. Az határozat indokolása részben a vonatkozó EJEB ítélezési gyakorlatra, részben az 1995. évi III. törvénnyel kihirdetett a Strasbourgban, 1987. november 26-án kelt, a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzéséről szóló európai egyezményre (kínzás elleni egyezmény) építi az érdemi döntést. Azonban – álláspontom szerint – az EJEB ítélezési gyakorlata, mely a konkrét egyedi esetekben az egyedi körülményeket vizsgálva értelmezi az Egyezmény szövegét, nem

azonosítható magával az Egyezményvel, ahogyan a felhívott kényszer elleni egyezmény sem alapozza meg a nemzetközi szerződésbe ütközést, tekintve, hogy az kizárólag magáról a CPT létrehozásáról és működéséről szól. A börtöncellák méretére vonatkozóan értelemszerűen nem tartalmaz rendelkezést. Ugyanakkor a CPT ajánlása tekintetében sem állhat fenn a nemzetközi szerződésbe ütközés, mivel az nem minősül nemzetközi szerződésnek, sem a kibocsátó, sem a formai megjelenés nem ruházza fel a nemzetközi szerződéseket megillető joghatással.

- [65] Mindezek mellett sajnálatosnak tartom, hogy nem került sor az érintett miniszter meghallgatására, holott az ügy komplexitása számos olyan kérdést vetett fel, melyek tisztázása nélkül megalapozott érdemi döntés felelősséggel nem hozható.
- [66] Összegezve álláspontomat: úgy vélem, a többségi határozat nem adott kellő megalapozottságot a támadott jogszabályi rendelkezés nemzetközi szerződésbe ütközésének és ezáltal alaptörvény-ellenességének kimondására, valamint megsemmisítésére, így azt nem áll módomban támogatni.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró különvéleménye

- [67] Nem értek egyet a határozat rendelkező részével és annak indokolásával.
- [68] 1. A határozat az Alaptörvény sérelmét szinte kizárólag a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatával kísérel meg indokolni, egybemosva ezzel a kétféle jogsérelmet, ami önmagában kifogásolható. Az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésének a jelen ügyre való alkalmazhatóságának levezetése, az erre vonatkozó saját érvkészlet hiányában és a jogalkotói szándék vizsgálata nélkül az alaptörvény-ellenesség megállapítása megalapozatlan.
- [69] A fentiekben túlmenően kérdésessé tehető az alaptörvény-ellenesnek minősített jogszabályi rendelkezés, a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 137. § (1) bekezdése megsemmisítésének értelme és célszerűsége is.
- [70] 2. A nemzetközi szerződésbe ütközés megállapításával szemben, korábbi ezzel kapcsolatos különvéleményemmel összhangban a következőket kívánom leszögezni.
- [71] Az Emberi Jogok Európai Egyezményében való részesség önmagában a szuverént megillető hatáskörök átadását nem jelenti és nem eredményezi. Az Egyezményben foglalt alapvető jogok orvoslására létrehozott, kizárólag a konkrét ügyekre, jogesetekre nézve ítélkező Emberi Jogok Európai Bírósága döntését, ha annak Magyarország a kötelezettje, az adott ügyben az államnak teljesítenie kell. Ezen túlmenően azonban ez a döntés, illetőleg a Bíróság hasonló ügyekben követett gyakorlata az arra hatáskörrel rendelkező magyar szervekre formális jogalkotási kényszerrel nem eredményez. A Bíróság gyakorlatának követése a törvényhozó, illetőleg végrehajtó hatalom számára mindazonáltal indokolt. Ebben a körben az Alkotmánybíróság feladatát alapvetően abban látom, hogy szükség esetén felhívja a jogalkotót, hogy az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése alapján tegye meg a nemzetközi jog és a magyar jog összhangjának megteremtéséhez szükséges intézkedést.
- [72] A jelen ügyben – a bírói kezdeményezés elutasítása mellett – ily módon annak nem lett volna akadálya, hogy az Alkotmánybíróság határozatában megállapítsa: az IM rendelet 137. § (1) bekezdésének szabályozása nincs összhangban az Emberi Jogok Európai Bíróságának a fogvatartás körülményeire vonatkozóan kialakított feltételeivel, különös tekintettel a fogvatartottak számára biztosítandó mozgáster legkisebb mértékére. Amennyiben pedig az Alkotmánybíróság megállapította volna azt is, hogy az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 46. § (2) bekezdésének feltételei fennállnak, úgy felhívhatta volna a Kormányt az ezen összhanghiány megszüntetéséhez szükséges intézkedés megtételére.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

[73] A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró különvéleménye

[74] Nem értek egyet a határozat rendelkező részével, úgyszintén az ahhoz fűzött – de meggyőződéseim szerint a rendelkező rész alátámasztására egyébként is alkalmatlan – indokolással sem a következők miatt:

[75] 1. A többségi határozat megállapítja, hogy az IM rendelet 137. § (1) bekezdése a fogvatartottak mozgásterére vonatkozó előírása miatt az Alaptörvény III. cikkének (1) bekezdésébe és az Egyezmény 3. cikkébe ütközik, ezért a hivatkozott jogszabályi rendelkezést megsemmisíti. Ezzel szemben állásponatom szerint sem az Alaptörvényből, sem az Egyezményből nem vezethető le az „egy főre jutó 4 négyzetméteres szabály”, sőt, annak az egyéb körülményektől független alkalmazási kötelezettsége még az EJEB – indokolás által bemutatott – gyakorlatából sem következik. A szóban forgó alapterületre vonatkozó standard az alkotmányosság vizsgálata szempontjából nem kötelező erejű norma, hanem a CPT ajánlása, amelyet az EJEB a döntéseinél – sok más szempont (higiéncia, zárkán kívül töltött idő, egészségi állapot, könyvtár használat, sportolási lehetőség stb.) mellett – figyelembe vesz. Ezt az ajánlást ruházta fel a többségi határozat olyan kötőerővel, amelyre építkezve – a szálát mintegy visszafelé gombolyítva – az indokolás legvégén eljut az Alaptörvényhez és az Egyezményhez, a nélkül azonban, hogy az alaptörvény-ellenesség és a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát az Alaptörvény és az Egyezmény alapján ténylegesen el is végezte volna. A többségi határozat indokolásának túlnyomó része ugyanis az EJEB eseti döntéseit ismerteti, de véleményem szerint még ezzel sem sikerült igazolnia a támadott jogszabályi rendelkezés megsemmisítésének szükségességét. Bár a határozat maga is elismeri, hogy az IM rendelet 137. § (2) bekezdése alapján Magyarországon az alapterület számításánál csak a nettó (berendezési tárgyak nélküli) alapterület vehető figyelembe, az EJEB pedig – a fogvatartott számára nyilvánvalóan kedvezőlenebb – bruttó alapterülettel számol, mindez azonban a döntéshozatal során figyelmen kívül maradt. Állásponatom szerint a bírói kezdeményezésről való döntés előtt a számításból eredő különbségre be kellett volna szerezni az adatokat. Nem volt igény arra sem a döntéshozatal során, hogy a jogalkotó kifejtse (kifejthesse) állásponkját a megsemmisített jogszabályi rendelkezés 2010-ben végrehajtott módosításának indokairól és céljáról. Ez annál is inkább fontos lett volna, mert az EJEB a határozatban említett példák szerint (lásd például: *Raninen kontra Finnország*) kiemelt jelentőséget tulajdonít a szándék és a célzat vizsgálatának, az Alkotmánybíróság azonban jelen ügyben vizsgálatát erre nem terjesztette ki. Az itt felsorolt néhány példa véleményem szerint azt támasztja alá, hogy a határozat indokolása még az általam egyébként el nem fogadott alkotmányossági megközelítés alátámasztására sem volt alkalmas.

[76] 2. Fentieket összegezve állásponatom az, hogy a CPT javaslatának figyelemmel kísérése és az annak nyomán szükségessé váló reálcselekmények foganatosítása az intézményfenntartó állami szervek feladata, míg az EJEB ítélezési gyakorlatából eredő jogszabályi változtatások a jogalkotó kompetenciájába tartoznak. Az Alkotmánybíróság pedig az Alaptörvény 24. cikkének (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján akkor semmisíthet meg jogszabályi rendelkezést, ha az az Alaptörvénybe ütközik, vagy nemzetközi szerződést sért. Jelen ügyben azonban a megsemmisítés feltételei állásponatom szerint nem voltak igazolhatók, ezért a bírói kezdeményezést el kellett volna utasítani.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [77] A határozat rendelkező részének 1. pontjával csak részben értek egyet. Álláspontom szerint az IM rendelet 137. § (1) bekezdése Alaptörvénybe ütközik, ezért meg kell semmisíteni, ugyanakkor erre tekintettel a rendelkezés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát mellőzendőnek tartom.
- [78] 1. Az IM rendelet 137. § (1) bekezdése azáltal, hogy úgy ír elő a zárkára vonatkozó férőhelyi mértékeket, hogy annak biztosítását csak a lehetőségekhez képest teszi kötelezővé, a rendelkezés címzettje számára lehetővé teszi olyan szűkös elhelyezés kialakítását is, mely önmagában nézve az embertelen bánásmódnak az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalmába ütközik. Ezért az említett támadott rendelkezést alaptörvény-ellenesnek tartom.
- [79] Erre a következtetésre nézetem szerint egyedül az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése alapján el lehet jutni, anélkül, hogy a határozatban említett nemzetközi szerződés, illetve EJEB gyakorlat vizsgálatára szükség lenne.
- [80] 2. Az IM rendelet 137. § (1) bekezdése megsemmisítésével úgy szűnik meg az alaptörvény-ellenesség, hogy a megsemmisített rendelkezés helyébe nem lép a zárkabeli férőhely mértékére vonatkozó más szabályozás. Ez véleményem szerint nem problematikus, mert ha nincs is a férőhelyre vonatkozóan tételes jogi szabályozás, az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésének rendelkezése védelmi funkciót tölt be a fogvatartottak emberi jogait illetően. Ebből következően nézetem szerint a zárkabeli férőhely mértékére vonatkozó tételes jogi előírás nélkül is meghatározható, hogy a fogvatartási körülmények milyen minősége felel meg az alkotmányossági követelményeknek, és az ezzel kapcsolatos jogvitákat a bíróság e konkrét szabály nélkül is el tudja bírálni.
- [81] Annál is inkább igaz ez, mert a fogvatartás körülményei közül csak az egyik tényező a férőhely mértéke; a körülmények minőségére más tényezők (pl. étellemezés, szabadidő felhasználások lehetőségei, egyéb kedvezmények, stb.) is kihatással vannak, melyeket a bíróságnak – mint egészében egy esetleges kártérítési igény jogalapját – módja van komplex módon mérlegelni.
- [82] A komplex mérlegelési lehetőség mellett is az IM rendelet 137. § (1) bekezdése azért nem tartható fenn, mert – mint fentebb utaltam rá – olyan végletes lehetőségeket is jogszerűnek minősít, melyek eleve megsértik az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalmat, és melyek a fogvatartás egyéb esetleges kedvezőbb körülményeivel sem ellensúlyozhatók.
- [83] Mindazonáltal a jogalkotónak a hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy szükséges-e a megsemmisített rendelkezés új szabályozással történő pótlása, és ha igen, akkor milyen – az Alaptörvénnyel egyébként nem ellentétes – tartalommal.
- [84] 3. Tekintettel az IM rendelet 137. § (1) bekezdésének alaptörvény-ellenességére és emiatti – kógens szabály szerinti – megsemmisítésére, a jogszabályhely nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát mellőzendőnek tartom. Továbbra is irányadónak tekintem azt az általánosan érvényesülő gyakorlatot, mely több, a jogi norma megsemmisítését megalapozó okra történő hivatkozás esetén, egy ok fennálltának megállapítása után az indítvány további hivatkozásainak vizsgálatába nem bocsátkozik. {Pl. 21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [108]; 1/2013. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [91]; 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [47].}
- [85] Ezen túlmenően egyetértek *Dr. Varga Zs. András* alkotmánybíró különvéleménye 2. pontjának azon okfejtésével, miszerint az Alkotmánybíróság alkotmányvédelmi funkciója elsőbbséget élvez a jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközését vizsgáló hatáskörével szemben.
- [86] 4. Kétségtelen, hogy az IM rendelet 137. § (1) bekezdésének *pro futuro* történő megsemmisítése – egyéb rendelkezés hiányában – értelemszerűen az alkalmazási tilalom mellőzését is jelenti, mégis az Alkotmánybíróság gyakorlatának az felelt volna meg, ha a határozat indokolásában kifejezetten utal az alkalmazási tilalom kimondásának mellőzésére.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András alkotmánybíró különvéleménye

- [87] Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 1. és 2. pontjával sem.
- [88] 1. Álláspontom szerint a jog gyakorlati alkalmazásra alkalmas értelmezése szerint a személyek (jogalanyok) viselkedésére vonatkozó, az állam által alkotott, de legalább az állam által elismert és végső soron kikényszerített, kötelező magatartási szabályok összessége. Egy konkrét jogszabályi rendelkezés (jogi norma) lényegi tulajdonsága tehát az, hogy kötelező magatartási szabályt tartalmaz, amelyhez a jogalanyok igazítani tudják magatartásukat. Ez a kötelező erő minden, még az alternatív jogkövetkezményt tartalmazó, a felhatalmazó és a diszpozitív rendelkezések esetén is felismerhető.
- [89] A szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 137. § (1) bekezdése nem tartalmaz kötelező magatartási szabályt. A „lehetőleg”, „lehetőség szerint” fordulatok használata folytán bármely magatartás eleget tesz az IM rendelet 137. §-a (1) bekezdésének, bármilyen létszám elhelyezhető bármely zárkában. Az elítéltek számára pontosan hat, hatnál több, vagy akár hatnál kevesebb, végső soron akár nulla köbméter légtér biztosítása is összhangban van a rendelkezéssel (hasonló a helyzet a mozgásterrel). Az IM rendelet 137. §-a (1) bekezdésének ezért hiába része formailag a jogszabálynak, mivel nincs norma-tartalma, valójában nem jogi szabály, legfeljebb jogi kötelező erő nélküli ajánlásnak minősíthető.
- [90] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b)* pontja (hasonlóan a *c)*, *e)*–*f)* pontjai) értelmében az Alkotmánybíróság feladata valamely jogszabály és az Alaptörvény összhangjának (illetve jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének) felülvizsgálata. Ha tehát a vizsgált rendelkezés tartalma folytán nem jogszabály, akkor összhangja az Alaptörvénnyel (illetve nemzetközi szerződéssel) nem vizsgálható. Hasonló eredményre jutunk akkor is, ha a jogkövetkezmény oldaláról közelítjük meg a támadott rendelkezést: kötelező tartalom hiányában a rendelkezés nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel (illetve nem ütközhet nemzetközi szerződésbe), ezért az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés *a)* pontja (illetve *c)* pontja) értelmében nincs helye megsemmisítésének.
- [91] A leírtakra tekintettel álláspontom szerint – alapvetően a határozatban írt indokok alapján – az állapítható meg az Abtv. 46. §-a (2) bekezdésének *c)* pontja alkalmazásával, hogy az IM rendelet 137. §-a (1) bekezdésének az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdéséből levezethető lényeges tartalma hiányos, ezért az Abtv. 46. §-ának (1) bekezdése alapján a mulasztással elkövetett alaptörvény-ellenesség megállapításának lett volna helye.
- [92] 2. Az indítványozó bíró mindhárom ügyben az IM rendelet 137. §-a (1) bekezdésének nemzetközi szerződésbe és az Alaptörvénybe ütközésére hivatkozott. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény fent hivatkozott szabályai szerint a jogszabály Alaptörvénybe, illetve nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálata egyaránt a hatáskörébe tartozik. Az alkalmazható jogkövetkezmény mindegyik esetben azonos: ha az Alkotmánybíróságnak meg kell semmisítenie az Alaptörvénybe vagy nemzetközi szerződésbe ütköző jogszabályt.
- [93] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvényben biztosított szerepe szerint jogalkalmazó, bíróság. Jogalkalmazóként, bíróságként az Alaptörvényben, az Abtv.-ben vagy más jogszabályban előírt jogkövetkezményt csak egyszer alkalmazhatja, a vizsgált jogszabály csak egyszer semmisíthető meg, illetve a jogalkotó mulasztása csak egyszer állapítható meg (és a jogalkotó is csak egyszer orvosolhatja a mulasztását) akkor is, ha erre több okból is lehetőség lenne. Következésképpen, ha az Alkotmánybíróság az Alaptörvényben megjelölt bármely ok alapján megállapítja, hogy a jogszabály megsemmisítésének (vagy a mulasztás megállapításának) feltételei fennállnak, akkor ez a döntéséhez általában elégséges. Az elégséges ok alapján az Alkotmánybíróságnak a jogkövetkezményt alkalmaznia kell, arra pedig rendszerint nincs szükség – mert nem jár további jogkövetkezménnyel – hogy a vizsgálatát más ok alapján is lefolytassa.
- [94] Abban, hogy az eljárását előíró melyik okot tekinti elégségesnek, az Alkotmánybíróságnak nincs szabad mérlegelése. Az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Kétségtelen, hogy az Alaptörvény E) és Q) cikke alapján az Európai Unió joga, illetve a nemzetközi szerződések Magyarországra kötelező ereje is végső soron az Alaptörvényre vezethető vissza. A jogszabály utóbbi jogforrásokba ütközésével szemben azonban a 24. cikk (1) bekezdése, valamint az Alaptörvény saját rendelkezéseinek közvetlensége folytán logikai és rendszertani megközelítés alapján is elsőbbséget kell élveznie az Alaptörvénnyel való összhang vizsgálatának. Ha az utóbbi ok alapján a jogszabályt meg kell semmisíteni (vagy a jogalkotó mulasztását meg kell állapítani), akkor ez minősül elégséges oknak.

- [95] A nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatának ezért álláspontom szerint csak akkor van helye, ha az Alaptörvénybe ütközés (vagy mulasztás) nem állapítható meg.
- [96] 3. Az előzőekben írtaktól függetlenül nem értek egyet az IM rendelet módosításáról szóló 10/2010. (XI. 9.) KIM rendelet (továbbiakban: Módr.) vizsgálatára vonatkozó indítvány visszautasításával sem. Kétségtelen, hogy – amint ezt az Indokolás tartalmazza – az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban, hogy „[...] ha az indítványozó egy új rendelkezés tartalmának alkotmányellenességét állítja, akkor az Alkotmánybíróság nem az új rendelkezést hatályba léptető, hanem a módosítás révén az új rendelkezést magába foglaló (inkorporáló) jogszabály alkotmányellenességét vizsgálja meg.” Nem vitatom azt sem, hogy az Alaptörvény hatályba lépése előtti gyakorlatot az Alkotmánybíróság 26/2014. (VII. 23.) AB határozatával megerősítette. Ezzel a gyakorlattal azonban elvi okból nem értek egyet.
- [97] Egy más jogszabályt módosító jogszabály rendszerint világosan hordozza a jogalkotó akaratát: a jogalkotó nem új jogszabályt alkot, hanem egy meglévő (a továbbiakban: módosított) jogszabály meglévő rendelkezését kívánja kicserélni a módosító jogszabályban meghatározott rendelkezésre. Ezt jelenti a módosító jogszabályok „[...] helyébe [...] lép [...]” fordulata. A módosító jogszabály tehát csak a módosítást hajtja végre, de eredménye nem egységes szerkezetbe foglalás (hacsak a jogalkotó ezt kifejezetten nem mondja ki), még kevésbé új jogszabály.
- [98] Következésképpen egy módosított rendelkezés alkotmányosságának vizsgálata esetén az Alkotmánybíróság döntése arra a szövegre vonatkozik, amely a jogalkotó akaratából egy másik szöveg „helyébe lép”. Ha a jogszabály módosítás eredményeként hatályba lépett rendelkezése megsemmisítendőnek bizonyul, akkor a jogalkotónak a módosításra vonatkozó akarata hiúsul meg. Ez pedig logikai szükségszerűségből és a jogalkotó akaratának tiszteletben tartásaként is megköveteli, hogy visszaálljon a módosítás előtti helyzet. Más szóval: ha a jogalkotó nem új jogszabályt alkotott, hanem módosítani akart egy jogszabályt, akkor ez az akarata nem másítható meg az Alkotmánybírósági eljárás során, illetve annak eredményeként sem.
- [99] Álláspontom szerint – melyet annak ellenére fenntartok, hogy az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatát tükrözi a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 12. §-a és 14. §-a is – ezért a Módr. vizsgálható lenne.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

[100] A különvélemény 2. pontjához csatlakozom:

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1292/2014.

Megjelent: a Magyar Közlöny 2014. évi 149. számában

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3264/2014. (XI. 4.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panaszok tárgyában – *dr. Balogh Elemér, dr. Juhász Imre, dr. Kiss László, dr. Lévy Miklós és dr. Paczolay Péter* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény – 1998. június 16-tól 2004. január 1-jéig hatályban volt – 25. § (2) bekezdése *f*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti indítványt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a felszámolási eljárás során hitelezői igényként bejelentett, a felszámoló által besorolt és visszaigazolt adókövetelésnek az APEH által harmadik személy javára történt engedményezése esetén az adótartozás megfizetésének követeléséről szóló 2/2004. Polgári jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti indítványt elutasítja.
3. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 11.Gf.40.149/2006/5. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti indítványt visszautasítja.
4. Az Alkotmánybíróság a Legfelsőbb Bíróság Gf.VIII.30.101/2004/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti indítványt visszautasítja.
5. Az Alkotmánybíróság az alkotmányos követelmény megállapítására irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az első indítványozó gazdasági társaság először a korábbi, az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: korábbi Abtv.) 48. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszában kérte az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény (a továbbiakban: régi Art.) – 1998. június 16-tól 2004. január 1-jéig hatályban volt – 25. § (2) bekezdése *f*) pontja, továbbá a felszámolási eljárás során hitelezői igényként bejelentett, a felszámoló által besorolt és visszaigazolt adókövetelésnek az APEH által harmadik személy javára történt engedményezése esetén az adótartozás megfizetésének követeléséről szóló 2/2004. Polgári jogegységi határozat (a továbbiakban: PJE.), valamint a Fővárosi Ítéltábla 11.Gf.40.149/2006/5. számú részítélete alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó keresetet terjesztett elő, amelyben 133 434 522 Ft és ennek járulékai megfizetésére kérte kötelezni az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. (a továbbiakban: ÁPV Rt.) alperest. Az Adó és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (a továbbiakban: APEH) a később felszámolási eljárás alá került részvénytársasággal (a továbbiakban: Rt.) mint adóssal szemben fennálló adókövetelését – több, közbeeső engedményezés útján – az indítványozó szerezte meg. Az indítványozó keresete

jogalapjaként az engedményezési szerződést, valamint a gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. törvény (a továbbiakban: korábbi Gt.) 328. § (2) bekezdésének konszernjogi szabályát jelölte meg, mivel az adós irányító részvénytársasága az ÁPV Rt. volt. Nézete szerint e szabály alapján az ÁPV Rt. az adós tartozásaiért helytállni köteles. Az indítványozó keresetét végül a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 11.Gf.40.149/2006/5. számú részítéletében – az APEH által engedményezet követelés tekintetében – elutasította. Az ítélet indokolása szerint – utalva a PJE.-re – a felszámolási eljárás során hitelezői igényként bejelentett, a felszámoló által besorolt és visszaigazolt adókövetelésnek az APEH által harmadik személy javára történt engedményezése esetén a kötelezett tartozásaiért a rá vonatkozó anyagi jogi szabályok szerint helytállni köteles (mögöttesen felelős) személytől az engedményes polgári peres eljárásban nem követelheti az adótartozás megfizetését, mivel a mögöttesen felelős személy – az adó megfizetésére kötelező határozat hiányában – nem válik az ilyen tartozás kötelezettjévé.

- [3] A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a polgári jogi engedményezés szabályai sajátosak abban az esetben, ha az átruházott követelés nem magánjogi, hanem közjogi (adóügyi) jogviszonyban keletkezett, mivel az engedményezés hatósági jogkört nem keletkeztethet az engedményes javára. A felszámolással megszüntetett gazdasági társaság tartozásaiért a korábbi Gt. konszernjogi szabálya alapján irányítóként mögöttesen felelős személy az adótartozás tekintetében nem minősül adózónak, vagyis az adókövetelés érvényesítése csak az adóhatóság által lefolytatott adóigazgatási eljárásban lehetséges. Az adókövetelés engedményezésének tartalma a felszámolási eljárás hitelezői pozíciójában történő alanyváltozás, a kötelezetti pozícióban nem következik be alanyváltozás, tehát az engedményes az adótartozás címén fennállt követelést – az adó megfizetésére kötelező határozat hiányában – a mögöttes felelőssel szemben polgári peres úton nem érvényesítheti.
- [4] Az indítványozó véleménye szerint a fenti ítéletben alkotmányellenes normát alkalmazott a Fővárosi Ítéltábla. Az Art. perben alkalmazott 25. § (2) bekezdés *f*) pontja szerint, ha az adózó az esedékes adót nem fizette meg és azt tőle nem lehet behajtani, az adó megfizetésére határozattal kötelezhető a gazdasági társaság, a közös név alatt működő polgári jogi társaság adótartozásáért a rájuk vonatkozó szabályok szerint a helytállni köteles tag, vezető tisztségviselő, illetve szervezet, a jogi személy felelősségvállalásával működő vállalkozó esetében a felelősségvállaló, továbbá az a személy, amely (aki) a vállalkozás kötelezettségeiért törvény alapján felel. E törvényhely értelmezése sokáig nem volt egyöntetű, és a fenti jogegységi határozat – az indítványozó álláspontja szerint – alkotmányellenes módon egységesítette a gyakorlatot. A PJE.-ben megjelenő értelmezés alapján az adózónak nem minősülő, mögöttesen felelős személlyel szemben az adókövetelés érvényesítése kizárólag az adóhatóság által lefolytatott adóigazgatási eljárásban lehetséges, vagyis egy gazdasági társaság adókövetelése tekintetében a mögöttes felelősséget kizárólag adóhatósági határozat állapíthatja meg.
- [5] Az indítványozó szerint a régi Art. 25. § (2) bekezdésének *f*) pontja és a PJE. a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvénynek (a továbbiakban: Alkotmány) a 2. § (1) bekezdésébe foglalt jogállamiság-klauszulával, a 9. § (1) bekezdésébe foglalt köz- és magántulajdon egyenlőségének elvével, valamint a diszkrimináció tilalmát tiltó 70/A. § (1) bekezdésével ellentétes.
- [6] Az indítványozó előadta, hogy keresete egyik jogalapjaként szolgáló, korábbi Gt.-beli konszernjogi szabályt, amely szerint az irányító társaság (ÁPV Rt.) a közvetlen irányítás alatt álló részvénytársaság (az Rt.) tartozásaiért közvetlenül felel, korlátozza az Art. támadott rendelkezése, mivel az adóhatósági határozat hiánya megszünteti a konszernjogi felelősséget. Ezáltal sérül a jogállamiság részét képező jogbiztonság elve, mivel a konszernjogi szabály alkalmazása nem egyértelmű. Az indítványozó az Alkotmány 9. § (1) bekezdésének sérelmét abban látta, hogy az állami adókövetelések engedményezése ezekben az esetekben az állami tulajdonban levő irányító társaságot, az ÁPV Rt.-t hozzá kedvező helyzetbe.
- [7] A diszkrimináció tilalmának sérelme azért valósult meg az indítványozó szerint, mert a joggyakorlat indokolhatatlan különbséget tesz a követelések, hitelezők és mögöttes felelősök között. A követeléseket egyrészt irreleváns módon felosztja adóból és nem adóból származó követelésekre, másrészt az adós cég hitelezőit felosztja olyanokra, akik felléphetnek a mögöttes felelőssel szemben és olyanokra, akik nem. Harmadrészt a mögöttes felelősöket is két csoportra osztja, hiszen azoknak, akik nem adózásból eredő adósságokért felelnek, helyt kell állniuk, míg azoknak, akik adótartozásért felelősek, attól függ a helytállási kötelezettségük, hogy az adóhatóság engedményezte-e az adótartozást vagy sem.
- [8] A támadott törvényhely és a PJE. alkotmányellenességének megállapítása és megsemmisítése mellett – az 57/1991. (XI. 8.) AB határozatban foglaltakhoz hasonlóan – az indítványozó kérte a Fővárosi Ítéltábla 11.Gf.40.149/2006/5. számú részítélete megsemmisítését, másodlagos indítványi kérelemként pedig alkotmányos követelmény kimondását.

- [9] 2. Mivel 2012. január 1-jén az Alkotmány helyébe az Alaptörvény lépett, az Alkotmánybíróság XX/880-1/2012. számú végzésében felhívta az indítványozót, hogy nyilatkozzon arról, fenn kívánja-e tartani alkotmányjogi panaszát, és ha igen, nyilatkozzon arról is, mely alaptörvényi rendelkezést sért a támadott norma. A végzésre adott válaszában az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, 27. §-a és 73. § (1) bekezdése alapján fenntartva alkotmányjogi panasz eljárás iránti kérelmét – úgy nyilatkozott, hogy az eredeti alkotmányjogi panasz indítványban előadott indokokat fenntartja.
- [10] Az indítvány-kiegészítésében előadottak szerint az indítványozó ügyében alkalmazott Art.-beli rendelkezés, valamint a PJE. ellentétes az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésébe foglalt jogállamiság-klauzulával, a köz- és magántulajdon egyenjogúságát együttesen biztosító M) cikkével, a XIII. cikkével és az általános egyenlőségi szabályt előíró XV. cikkével.
- [11] Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) a *Lánchíd Hitel és Faktor Zrt. kontra Magyarország* (40381/05), 2012. november 2-án hozott ítéletben éppen a támadott Art.-beli norma és a PJE. alkalmazása miatt marasztalta el Magyarországot az Emberi jogok és alapvető szabadságok európai Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) 1. Kiegészítő Jegyzőkönyve 1. cikkébe foglalt tulajdonvédelmi rendelkezés megsértése miatt.
- [12] Az indítvány-kiegészítésében felhívta a figyelmet arra, hogy a rendes bírósági eljárás ideje alatt hatályba lépett az APEH-nek a felszámolás alatt álló szervezetekkel szemben fennálló, a központi költségvetést, az elkülönített állami pénzalapokat, illetve a Nyugdíjbiztosítási és az Egészségbiztosítási Alapot megillető követeléseivel kapcsolatos engedményezési joga gyakorlására, valamint a követelések érvényesítésének intézményrendszerére vonatkozó jogszabályok módosításáról szóló 2005. évi LVI. törvény (a továbbiakban: Art.mód.). Az indítványozó, utalva a törvényjavaslat indokolására, hivatkozott arra, hogy az Art.-t felváltó új, az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 35. §-ának módosítása a PJE.-ben foglalt azon értelmezés kizárása érdekében volt szükséges, amely alapján az APEH hitelezői követeléseinek engedményese az anyagi jogi szabályok szerint helytállni köteles (mögöttesen felelős) személytől polgári peres eljárásban nem követelheti a tartozás megfizetését. A PJE. ugyanis gyakorlatilag érvényesíthetlenné és értéktelenné tette az APEH hitelezői követeléseit közül azokat, amelyek kiegyenlítésére a felszámolási eljárásban a szükséges fedezet nem áll rendelkezésre.
- [13] 3. A második indítványozó, egy felszámolás alatt lévő korlátolt felelősségű társaság (a továbbiakban: Kft.) ugyancsak a korábbi Abtv. 48. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszában kérte a régi Art. 25. § (2) bekezdés f) pontja, valamint a Legfelsőbb Bíróság Gf.VIII.30.101/2004/15. számú ítélete alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [14] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben az indítványozó keresetet terjesztett elő, amelyben 2 020 306 980 Ft és ennek kamatai megfizetésére kérte kötelezni az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. alperest (a továbbiakban: ÁPV Rt.). Az Adó és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (a továbbiakban: APEH) a később felszámolási eljárás alá került vagyonkezelő Rt.-vel mint adóssal szemben fennálló fenti összegű követelést az indítványozóra engedményezte 10 000 000 Ft ellenében. Az indítványozó keresete jogalapjaként ebben az esetben is az engedményezési szerződést, valamint a korábbi Gt. 328. § (2) bekezdésének konszernjogi szabályát jelölte meg. Nézete szerint e szabály alapján, mint irányító társaság az ÁPV Rt. az adós tartozásaiért helytállni köteles. Az indítványozó keresetét a Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság Gf.VIII.30.101/2004/15. számú jogerős ítéletében elutasította. Az ítélet indokolása szerint – ugyancsak utalva a PJE.-re – a felszámolási eljárás során hitelezői igényként bejelentett, a felszámoló által besorolt és visszaigazolt adókövetelésnek az APEH által harmadik személy javára történt engedményezése esetén a kötelezett tartozásaiért a rá vonatkozó anyagi jogi szabályok szerint helytállni köteles (mögöttesen felelős) személytől az engedményes polgári peres eljárásban nem követelheti az adótartozás megfizetését, mivel a mögöttesen felelős személy – az adó megfizetésére kötelező határozat hiányában – nem válik az ilyen tartozás kötelezettjévé. Az adózó helyett helytállni köteles ÁPV Rt.-vel szemben adófizetési kötelezettséget megállapító adóigazgatási eljárás nem folyt. Az engedményezett adókövetelés megfizetése iránt az adóhatóság a régi Art. 75. § (3) bekezdése szerinti határozatot nem hozott. Ebből következően, mivel az engedményező adóhatóság az alperessel szemben követeléssel nem rendelkezett, azt a felperesi indítványozóra nem engedményezhette a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 328. § (1) bekezdése és 329. § (1) bekezdése alapján.
- [15] Az indítványozó véleménye szerint a fenti ítéletben is alkotmányellenes normát alkalmazott a Legfelsőbb Bíróság. Érvelése megegyezik az első indítványozó érvelésével: a régi Art. vitatott rendelkezésének értelmezése sokáig nem volt egyöntetű, és a PJE. – az indítványozó álláspontja szerint – alkotmányellenes módon egysége-

sítette a gyakorlatot. A PJE.-ben megjelenő értelmezés alapján az adózónak nem minősülő, mögöttesen felelős személlyel szemben az adókövetelés érvényesítése kizárólag az adóhatóság által lefolytatott adóigazgatási eljárásban lehetséges, vagyis egy gazdasági társasági adókövetelése tekintetében a mögöttes felelősséget kizárólag adóhatósági határozat állapíthatja meg.

- [16] Az indítványozó szerint a régi Art. perben alkalmazott 25. § (2) bekezdésének *f*) pontja, továbbá a PJE. – az első indítványozó által felhozott érvek alapján – az Alkotmány a 2. § (1) bekezdésébe foglalt jogállamiság-klauzulával, a 9. § (1) bekezdésébe foglalt köz- és magántulajdon egyenlőségének elvével, valamint a diszkrimináció tilalmát tiltó 70/A. § (1) bekezdésével ellentétesek. A második indítványozó is előadta, hogy keresete egyik jogalapjaként szolgáló, korábbi Gt.-beli konszernjogi szabályt, amely szerint az irányító társaság (ÁPV Rt.) a közvetlen irányítás alatt álló részvénytársaság tartozásaiért közvetlenül felel, korlátozza az Art. támadott rendelkezése, mivel az adóhatósági határozat hiánya megszünteti a konszernjogi felelősséget. Ezáltal sérül a jogállamiság részét képező jogbiztonság elve, mivel a konszernjogi szabály alkalmazása nem egyértelmű. Az indítványozó az Alkotmány 9. § (1) bekezdésének sérelmét abban látta, hogy az állami adókövetelések engedményezése ezekben az esetekben az állami tulajdonban levő irányító társaságot, az ÁPV Rt.-t hozzák kedvező helyzetbe. A diszkrimináció tilalmának sérelme körében a második indítványozó érvei megegyeznek az első indítványozó által felhozott érvekkel, és utalt az Art.mód. megalkotására is.
- [17] A támadott törvényhely alkotmányellenességének megállapítása és megsemmisítése mellett – az 57/1991. (XI. 8.) AB határozatba foglaltakhoz hasonlóan – az indítványozó kérte a Legfelsőbb Bíróság Gf.VIII.30.101/2004/15. számú ítélete megsemmisítését, másodlagos indítványi kérelemként pedig alkotmányos követelmény kimondását.
- [18] 4. Az indítványozó később előterjesztett indítvány-kiegészítésében – utólagos absztrakt normakontroll eljárásban – indítványozta a PJE. alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését is. Az alkotmányjogi panasz indítványban felhozott érveken kívül a 827/B/2000. AB határozatra hivatkozott, amelyben az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy amennyiben a helyi képviselő-testület valamely közszolgáltatást saját vállalat létesítésével oldja meg, akkor kezesként nem hivatkozhat harmadik személlyel szemben a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény szerinti azon tilalomra, amely szerint a vállalkozásokban az önkormányzat a vagyoni hozzájárulását meghaladó mértékű felelősséget nem vállalhat. Az indítványozó nézete szerint a fenti határozatban említett kezesi felelősség egyik alakzata a támadott PJE.-ben meghatározott felelősségi alakzatnak. Álláspontja szerint a PJE.-be foglalt jogértelmezés önálló normatartalommal rendelkezik, ellentmondva a jogalkotói szándéknak is.
- [19] 5. Mivel 2012. január 1-jén az Alkotmány helyébe az Alaptörvény lépett, az Alkotmánybíróság XX/884-1/2012. számú végzésében felhívta az indítványozót, hogy nyilatkozzon arról, fenn kívánja-e tartani alkotmányjogi panaszát, és ha igen, nyilatkozzon arról is, mely alaptörvényi rendelkezést sért a támadott norma. A végzésre adott válaszában az indítványozó – az Abtv. 26. § (1) bekezdése, 27. §-a és 73. § (1) bekezdése alapján fenntartva alkotmányjogi panasz eljárás iránti kérelmét – úgy nyilatkozott, hogy az eredeti alkotmányjogi panasz indítványban előadott indokokat fenntartja.
- [20] Az indítvány-kiegészítésében előadottak szerint a második indítványozó ügyében alkalmazott régi Art.-beli rendelkezés, valamint a PJE. is az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésébe foglalt jogállamiság-klauzulával, a köz- és magántulajdon egyenjogúságát együttesen biztosító M) cikkével, a XIII. cikkével és az általános egyenlőségi szabályt előíró XV. cikkével ellentétes.
- [21] A második indítványozó is hivatkozott arra, hogy az EJE a Lánchíd Hitel és Faktor Zrt. kontra Magyarország ügyben éppen a támadott régi Art.-beli norma és a PJE. alkalmazása miatt marasztalta el Magyarországot.
- [22] 6. A tartalmilag egymással megegyező alkotmányossági kérdéseket felvető alkotmányjogi panaszokat – azok tárgyi összefüggése miatt – az Alkotmánybíróság az Abtv. 58. § (2) bekezdése, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 34. § (1) bekezdése alapján egyesítette, és egy eljárásban bírálta el.

II.

[23] Az alkotmányjogi panaszok elbírálása során irányadó jogszabályi rendelkezések a következők:

[24] 1. Az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panaszokban hivatkozott, illetve alkalmazott rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„M) cikk (1) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.
(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

[25] 2. A korábbi Gt. 328. § (2) bekezdése szerint:

„Az irányító részvénytársaság a közvetlen irányítása alatt álló részvénytársaság tartozásaiért korlátlanul felel.”

[26] 3. A régi Art. 25. § (2) bekezdés *f*) pontja:

„(2) Ha az adózó az esedékes adót nem fizette meg és azt tőle nem lehet behajtani, az adó megfizetésére határozattal kötelezhető:

[...]

f) a gazdasági társaság, a közös név alatt működő polgári jogi társaság adótartozásáért a rájuk vonatkozó szabályok szerint a helytállni köteles tag, vezető tisztségviselő, illetve szervezet, a jogi személy felelősségvállalásával működő vállalkozó esetében a felelősségvállaló, továbbá az a személy, amely (aki) a vállalkozás kötelezettségeiért törvény alapján felel, [...]”.

[27] 4. A PJE. rendelkezései:

„2/2004. Polgári jogegységi határozat

a felszámolási eljárás során hitelezői igényként bejelentett, a felszámoló által besorolt és visszaigazolt adókövetelésnek az APEH által harmadik személy javára történt engedményezése esetén az adótartozás megfizetésének követeléséről

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának jogegységi tanácsa a 2004. március 25-én megtartott nem nyilvános ülésen a Legfelsőbb Bíróság Gf.I. tanácsa által kezdeményezett jogegységi eljárásban meghozta a következő

jogegységi határozatot:

A felszámolási eljárás során hitelezői igényként bejelentett, a felszámoló által besorolt és visszaigazolt adókövetelésnek az APEH által harmadik személy javára történt engedményezése esetén a kötelezett tartozásaiért a rá vonatkozó anyagi jogi szabályok szerint helytállni köteles (mögöttesen felelős) személytől az engedményes polgári peres eljárásban nem követelheti az adótartozás megfizetését, mivel a mögöttesen felelős személy – az adó megfizetésére kötelező határozat hiányában – nem válik az ilyen tartozás kötelezettjévé.”

III.

- [28] Az alkotmányjogi panaszok az alábbiak szerint nem megalapozottak.
- [29] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében foglaltak alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [30] 1. Mindkét indítványozó a korábbi Abtv. 48. §-a alapján fordult az Alkotmánybírósághoz a Legfelsőbb Bíróság Gf.VIII.30.101/2004/15. számú ítéletével, valamint a Fővárosi Ítéletábla 11Gf.40.149/2006/5. számú részítéletével kapcsolatban. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Abtv. 74. §-ából az következik, hogy a jogalkotó csak az Abtv. hatálya lépését (2012. január 1-jét) követően nyitotta meg az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz előterjesztésének lehetőségét, az azt megelőzően jogerősen lezárult eljárások tekintetében nem, így az indítványozók indítványozói jogosultsága e vonatkozásban nem állapítható meg, ezért a támadott bírói döntések felülvizsgálatát – az Abtv. 64. § b) pontja alapján – visszautasította.
- [31] 2. Az Alkotmánybíróság – az Abtv. 64. § b) pontja alapján – ugyancsak visszautasította a támadott törvényhellyel és a PJE.-vel kapcsolatos alkotmányos követelmény kimondását, mivel ennek kezdeményezésére szintén nincsen jogosultságuk az indítványozóknak.
- [32] 3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszok az alábbiak miatt voltak befogadhatóak és érdemben elbírálhatóak.
- [33] Az Abtv. 73. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság előtt az Abtv. hatálybalépésekor folyamatban lévő alkotmányjogi panaszok esetében az Alkotmánybíróság eljárását az Abtv. rendelkezései szerint le kell folytatni, ha az ügy az Alaptörvény rendelkezéseivel összefüggésben vizsgálható, és az indítványozó indítványozási jogosultsága az Abtv. rendelkezései alapján fennáll.
- [34] Mindkét ügyben a korábbi Abtv. szerinti hatvan napos határidőn belül terjesztették elő az alkotmányjogi panaszt, és az Alaptörvény hatályba lépése miatt szükségessé vált indítvány-kiegészítések is határidőn belül kerültek előterjesztésre. Az indítványozók jogi képviselővel jártak el, akik képviseleti jogosultságukat igazolták. A panaszosok megjelölték az Abtv. azon rendelkezését, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit is. A panaszosok megindokolták, hogy a támadott Art.-beli rendelkezés és a PJE. – nézetük szerint – miért ellentétes az Alaptörvény általuk felhívott rendelkezéseivel.
- [35] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésében szabályozott panasz esetében a panasz benyújtásának feltétele, hogy az alapjogsérelemnek a támadott jogszabályi rendelkezés bírósági alkalmazása során kell bekövetkeznie. Az indítványozók ügyében az Art. támadott szabályát, illetve a PJE.-t alkalmazták az ügyben eljáró bíróságok.
- [36] Az indítványozók közvetlenül érintettek tekinthetők, mivel az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyekben félként szerepeltek. Emellett a rendes jogorvoslati jogukat is kimerítették, ezért e tekintetben a panaszok szintén megfelelnek az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, valamint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmaztak.

IV.

- [37] 1. Az Alkotmánybíróság több döntésében foglalkozott már az adótartozásért való mögöttes felelősség érvényesíthetőségének problémájával, így az engedményezett köztartozásokért való mögöttes felelősség (helytállás) kérdésével is. Ennek alkotmányossági mércéit legutóbb a 3/2014. (I. 21.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) foglalta össze, illetve alakította ki.
- [38] Az Abh.-ban elbírált bírói kezdeményezések alapján elsősorban a diszkrimináció tilalma, valamint a tisztességes eljáráshoz való jog szempontjából vizsgálta az Alkotmánybíróság az adó megfizetésére mögöttesen felelősök (kötelezettek) helyzetét rendező jogi szabályozást.
- [39] 2. Az Alkotmánybíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a diszkrimináció tilalma körében sem a szükségesség-arányosság, sem az ésszerűség tesztjének nem felelt meg az a támadott szabályozás, amely lehetőséget

adott az adóhatóságnak arra, hogy köztartozásokat engedményezzen az adó megfizetésére kötelező határozat hiányában, illetve arra, hogy az így engedményezett követeléseket az engedményesek a mögöttes felelősökkel szemben érvényesíthessék. A támadott szabályok azért tették szükségessé mindkét alkotmányossági mérce alkalmazását, mivel egyrészt az Art.-ből következő ügyféli jogokat érintettek, másrészt a jogorvoslathoz való jog, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdésébe foglalt tisztességes eljárásból való jog részét képező törvényes bíróhoz való jog tekintetében eredményeztek különbségtételt. Ez utóbbi azzal volt igazolható, hogy az adóhatóság érvényesítésül szolgáló közigazgatási, illetve bírósági fórumrendszer nem előre meghatározott, nyilvános törvényi szabályok jelölték ki, hanem az aszerint alakult, hogy az adóhatóság – az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes hatósági eljárás követelményével és az indokolási kötelezettségével ellentétesen – nyilvánosságot, valamint normatív mércét nélkülöző diszkrecionális döntésével engedményezte-e az adóhatóságot vagy sem.

- [40] Bár a támadott szabályok kifejezetten nem zárták ki a fenti alapjogok, illetve törvényen alapuló ügyféli jogok gyakorlását, de azáltal, hogy az adóhatóság diszkrecionális hatáskörébe utalták az adókövetelés érvényesítésének módját (miszerint az az adóigazgatási eljárásban, vagy az engedményezést követő polgári peres úton való igényérvényesítés formájában történjék), a vizsgált normák mégis korlátozták a mögöttes felelősök fenti alapjogait, illetve az Art.-n alapuló ügyféli jogait, mégpedig olyan módon, amely nem volt elkerülhetetlenül szükséges.
- [41] Az adóhatóság ugyanis – a közhatalom-gyakorlásra irányadó általános és az Alaptörvényből is fakadó indokolási kötelezettséggel ellentétesen – semmilyen normatív szemponthoz nem volt kötve akkor, amikor arról döntött, hogy az adott adókövetelésből származó bevételhez, vagy annak egy részéhez adóigazgatási eljárásban vagy az adóhatóság engedményezése útján kíván hozzá jutni. Objektív okok hiányában a mögöttes felelősöket megillető, az Art.-n alapuló ügyféli jogok gyakorlása teljesen esetlegessé vált, így a mögöttes felelős személyek közötti osztályozásra, különbségtételre lehetőséget adó szabályozás önkényessé vált, amely nem felelt meg az ésszerűségi tesztnek sem {Abh., Indokolás, [57]–[58]; [66]}.
- [42] 3. Az Abh.-ban elbírált szabályok a tisztességes eljárásból való jog garanciáit sem tartalmazták, mivel nem volt törvényi szintű biztosíték arra, hogy egyazon alanyt terhelő (egyazon adóhatóság megfizetésére kötelezett személy) különböző típusú adóhatóságai milyen eljárásban kerülnek érvényesítésre (pl. a társadalombiztosítási köztartozás polgári, míg a személyi jövedelemadó tartozás közigazgatási úton kerül behajtásra). Ennek következtében az adóhatóság teljes, és mérlegelés nélküli diszkrecionális döntésén múlt az, hogy először a közigazgatási eljárásban ügyféli, majd a közigazgatási perben alperesi jogokat gyakorolhat az adó megfizetésére kötelezett, esetleg csak a polgári eljárásban egyfokú rendes jogorvoslat mellett és korlátozott mértékben vitathatta alperesként a köztartozás jogalapját és összességét.
- [43] Az Abh. tehát egyrészt megállapította, hogy az új Art. 2005. július 10-től 2006. december 31-ig hatályos 35. § (3) bekezdésének alkalmazása alaptörvény-ellenes volt, másrészt megállapította az új Art. 35. § (3) bekezdésének alaptörvény-ellenességét és megsemmisítette azt.

V.

- [44] 1. A jelen ügyben az Abh.-ban elbírált probléma másik vetülete jelentkezik. Itt az engedményesek kívánják az állami ígérvényre (engedményezésre) építve, az állam által megalkotott jogintézmény rendeltetészerű, jogállami érvényesülésében bízva érvényesíteni követelésüket. Míg az Abh.-ban az engedményezett követelések mögöttes felelősök helyzetét, jogait vizsgálta az Alkotmánybíróság, addig a jelen ügyben olyan panaszosok fordultak a testülethez, akik a mögöttes felelősség érvényesíthetőségében, illetve a konszernjogi felelősségi szabályokban bízva vették meg a köztartozást magában foglaló, engedményezett követeléseket. Az indítványozók ügyében hozott bírói döntések szerint az Art. és a PJE. azért zárta ki a mögöttes felelősség érvényesítését, mert az adóhatóság külön adóigazgatási eljárásban hozott határozatban nem rendelkezett az irányító gazdasági társaság, az ÁPV Rt. mögöttes felelősségéről, így a mögöttes felelőssel szemben külön határozat hiányában az engedményezett követelések nem kerülhettek érvényesítésre.
- [45] 2. Az indítványok kapcsán az Alkotmánybíróságnak állást kellett foglalnia: alaptörvény-ellenes-e a régi Art. támadott rendelkezése, és az azt értelmező PJE., mely szerint az engedményes polgári peres eljárásban nem

követelheti az adó tartozást megfizetését, mivel a mögöttesen felelős személy – az adó megfizetésére való kötelezés hiányában – nem válik az ilyen tartozás kötelezettjévé.

- [46] 3. Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy alaptörvény-ellenes az a törvényi rendelkezés, mely lehetőséget ad adóigazgatási eljárás lefolytatása nélkül engedményezett követelések polgári úton történő érvényesítésére a mögöttes felelőssel szemben. Ebből értelemszerűen következik, hogy a régi Art. támadott rendelkezése és a PJE. kielégíti az alkotmányossági követelményeket, mert éppen ezen jogszabályhely alkalmazása, illetve a jogegységi értelmezés révén érvényesülnek az Alaptörvényben biztosított alapjogok (tisztességes eljáráshoz való jog, törvényes bíróhoz való jog, jogorvoslati jog). A támadott norma és a PJE. alaptörvény-ellenességének kimondása és a konkrét ügyekben alkalmazásuk kizárása olyan eredményre vezetne, amelyek ellentétesek az Abh.-ban összegzett és kimunkált alkotmányossági követelményekkel.
- [47] Nem hagyható figyelmen kívül már az Abh. meghozatalának során felmerült az az érv sem, mely szerint az Abh. rendelkező részében érintett jogszabályi rendelkezések a jogállamiság alkotmányos követelményeit tartalmazó – ezzel összefüggésben a hatóságok általi tisztességes eljáráshoz való jogot, ezen belül többek között a jogorvoslatihoz való jogot biztosító – alaptörvényi (alkotmányi) előírásokba ütköztek. Ugyanis mindenkinek, akivel szemben hatósági döntés – jelesül: adóhatározat – születik, joga van ahhoz, hogy ezt a határozatot törvényes közigazgatási eljárásban, ügyféli státusát és jogainak gyakorlását biztosítva hozzák meg, és egyben így rendelkezésére álljon a közigazgatási jogorvoslat igénybevételének lehetősége is. Ez a követelmény a jogállamiság alkotmányos elvéből, Magyarország jogállami minőségének alaptörvényi tételéből önmagában következik. Ezt nem annulálhatja az adó tartozásért való mögöttes felelősség *ex lege* előírása sem. Ez a törvényi felelősség ugyan anyagi jogi alapját képezi a mögöttes felelős adókötelezettségének, de ezt a mögöttes felelőst is megilletik mindazok az ügyféli jogok, melyek mellőzését az Abh. meghozatalát eredményező eljárás indítványozói kifogásolták.
- [48] 4. Az indítványozók arra is hivatkoztak, hogy az EJEB a *Lánchíd Hitel és Faktor Zrt. kontra Magyarország ügyben* 2010. november 2-án hozott ítéletében elmarasztalta Magyarországot az Egyezmény 1. Kiegészítő Jegyzőkönyvének 1. Cikkében foglalt tulajdonhoz való jog sérelme miatt.
- [49] Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az említett ügyben a vizsgálat tárgyát a közösség általános érdekeiből fakadó igények és az egyén alapvető jogaiból eredő követelmények egyensúlyának viszonya képezte, eltérően a jelen eljárástól, melynek tárgya az indítványozók által támadott törvényhely és a PJE. alkotmányossága. Az EJEB – 2010-ben befejeződött – hivatkozott eljárása nem vonhatta vizsgálatának körébe azokat a döntése után meghozott Abh. által a támadott törvényhely és PJE. tekintetében megállapított alkotmányossági követelményeket (diszkrimináció tilalma, tisztességes eljáráshoz való jog), melyeknek érvényesítése az államnak nemcsak az Alaptörvényből, hanem nemzetközi kötelezettségvállalásból eredő kötelezettsége. Mindezekből következően a hivatkozott eljárás az Alkotmánybíróság előtti jelen eljárással nem analóg.
- [50] 5. Külön hangsúlyozza az Alkotmánybíróság: az Art.-ben szabályozott eljárásnak, hogy a mögöttes felelőssel szemben az Art.-ben előírt módon határozatot kell hozni, nemcsak az az indoka, hogy a mögöttes felelős élni tudjon az Alaptörvényben biztosított jogaival. Nyomatékosan kell figyelembe venni, hogy az adóbevételek az államot megillető bevételek. Az Alaptörvény 36. cikk (2) bekezdése rögzíti, hogy a központi költségvetésről és az annak végrehajtásáról szóló törvényjavaslatoknak tartalmazniuk kell az állami kiadásokat és bevételeket. A (3) bekezdés értelmében a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával az Országgyűlés felhatalmazza a Kormányt az abban meghatározott bevételek beszedésére és kiadások teljesítésére. A 37. cikk (1) bekezdése kifejezetten kimondja, hogy a Kormány a központi költségvetést törvényesen és célszerűen, a közpénzek eredményes kezelésével és az átláthatóság biztosításával köteles végrehajtani.
- [51] Ezen alaptörvényi rendelkezéseknek való megfelelés megköveteli, hogy a központi költségvetés bevételeit képező adókövetelés esetében, amennyiben az adózó azt nem fizette meg, és tőle nem lehet behajtani, de van a törvény alapján az adó tartozásért mögöttesen felelős személy, az adóhatóság határozattal állapítsa meg a mögöttesen felelős személyt. Ez alapján lehet csak célszerűen dönteni arról, hogy az adóhatóság a mögöttesen felelős személlyel szemben – a rendelkezésére álló eszközökkel élve – érvényesíti-e a követelést; vagy mérlegelve a behajtási eljárás kockázatait, az esetleges eredménytelenséget, úgy dönt; hogy a követelést engedményezi.
- [52] Amíg adóhatósági határozattal nincs megállapítva a mögöttes felelős személye, nem lehet eleget tenni az Alaptörvényben előírt célszerű, eredményes és átlátható gazdálkodás követelményének. A jelen esetekben egyértel-

mű, hogy a mögöttes felelős ÁPV Rt.–vel szemben az államot megillető követelés érvényesítése az adóhatóság eszközrendszerével nem ütközött volna akadályba, másként fogalmazva: nem jelentett volna semmiféle kockázatot a követelés behajtása. Viszont a 2 milliárd forintot meghaladó adókövetelés engedményezése 10 millió Ft ellenében joggal vet fel kérdőjeleket a közpénzekkel való felelős gazdálkodás elvének érvényesülését illetően.

- [53] 6. Az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy az Art. támadott rendelkezése nem üresítette ki a régi Gt. konszernjogi felelősséget megállapító szabályát. Az Art. az államot megillető adókövetelések tekintetében kötötte egy külön hatósági aktus meghozatalához a mögöttes felelősség beálltát. Nem jelent diszkriminációt, ha az állam a saját követeléseit érvényesítését a saját tulajdonában levő társasággal szemben feltételhez köti. Ez a szabályozás semmiféle hátrányt nem jelent a magánjogi úton létrejött követeléseknek a régi Gt. szabályai alapján történő érvényesítése szempontjából. Az államot megillető adókövetelések ugyanis közjogi jogviszony alapján illetik meg az államot; a magánjogi követelések a másik csoportot alkotják. A közjogi jogviszony alapján létrejött adókövetelés is engedményezhető, azonban ehhez szükséges a mögöttes felelős megállapítása adóhatósági eljárásban, határozattal. Ennek hiányában azonban a mögöttes felelőssel szemben joghatályosan nem jön létre engedményezés, így a régi Gt. konszernjogi szabályainak alkalmazása fogalmilag kizárt. Jóllehet az engedményezésre alapított követelés kötelmi igény, de a joghatás kiváltására alkalmatlan ügylet következtében tulajdonjog alkotmányjogi értelemben vett sérelméről még e jog kiterjesztő értelmezése mellett sem lehet szó. Mindez azonban nem jelentheti azt, hogy a polgári jogi szabályok alapján az adóhatóságnak nem kell helytállnia azon összeg erejéig, amennyiért a követeléseket értékesítette.
- [54] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a korábbi Art. – 1998. június 16-tól 2004. január 1-jéig hatályban volt – 25. § (2) bekezdése *f*) pontja és a PJE. alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti indítványokat elutasította.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró különvéleménye

- [55] A határozatnak az alaptörvény-ellenesség (és az alkalmazási tilalom) megállapítására irányuló kérelmet elutasító rendelkezéseivel egyetértek, azonban a megsemmisítésre irányuló indítványi elem elutasítását – és így a határozatot magát – az alábbiak miatt nem tudom támogatni.
- [56] 1. Álláspontom szerint az Alkotmánybíróság döntésének ki kell terjednie az indítványban – jelen esetben az alkotmányjogi panaszban – foglalt kérelmek mindegyikére (azaz ki kell méríteni a kérelmet). Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *f*) pontja szerint akkor tekinthető határozottnak az indítvány, ha az kifejezett kérelmet tartalmaz a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára. Az alkotmányjogi panasz indítvány az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény

25. § (2) bekezdés *f*) pontja és a 2/2004. Polgári jogegységi határozat (a továbbiakban: PJE.) alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányult.

- [57] 2. Az Abtv. szabályait értelmezve megállapítható, hogy a jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmánybírói eljárás tárgya főszabály szerint valamely hatályos jogszabály lehet [Abtv. 41. § (1) bekezdés]. Az Abtv. azonban lehetővé teszi a már hatályon kívül helyezett jogszabályok alkotmányossági vizsgálatát is, de csak abban az esetben, ha a támadott jogszabályt a konkrét esetben még alkalmazni kellene [Abtv. 41. § (3) bekezdés]. Hatályon kívül helyezett jogszabály vizsgálata esetén értelemszerűen nincs helye a vizsgált (hatálytalan) jogszabályi rendelkezés megsemmisítésének, az alkotmánybírói eljárás jogkövetkezménye tehát csak az alaptörvény-ellenesség megállapítása és az alkalmazási tilalom kimondása lehet.
- [58] 3. A határozatnak – tekintettel a fentiekben foglaltakra – egyrészt ki kellett volna térnie annak ismertetésére, hogy az indítvány hatályon kívül helyezett jogszabályok (az alábbiakban kifejtettek szerint a jogegységi határozat is jogszabálynak minősül e körben) vizsgálatára irányul, mivel a régi Art. már az indítvány előterjesztésekor sem volt hatályban, a PJE.-t pedig 2014. március 3-án helyezte hatályon kívül az 1/2014. Polgári jogegységi határozat.
- [59] Utalni kellett volna továbbá arra, hogy az Abtv. 37. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság hatásköre kiterjed a jogegységi határozatok Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatára is, amelynek során az eljárásra és a jogkövetkezményekre a jogszabályok felülvizsgálatára vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.
- [60] Ezt követően az Alkotmánybíróságnak meg kellett volna állapítani, hogy jelen ügyben az Abtv. 41. § (3) bekezdése alapján csak a hatályon kívül helyezett jogszabályok Alaptörvénnyel való összhangja vizsgálható, és ezért a megsemmisítésre irányuló kérelem tárgyában az eljárást okafogyottság címén meg kellett volna szüntetni [Abtv. 59. §, 65. §, Ügyrend 64. § (2) bekezdés, 67. § (2) bekezdés *e*) pont].

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László alkotmánybíró különvéleménye

I.

- [61] A határozat rendelkező részi pontjaival – más indokolással – egyetértek, de azt gondolom, hogy a panaszosok jogsérelmének kompenzációja érdekében mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításának is helye lett volna.

II.

- [62] A 3/2014. (I. 21.) AB határozat kellő indok nélküli felülbírlata és „alapjogok” biztosítása állami entitások részére
- [63] 1. A határozat többségi Indokolásának V. pontja ([44]–[54] bekezdései) több helyen azt a látszatot kelti, mintha alkotmányos lehetőség lenne az adótartozás polgári jogi úton történő engedményezésére, s annak mindössze az a feltétele, hogy a mögöttes felelőssel szemben az adóhatóság az adó megfizetésére kötelező határozatot hozzon {így különösen az Indokolás [54] bekezdése szerint: „[a] közjogi jogviszony alapján létrejött adókövetelés is engedményezhető, azonban ehhez szükséges a mögöttes felelős megállapítása adóhatósági eljárásban, határozattal”}.
- [64] Ezzel szemben a 3/2014. (I. 21.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) kifejezetten kizárta a köztartozások polgári jogi úton való engedményezésének alkotmányosságát, mivel a jogállamiság, a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jog, valamint az egyenlő bánásmód követelménye nem érvényesül ezekben az esetekben. Az

- Abh. indokolása szerint: „[a]z adóhatóság ugyanis – a közhatalom-gyakorlásra irányadó, fent említett általános és az Alaptörvényből is fakadó indokolási kötelezettséggel ellentétesen – semmilyen normatív szemponthoz nincs kötve akkor, amikor arról dönt, hogy az adott adókövetelésből származó bevételhez vagy annak egy részéhez adóigazgatási eljárásban vagy az adótartozás engedményezése útján jut hozzá. Objektív okok hiányában a mögöttes felelősöket megillető, Art.-n alapuló ügyféli jogok gyakorlása teljesen esetlegessé válik, így a mögöttes felelős személyek közötti osztályozásra, különbségtételre lehetőséget adó szabályozás önkényes.
- [65] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a fenti következtetéseket az sem befolyásolná érdemben – az igénybe vehető eltérő jogorvoslati fórumrendszerben rendelkezésre álló és eltérő jogorvoslati eszközök miatt (lásd a polgári és közigazgatási jogorvoslati eszközök különbözőségét) –, ha az adóhatóság – az indítványozók által is hiányolt – adó megfizetésére kötelező határozatot hozna vagy hozott volna, mivel önmagában az sem biztosítaná megkülönböztetés-mentesen az adó megfizetésére kötelezett mögöttes felelősök számára az érintett alapjogok, illetve Art.-n alapuló ügyféli jogok gyakorlását.” (Indokolás [66]–[67]).
- [66] 2. Ezzel összefüggésben azt is hangsúlyozza a határozat többségi indokolása: ennek az Art.-ban szabályozott eljárásnak (t.i. a mögöttes felelőssel szemben az Art.-ban előírt módon határozatot kell hozni) az egyik indoka az, hogy a mögöttes felelős élni tudjon az Alaptörvényben biztosított jogaival, így többek között a tisztességes eljáráshoz való jogból eredő jogosítványokkal.
- [67] Kiemelten fontos rámutatni, hogy a jelen ügy abban a döntő momentumban tér el az Abh.-ban elbírált ügy jogilag releváns körülményeitől, hogy itt a panaszos magánfél polgári jogi engedményezés keretében az adóhatóságtól olyan követelésekhez jutott, amelyek kötelezettje (és jelenlegi jogutódja) kizárólagos állami tulajdonban álló gazdasági társaság, az ÁPV Rt. volt [lásd a tartósan állami tulajdonban maradó vállalkozói vagyron kezeléséről és hasznosításáról szóló 1992. évi LIII. törvény 3. § (1) bekezdését, továbbá az állami vagyronról szóló 2007. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Ávtv.) 18. § (1) bekezdését]. Az alkotmányjogi panasz benyújtói már csak azért is bízhattak az eredményes jogérvényesítésben, mert az Ávtv. 60. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[a]z ÁPV Zrt. 2007. december 31-én megszűnik, jogai és kötelezettségei ezen időponttól az MNV Zrt.-re szállnak. A jogok és kötelezettségek átszállása nem minősül az ÁPV Zrt. által kötött szerződések módosításának. Az ÁPV Zrt.-vel szembeni követelések a jogutódlás szempontjából biztosítékokkal ellátott követeléseknek minősülnek.”.
- [68] Az alkotmányosság egyik alaptétele, hogy – leszámítva az autonómiával rendelkező szervezeteket – az állami entitásoknak fogalmilag nincsenek alapjogaik, és – nézetem szerint – vonatkozik ez a kizárólagos állami tulajdonban álló gazdasági társaságokra is, azok alkotmányjogi értelemben ugyanis „állami szervnek” minősülnek (ehhez hasonlóan lásd a 23/2009. (III. 6.) AB határozatot, ABH 2009, 188. és a 3307/2012. (XI. 12.) AB végzést, Indokolás [7]–[9]).
- [69] A fentiek alapján tehát a határozat többségi indokolása – kellő alkotmányos alap, sőt, indokolás nélkül – felülbírálja az Abh. fenti megállapítását, mégpedig úgy, hogy „állami szervnek” biztosít alapjogot, amelynek az eredménye ráadásul az, hogy a panaszos magánfél tulajdonhoz való joga sérül (erről bővebben lásd az Indokolás [90]–[104] bekezdéseit).

III.

- [70] A rendes bíróságok és az Alkotmánybíróság viszonya hatalommegosztási szempontból; a költségvetési gazdálkodás célszerűségi oldalának vizsgálata
- [71] 1. Álláspontom szerint a határozat többségi indokolása számos olyan megállapítást tesz, amellyel elvonja a rendes bíróságok – az Alaptörvény hatalommegosztási klauzulájából és a 25. cikk (2) bekezdéséből eredő – hatáskörét, illetve olyan célszerűségi kérdésekben foglalt állást, amelynek eldöntése eddig nem tartozott az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [72] A határozat többségi Indokolásának [53] bekezdése szerint „[a] jelen esetekben egyértelmű, hogy a mögöttes felelős ÁPV Rt.-vel szemben az államot megillető követelés érvényesítése az adóhatóság eszközrendszerével nem ütközött volna akadályba, másként fogalmazva: nem jelentett volna semmiféle kockázatot a követelés behajtása.”

- [73] Ugyancsak e bekezdésben a határozat többségi indokolása azt az álláspontot fejt ki, hogy „[j]óllehet az engedményezésre alapított követelés kötelmi igény, de a joghatás kiváltására alkalmatlan ügylet következtében a tulajdonjog alkotmányjogi értelemben vett sérelméről még e jog kiterjesztő értelmezése mellett sem lehet szó. Mindez azonban nem jelentheti azt, hogy a polgári jogi szabályok alapján az adóhatóságnak nem kell helytállnia azon összeg erejéig, amennyiért a követeléseket értékesítette.”
- [74] A fenti megállapítások olyan közigazgatási jogi (akadályba ütközött volna-e az érvényesíthetőség), polgári jogi (a helytállási kötelezettség tartalma és terjedelme), illetve célszerűségi kérdésekben való állásfoglalást jelentenek, amelyek megítélése – hatalommegosztási szempontból [lásd az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését és a 25. cikk (2) bekezdését] – elsősorban a jogvitákban végső soron döntő rendes bíróságok és más állami szervek hatáskörébe tartozik {a célszerűsége lásd legutóbb a 20/2014. (VII. 3.) AB határozatot, Indokolás [250]}, nem pedig az Alkotmánybíróságéba.
- [75] 2. A célszerűség kérdése azonban nem csak azzal kapcsolatban merül fel, hogy az adóhatóság, mint a végrehajtó hatalom alá tartozó szerv kockázatosnak minősítette-e a követelést (természetesen az ebben történő döntés sem alkotmánybírói hatáskör, illetve ezt a mérlegelést lévén, hogy nem lehet alkotmányosan polgári jogi úton adótartozást engedményezni az Abh. kategorikusan kizárta).
- [76] A határozat többségi Indokolásának [50] bekezdése kifejezetten felhívja az Alaptörvény 37. cikk (1) bekezdését, amely szerint „a Kormány a központi költségvetést törvényesen és célszerűen, a közpénzek eredményes kezelésével és az átláthatóság biztosításával köteles végrehajtani.” Ebből a rendelkezésből a határozat többségi indokolása azt – az Abh. idézett megállapításával teljesen ellentétes – normatív követelményt támasztja, hogy az adóhatóság határozatot hozzon a mögöttesen felelős személlyel szemben, és ennek alapján döntsön a követelés engedményezéséről.
- [77] Újólág hangsúlyozom: az Abh. nem ebből az alaptörvényi rendelkezésből, hanem egyértelműen a jogállamiságból, a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jogból, valamint az egyenlő bánásmód követelményéből vezette le a mögöttes felelőssel szembeni határozathozatal követelményét, és annak biztosítását, hogy az adótartozásból eredő követelést kizárólag közigazgatási, majd bírósági fórumrendszer előtt lehet érvényesíteni (Abh., Indokolás [44]–[79] bekezdései).
- [78] Emlékeztetve az Abh.-hoz fűzött párhuzamos indokolásomban foglaltakra: nézetem szerint az Alaptörvény 37. cikk (1) bekezdése elsősorban a Kormánynak címzett alaptörvényi követelmény, olyan kötelezettség, amely teljesítésének vizsgálata nem az Alkotmánybíróság, hanem az Állami Számvevőszék vagy egyéb, nem alkotmányos szervek, így a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal feladat- és hatáskörébe tartozik [Alaptörvény 43. cikk (1) bekezdése; az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 63. § (1) bekezdése], a jelen ügyben az adóengedményezés központi költségvetési vetülete szempontjából releváns alaptörvényi rendelkezés a jogállamiság-klauszula és az N) cikk (Indokolás [98]–[105]).

IV.

- [79] Az (*ad malam partem*) visszaható hatályú normák és precedensek, valamint a 11/2013. (V. 9.) AB határozat indok nélküli figyelmen kívül hagyása
- [80] 1. Anélkül, hogy részletesen tárgyalnám a visszaható hatályú normák és precedensek problémáját (például: van-e különbség köztük, és ha igen, akkor különös tekintettel arra, hogy az ügyben támadott PJE. melyik csoportba tartozik), fontosnak tartom kiemelni, hogy a jelen ügyben az alapvető kérdés az, hogy a panaszos folyamatban levő ügyében a támadott Art.-beli szabály és PJE. együttes értelmezése és alkalmazása kizárta a tulajdonjogi igény érvényesítését. Az engedményezéskor ez a helyzet nem állt fenn, nyilván a panaszos ennek tudatában meg sem kötötte volna az ügyletet a kizárólagosan állami tulajdonban álló gazdasági társasággal. A szabályt megfogalmazó, normát alkotó bírói döntések (így a PJE.), a bírói precedensek szükségszerűen visszaható hatályúak (*ex post facto* természetűek) abban az esetben, ha a jogvitára okot adó eseménykor még nem léteztek. {A precedensek szükségszerűen visszaható hatályára mutatott rá már *H. L. A. Hart* „[a] jog fogalma” című könyvében (*Herbert Lionel Adolphus Hart: A jog fogalma*. Budapest, Osiris, 1995, 179.), és ez – *mutatis mutandis* – az alkotmánybírói precedensbíráskodásra is irányadó, még akkor is, ha az alkotmánybírói határozat nem *ex tunc* hatályú}.

- [81] A problémát önmagában nem az okozza, hogy a támadott Art.-beli szabály és a PJE. együttes értelmezése és alkalmazása a panaszos folyamatban levő ügyében visszaható hatállyal történt, hanem az, hogy ez a panaszos magánfél számára hátrányos módon (*ad malam partem*) történt, és ennek a visszaható hatályú szabályalkalmazásnak az állam a haszonélvezője a panasz tárgyául szolgáló magánjogi vitában, mivel a szabályalkalmazás következményeként megszabadult egy magánjogi (helyállási) kötelezettségétől.
- [82] 2. Az Alkotmánybíróság legutóbb a 11/2013. (V. 9.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.2.) foglalkozott az állam mint közhatalom-gyakorló és tulajdonos elválasztásából eredő egyes alaptörvényi követelményekkel. E döntésében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését sértő, mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenes helyzet keletkezett azáltal, hogy a törvényhozó az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény hatályba lépésekor nem alkotott átmeneti rendelkezéseket, és ennek következtében az állami tulajdonban álló erdőingatlanokra bejegyzett vagyoni értékű jogok jogosultjai az ingatlanok forgalomképtelenné nyilvánítása következtében megfelelő biztosíték nélkül maradtak.
- [83] A határozat indokolása rámutatott, hogy „[a] piacgazdaság körülményei között következetesen el kell határolni egymástól az állam közhatalmi és tulajdonosi minőségét. A vagyoni viszonyokban az állam tulajdonosként szerepelve a gazdasági élet egyik alanyaként és nem közhatalmi funkciót gyakorló szervezetként jelenik meg, és ennek megfelelően kell minősíteni. Amikor tehát az állam félként magánjogi viszonyokban jelenik meg, a másik (vele szerződő) félhez képest mellérendelt, vele egyenjogú viszonyban van. Ebben az esetben nem élvezhet a közhatalma révén nagyobb védelmet a másik (vele szerződő) félhez képest” (Abh.2., Indokolás [37]).
- [84] Az Abh.2. helyesen emelte ki a következőket is: „[j]elen ügy specialitását az adja, hogy a Magyar Államnak mint az ingatlan tulajdonosának és a jelzálogjogot alapító szerződés kötelezettjének a jogalanyisága is elválik egymástól. A Magyar Állam az ingatlan tulajdonosaként »dologi« adós, az állami gazdaság pedig, mint a kölcsön-szerződés – és az annak biztosítására alapított jelzálogjog – kötelezettje »személyes« (kötelmi) adós. A kötelezett pozíció ilyen szétválása azonban nem eredményezi egyik adós tekintetében sem a magánjogi jogalanyiság közjogivá alakulását, sem pedig a kötelezettség alóli szabadulást. A perbeli esetben azonban éppen erről volna szó, ha a Magyar Állam közhatalmi és tulajdonosi minősége összeolvadna, azaz egyazon szerződésben jogalkotó közhatalomként és »magánfélként« is eljárhatna, hiszen ezzel egyoldalúan felboríthatná az egyenjogúság és mellérendeltség magánjogi és a jogbiztonság közjogi (alaptörvényi) követelményét. [...]
- A Magyar Állam jelen esetben viszont törvényhozóként, közhatalomként eljárva az ingatlanok forgalomképtelenségének törvényi kimondásával mentesült a teljesítési kötelezettség alól azzal, hogy az árverés sikertelenségét – ellehetetlenülését – idézte elő. A törvényi előírás, ami a felek jogviszonyában jelentős módosulást eredményezett, a felektől független külső jogi tényként, közhatalmi aktusként értékelhető.” (Abh.2., Indokolás [38], [43])
- [85] Az idézett Abh. a fentiekén túlmenően is tett olyan megállapításokat, amelyek figyelembe vétele és alkalmazása – álláspontom szerint – megkerülhetetlen lett volna a mostani esetben is. „Jelen ügyben a jogalkotó az átmeneti szabályok megalkotásának elmulasztásával vagyoni értékű jogokat üresített ki visszaható hatállyal, anélkül, hogy új zálogtárgyról, más biztosítékról, illetve megfelelő fedezetről gondoskodott volna, és ezzel megsértette a vagyoni forgalom biztonságán túlmenően a jogállamiságból levezetett jogbiztonság követelményét is. Igaz ugyan az a tény, hogy a jelzálogjogok formális törlésére nem került sor, azaz az ingatlan-nyilvántartásban azok továbbra is szerepelnek, azonban értékük »ellentételezése« ezek után kizárólag a zálogkötelezett egyoldalú döntésétől, (akár dologi adósi, akár törvényhozói-közhatalmi) döntésétől függ.
- A forgalomképtelenség kimondásával – átmeneti szabályok beiktatásának hiányában – a Magyar Állam törvényhozói, azaz közhatalmi minőségében alkotott olyan szabályt, mellyel a magánfelek közötti viszonyában őt magát, mint tulajdonost (dologi adósta) terhelő kötelezettségét egyoldalúan megszüntette, ezzel súlyos érdek- és vagyoni sérelmet okozva a szerződés teljesítésében bízó, ellenérdekű félnek. Ez sérti a jogbiztonság alaptörvényi követelményét is, amit a törvényhozónak kell orvosolnia.” {Abh.2., Indokolás [43]–[46]}.
- [86] Nézetem szerint az Abh.2.-ből eredő fenti követelmények alkalmazása is elmaradt a jelen ügyben, amelynek okát egyrészt nem adja a határozat többségi indokolása, másrészt ennek eredményeként a panaszos tulajdoni igénye teljes mértékben kiüresedett (lásd a különvélemény [87]–[101] bekezdéseit).

V.

- [87] Az Alaptörvény tulajdonvédelmi klauzulájának és a strasbourgi bíróság ítéletének megfelelő megoldást hozott-e a határozat rendelkező része?
- [88] 1. A határozat többségi indokolása – összhangban az ügyben eljáró rendes bíróságok értelmezésével – kötelmi igényként ismeri el a panaszos engedményezésből eredő követelését, ám nem vonja le az ebből eredő következtetést: a panaszost megilleti az Alaptörvény tulajdoni (XIII. cikke szerinti) védelme – hiszen az Alkotmánybíróság működésének kezdete óta a vagyoni jogi igényeket, így a kötelmi jogi követelésből eredő igényeket is alkotmányjogi értelemben vett tulajdonként kezelte [17/1992. (III. 30.) AB határozat, ABH 1992, 104, 108.] –, így őt kompenzáció illeti meg ezen igény teljes mértékű kiüresedése miatt.
- [89] Ezen túlmenően a határozat többségi indokolása amellel érvel, hogy az Egyezmény alkalmazása és értelmezése szempontjából el kell határolni a jelen ügyet a strasbourgi bíróság által eldöntött *Lánchíd Faktor Zrt. kontra Magyarország* ügytől. A határozat többségi indokolása szerint ennek oka, hogy (1) az említett ügyben a vizsgálat tárgyát a – határozat többségi indokolása által közelebbről meg nem határozott – „közösség általános érdekeiből fakadó igények és az egyén alapvető jogaiából eredő követelmények egyensúlyának viszonya képezte”, eltérően a jelen eljárástól, melynek tárgya az indítványozók által támadott törvényhely és PJE. alkotmányossága. A határozat többségi indokolása szerint a strasbourgi bíróság „– 2010-ben befejeződött – hivatkozott eljárása nem vonhatta vizsgálatának körébe azokat a döntése után meghozott Abh. által a támadott törvényhely és PJE. tekintetében megállapított alkotmányossági követelményeket (diszkrimináció tilalma, tisztességes eljáráshoz való jog), melyeknek érvényesítése az államnak nemcsak az Alaptörvényből, hanem nemzetközi kötelezettségvállalásból eredő kötelezettsége. Mindezekből következően a hivatkozott eljárás az Alkotmánybíróság előtti jelen eljárással nem analóg.”
- [90] Az alábbiakban amellel érvelek, hogy – álláspontom szerint – az Alaptörvény tulajdonvédelmi klauzulájából (különös tekintettel arra, hogy állami szervnek nem lehetnek alapvető jogai), valamint az strasbourgi bíróság az Alkotmánybíróságra is kötelező fenti döntése helyes értelmezésének (tekintve, hogy a jelen ügy ugyanazt a jogkérdést veti fel, mint a strasbourgi bíróság döntése) az felelne meg, ha az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet állapított volna meg.
- [91] 2. Előrebocsátom: az Alkotmánybíróságnak – minden más állami szervhez hasonlóan – hatásköreinek gyakorlása során figyelemmel kell lennie a nemzetközi jog és a belső jog közötti összhang megteremtésére [Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése]. Ezen túlmenően az Abtv. 46. §-a lehetőséget ad az Alkotmánybíróságnak – *ex officio* – annak vizsgálatára, hogy a konkrét ügy elbírálásával összefüggésben nem merül-e fel mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség.
- [92] 3. Ahogyan az indítványozók is rámutattak, az EJEB a *Lánchíd Hitel és Faktor Zrt. kontra Magyarország* ügyben 2010. november 2-án hozott ítéletében elmarasztalta Magyarországot az Egyezmény 1. Kiegészítő Jegyzőkönyvének 1. Cikkében foglalt tulajdonhoz való jog sérelme miatt. Az indítványozókhoz hasonlóan a strasbourgi ügyben is a panaszos megszerezte két gazdasági társaságnak az adóhatóság felé fennálló tartozását, mely többségében adó- és társadalombiztosítási tartozásokból állt. Az adós gazdasági társaságok fizetése képtelenné váltak, és ezért a panaszos pert indított az ÁPV Rt. ellen, az ugyanis az alkalmazandó korábbi Gt. 328. §-a szerint mögöttes felelősséget viselt a tartozásokért. Az indítványozók ügyéhez hasonlóan ebben az esetben is a Legfelsőbb Bíróság a PJE.-re figyelemmel értelmezte a régi Art.-t, és arra a következtetésre jutott, hogy a jogvita tárgyát képező köztartozások kikényszerítésének feltétele az lett volna, ha az adóhatóság külön határozatban rendelkezik az ÁPV Rt. mögöttes felelősségéről.
- [93] A strasbourgi bíróság hangsúlyozta, hogy egy követelés csak akkor esik a tulajdonjog védelmének tárgyi hatálya alá, ha megfelelően megalapozott ahhoz, hogy bíróság előtt kikényszeríthető legyen. A strasbourgi bíróság ezt az elvet alkalmazva úgy találta, hogy az ügy tárgyát képező engedményezett követelések elég konkrétak voltak ahhoz, hogy tulajdonnak minősüljenek. A testület álláspontja szerint önmagában az, hogy a hazai bíróságok az ügyet a korábbi Art. és a PJE. alapján döntötték el oly módon, hogy az kizárta a panaszos követelésének kikényszeríthetőségét, még nem vonja ki az érintett követeléseket az Egyezmény tárgyi hatálya alól (ahogyan a határozat többségi indokolása is elismeri az engedményezésből eredő jogokat kötelmi igényként).

- [94] A strasbourgi bíróság az ügy érdemét tekintve megállapította, hogy az adóhatóság, amikor köztartozásokat engedményezett, belépett a polgári jog területére és rá ezért általánosan az eladóra vonatkozó polgári jogi szabályok érvényesek. Az érintett köztartozások ezután további polgári jogi tranzakciók tárgyai voltak, és az állami tulajdonú ÁPV Rt.-t terhelő mögöttes felelősség normál esetben biztosíthatta volna azok behajthatóságát. A magyar bíróságok azon jogértelmezése, mely az említett köztartozásokat nem tekintette kikényszeríthetőnek, teljesen megfosztotta őket az értéküktől, annak dacára, hogy a panaszosnak jogos várománya volt ezen követelések tekintetében. Az érvényesíthetőség teljes hiánya viszont a panaszos tulajdonjoga aránytalan korlátozásának minősült, az EJEB ezért megállapította az Egyezmény 1. Kiegészítő Jegyzőkönyve 1. Cikkének sérelmét.
- [95] 4. Nézetem szerint az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben nincsen oka arra, hogy eltérjen attól a tartalomtól, amelyet az EJEB döntései értelmezés útján az Egyezmény 1. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikkének tulajdonítottak az ottani engedményezésekkel összefüggésben. Ezek tárgyai olyan adóhatósági követelések voltak, amelyek kötelezettje állami tulajdonú gazdasági társaság közvetlen irányítása alatt állt. Emlékeztetek rá: az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján egyes alapjogok esetében az Alaptörvény ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés, és ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi jogvédelem szintje, így a strasbourgi bíróság által garantált jogvédelmi szint [legutóbb a 36/2013. (XII. 5.) AB határozatban, Indokolás [26]].
- [96] 5. Az Alaptörvény autonóm tulajdon-konceptiójából kiindulva az engedményezett követelések alkotmányjogi értelemben és az Egyezmény értelmében vett tulajdoni igényt keletkeztettek az engedményesek oldalán. Az ellenérték fejében történő engedményezés aktusával – ahogyan arra a strasbourgi testület is rámutatott – az állam képviselőjében eljáró adóhatóság belépett a magánjog területére, miközben az állami tulajdonban álló gazdasági társasággal szemben a tulajdoni igény érvényesítését alkotmányossági szempontból egyébként helytálló tartalmú normatív állami aktus, a PJE. megalkotása és a támadott Art.-beli szabállyal való alkalmazása zárta ki. Jelen ügyben tehát azért nem kerülhetne sor a nemzetközi szerződésből eredő kötelezettség és a támadott Art.-beli szabály, valamint a PJE. közötti összhang Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *f*) pontja és az Abtv. 42. §-a szerinti megteremtésére, mivel – az Abh.-ből következően – e hatáskör gyakorlásából eredő következmények alkalmazása alaptörvény-ellenes helyzetet teremtene.
- [97] 6. Az Alkotmánybíróságnak ugyanakkor figyelemmel kellene lennie arra, hogy a strasbourgi bíróság az Egyezmény alapján olyan, a magyar államot kötelező döntést hozott, amelynek tényállása megegyezik a jelen ügy tényállásával: az alkotmányjogi panaszok benyújtóinak egyezményi és alaptörvényi értelemben vett tulajdonhoz való joga azáltal sérült, hogy normatív állami közrehatás eredményeként tulajdoni igényük érvényesíthetetlené vált, tartalmában kiüresedett. Az Art. és a PJE. együttes értelmezése és alkalmazása állami oldalról és eredményében kisajátításnak minősült, hiszen az állam mint magánjogi jogalany egyik gazdasági társasága ennek révén kompenzáció nélkül szabadult egy magánjogi helytállási kötelezettségétől (a mögöttes felelősként való helytállásától). Tehát az állam – immunitást biztosítva magának – a kereskedő tógáját önkényesen cserélte fel a fejedelem ornátusára. Ezzel egyrészt nemzetközi szerződésből eredő jogalkotói feladat elmulasztása valósult meg, másrészt az állam nem tett eleget az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdésébe foglalt tulajdonvédelmi klauzulából eredő objektív, intézményvédelmi kötelezettségének sem, mivel az indítványozók alkotmányjogi értelemben vett tulajdoni igényeinek érvényesítési feltételei teljes egészében hiányoztak, és ezzel a tulajdonhoz való joguk teljes egészében kiüresedett, a tulajdonosoknak csupán a *nudum ius* maradt. Mindeközben a hatásukban kisajátító állami normatív aktusok (lásd a „szabályozással történő kisajátítás”, a „regulatory taking” eseteit) nem feleltek meg az Alaptörvény XIII. cikkének (2) bekezdésébe foglalt feltételeknek sem. E rendelkezés alapján kisajátításra csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett kerülhetett volna sor.
- [98] Az Alkotmánybíróság figyelemmel volt arra is, hogy Magyarország az Egyezmény alapján vállalta, hogy gondoskodik az egyedi ügyekben felmerült jogsértések orvoslásáról, és, ha szükséges, általános intézkedéseket hoz hasonló jogsértések elkerülése érdekében. A Kormány jelentése szerint az Art.mód. megalkotása elégséges eszköz volt arra, hogy hasonló jogsértések ne következzenek be, és megnyitotta az utat az alkotmányjogi panasz alapjául is szolgáló ügyekben a jogérvényesítésre [lásd az Egyezmény 46. Cikkét; a Kormány jelentését: *Action Report of 2 August 2011*; a Miniszteri Bizottság határozatát: *Resolution CM/ResDH(2012)90*]. A Kormány je-

lentésében foglaltakkal szemben ugyanakkor az Abh.-ban részben alaptörvény-ellenesnek nyilvánított és megsemmisített – és a hatályos Art.-be inkorporált – Art.mód.-nak nem volt visszaható hatálya, rendelkezéseit csak a hatályba lépését követően engedményezett adóhatósági követelésekre lehetett alkalmazni, tehát alkalmatlan volt a korábban engedményezett adóhatósági követelések érvényesítésére, így az alkotmányjogi panaszra okot adó, illetve az azokhoz hasonló ügyekben a jogsérelem (általános) orvoslására.

- [99] 7. Az Abtv. 46. § (1) bekezdése szerint „[h]a az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásban a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapítja meg, a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – felhívja feladatának teljesítésére.” A (2) bekezdés a) és c) pontjai alapján jogalkotói feladat elmulasztásának minősül, ha nemzetközi szerződésből származó jogalkotói feladat elmulasztása valósul meg, illetve ha a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos.
- [100] Mivel a konkrét esetekben az Egyezmény 1. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikkének és az Alaptörvény XIII. cikk védelmének hatálya alatt álló, az állam magánjogi jogalanyiságával (mögöttes felelősségével) összefüggő tulajdoni igények – az állam javára történő – kompenzáció nélküli kiüresítése (*nudum ius-szá tétele*) normatív állami aktusokkal történt, ezért ennek a sérelemnek a reparálása törvényhozási hatáskörbe tartozna.
- [101] Erre figyelemmel az Alkotmánybíróságnak – hivatalból eljárva – meg kellett volna állapítania, hogy az Országgyűlés az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdését, XIII. cikkét, valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 1. Kiegészítő jegyzőkönyv 1. Cikkét sértő, mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azáltal, hogy nem kártalanította azokat, akik engedményezés keretében az adóhatóságtól olyan követelésekhez jutottak, amelyek kötelezettje állami tulajdonú gazdasági társaság közvetlen irányítása alatt állt, és amelyek érvényesítését az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény – 1998. június 16-tól 2004. január 1-jéig hatályban volt – 25. § (2) bekezdése f) pontja, valamint a felszámolási eljárás során hitelezői igényként bejelentett, a felszámoló által besorolt és visszaigazolt adókövetelésnek az APEH által harmadik személy javára történt engedményezése esetén az adótartozás megfizetésének követeléséről szóló 2/2004. Polgári jogegységi határozat együttes értelmezése és alkalmazása kizárta.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

[102] A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/880/2012.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3265/2014. (XI. 4.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 14.Bf.860/2013/19. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 14.Bf.860/2013/19. számú ítélete végrehajtásának felfüggesztésére irányuló kérelmet elutasítja.
3. Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 14.Bf.860/2013/19. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdései, a XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény 6. Cikk 3. d) pontja vonatkozásában visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítvány elsődlegesen arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Budapest Környéki Törvényszéknek az indítványozó ellen kábítószerrel visszaélés és más bűncselekmény miatt indult büntetőügyben hozott, a Ráckevei Járásbíróság 9.B.87/2010/18. számú ítéletét a büntetést kiszabó és a bűnügyi költségekről rendelkező részében megváltoztató 14.Bf.860/2013/19. számú ítélete alaptörvény-ellenességét, és rendelkezzen a döntés megsemmisítéséről.
- [3] Az Abtv. 61. § (1) bekezdésére hivatkozással kérte továbbá az indítványozó, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel a bíróságot a jogerős döntés végrehajtásának a felfüggesztésére.
- [4] Az indítványozó véleménye szerint a kifogásolt bírói döntés sérti az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdését. Ellentétesnek tartja továbbá a döntést az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. Cikk 3. d) pontjában foglaltakkal.
- [5] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszbeadványában előadja, hogy az alapul szolgáló büntetőügyben első fokon a Ráckevei Járásbíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 282. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő kábítószerrel visszaélés büntette, valamint a Btk. 316. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő lopás büntette miatt állapította meg a felelősségét.

- [6] Az első fokú döntés elleni fellebbezésben az indítványozó és jogi képviselője kifogásolták, hogy az ügyben álláspontjuk szerint kulcsfontosságú szerepet betöltő egyik tanúhoz sem a nyomozati, sem a bírósági szakaszban nem tudtak kérdéseket intézni, ennek következtében a tanú nyilatkozataiban fennálló ellentmondások feloldására nem került sor. Utal rá az indítványozó, hogy a tanút az eljárás során a hatóságok egyetlen alkalommal hallgatták ki, azt követően elérhetetlenné vált, a hollétét nem sikerült felderíteni.
- [7] A másodfokú bíróság az első fokú ítéletet a büntetést kiszabó és a bűnügyi költség viseléséről szóló részében megváltoztatta, egyéb rendelkezéseit helybenhagyta. A döntés indokolásában a másodfokú bíróság úgy rendelkezett, hogy a fellebbezésben utalt tanú vallomását kirekeszti a bizonyítékok köréből, mivel azt törvénysértő módon tette az első fokú bíróság a bizonyítás anyagává. Ez az eljárási szabálysértés azonban az ítélet szerint nem tette szükségessé az első fokú döntés hatályon kívül helyezését.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint annak következtében, hogy sem az eljárás nyomozati, sem pedig bírósági szakaszában nem volt lehetősége arra, hogy a terhére valló tanúhoz maga vagy a védője kérdést intézhessen, a tanú előadásának valóságtartalmát vagy a tanú szavahihetőségét megkérdőjelezhessék, az ellene folytatott eljárás nem felelt meg a tisztességes eljárás, különösen pedig az abból fakadó fegyverek egyenlősége követelményének. Az indítványozó sérelmezi, hogy a bíróság annak ellenére, hogy az adott tanú szavahihetőségéről nem tudott közvetlenül meggyőződni – az indítványozó védőjének erre irányuló indítványát ugyanis elutasította –, az ő nyilatkozatát tekintette a legfontosabb bizonyítéknak, ítéletét elsődlegesen erre a vallomásra alapította, és nem ítélve szükségesnek más bizonyítékok beszerzését, az ügyet mindössze egyetlen tárgyalási napon tárgyalta.
- [9] Azonos érvek mentén vázolja fel az indítványozó a döntés Egyezményt sértő voltát. Annak kapcsán hivatkozik az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdéseire. Utalva továbbá az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) joggyakorlatára kifejti, hogy a vele szemben folytatott eljárás nem felelt meg az Egyezmény 6. Cikk 3. d) pontjában foglalt követelményeknek, mivel neki és védőjének az eljárás egyetlen szakaszában sem volt lehetősége az adott tanú kikérdezésére.

II.

- [10] Az Alkotmánybíróság eljárása során az Alaptörvény következő rendelkezéseit vette figyelembe:

„Q) cikk (2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

(3) Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni. ”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [11] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [12] 1. A befogadhatóság formai feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány megfelel az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott formai követelményeknek.

- [13] 1.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Jelen esetben az indítványozó jogi képviselője úgy nyilatkozott, hogy az ítéletet 2014. április 9-én kézbesítették neki. Az átvétel időpontját igazoló tértivevényt a bíróság nem tudta az Alkotmánybíróság rendelkezésére bocsátani. Tekintettel azonban arra, hogy a támadott ítélet 2014. február 27-én kelt és az alkotmányjogi panaszt 2014. április 17-én terjesztették elő, az Abtv. 30. § (1) bekezdésének megfelelően a beadvány határidőben beérkezettnek tekinthető.
- [14] 1.2. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt további formai követelményeknek is megfelel, mert megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §-át) és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Q] cikk (2) és (3) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés], azokkal összefüggésben a sérelem lényegét. Meghatározza továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő konkrét bírói döntést, okfejtést tartalmaz annak alaptörvény-ellenességéről, valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg a bírói ítélet megsemmisítésére.
- [15] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket. Ezeket a feltételeket vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [16] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a, illetve az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerint jogosultnak tekinthető, és fgyelemmel arra, hogy az alapul szolgáló büntetőeljárásban terheltként szerepelt, nyilvánvalóan érintett is.
- [17] 2.2. Az Abtv. 27. § b) pontjában foglaltak szerint bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincsen számára biztosítva. Az indítványozó a jelen alkotmányjogi panaszt fellebbezési lehetőségének kimerítését követően, a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság jogerős ítéletével szemben terjesztette elő, így az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 27. § e körben előírt feltételeinek.
- [18] 2.3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [19] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó alkotmányos követelmények vizsgálata érdemi alkotmánybírói eljárást igényel, az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálat eredménye alapján válaszolhatja meg a bírói döntés alaptörvény-ellenessége kapcsán felmerült kételyeket.
- [20] Az Alkotmánybíróság ezért úgy ítélte meg, hogy jelen alkotmányjogi panasz felveti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét. Erre fgyelemmel és az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva az alkotmányjogi panasz befogadásáról és az érdemi alkotmányossági vizsgálatról döntött.
- [21] 3. Az alkotmányjogi panasz azonban – az alábbiakban részletezettek szerint – nem minden indítványi elemében felel meg a törvényi feltételeknek.
- [22] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdésére is hivatkozik, azzal összefüggésben továbbá a támadott bírói döntésnek az Egyezmény 6. Cikk 3. d) pontjába ütközését állítja. Az Abtv. 32. § (2) bekezdése egyértelmű rendelkezést tartalmaz arra, hogy nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát egyedi bírói ügy kapcsán csak az adott ügyben eljáró bíró és kizárólag az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabály kapcsán kezdeményezheti. Így megállapítható, hogy az indítványozó a támadott bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütköző és azzal összefüggésben az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdéseivel ellentétes jellege vizsgálatára nem rendelkezik indítványozói jogosultsággal.
- [23] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is. A XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a panasszal támadott bírói határozatok és ezen alaptörvényi rendelkezés között nincs összefüggés. A panasznak ez az eleme így nem elbírálható.

[24] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdéseivel, XXIV. cikk (1) bekezdésével, valamint az Egyezmény 6. Cikk 3. d) pontjával összefüggő részeiben az Abtv. 64. § d) pontja és az Ügyrend 65. § (1) bekezdése alapján visszautasította.

IV.

[25] Az indítvány egyebekben nem megalapozott.

[26] 1. Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét állította, ezért az Alkotmánybíróság először a tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszere kapcsán kialakított korábbi gyakorlatát tekintette át. Ennek során az Alkotmánybíróság az Alaptörvény negyedik módosítására (2013. március 25.), valamint a 13/2013. (VI. 7.) AB határozatában a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően rögzített szempontokra is tekintettel járt el.

[27] Figyelemmel volt arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor – az Alkotmánnyal fennálló tartalmi és kontextuális egyezés okán – a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban az Alkotmánybíróság irányadónak tekintette a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24], lásd még: 22/2014. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [48]}. Ezért jelen ügy kapcsán is arra a megállapításra jutott, hogy a korábbi határozataiban szereplő érvek és megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya.

[28] 1.1. A tisztességes eljáráshoz való jogot az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése rögzíti. Az alkotmányozó hatalom a tisztességes eljáráshoz való jogot és az igazságszolgáltatáshoz való egyéb jogokat, ahogyan az az Alaptörvényhez fűzött indokolásból is kiderül, a nemzetközi emberi jogi dokumentumokat – így különösen az Egyezményt – követve fogalmazta meg a XXVIII. cikkben.

[29] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének értelmezésével nevesíthetők a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő ún. részjogosítványok. Ezek különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága (ami nem garantálja a döntés igazságosságát), a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és pártatlanság kívánalma, továbbá az ésszerű időn belüli elbírálás. A szabály *de facto* nem rögzíti, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége.

[30] Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel elsőként a 6/1998. (III. 11.) AB határozatában foglalta össze. A tisztességes eljárás (*fair trial*) az Alkotmánybíróság ezen döntésében kimunkált alkotmányos mérce szerint „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.” [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95.] A tisztességes eljárás követelménye által meghatározott garanciák, „[...] a bírósághoz való jog megannyi konkrét feltételét tartalmazzák, amelyek nem abszolútak abban az értelemben mint például az említett ártatlanság védelme, de amelyek az általános szabály szerinti mérlegelésnek mégis abszolút korlátai. Nincs olyan szükségesség, amely miatt a tárgyalás tisztességes voltát arányosan ugyan, de korlátozni lehetne; hanem a tisztességes tárgyalás fogalmán belül alakítandó ki olyan ismérrendszer, amely annak tartalmát adja, s csak ezen belül értékelhető bizonyos korlátozások szükséges és arányos volta.” [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 99.]

[31] 1.2. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a tisztességes eljárásnak az egyezmény- és alkotmányszövegekben nem nevesített, de általánosan és nem vitatottan elismert eleme a fegyverek egyenlősége, amely a büntetőeljárásban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint „[a] fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen. A fegyverek egyenlőségének egyik feltétele (és a nemzetközi szervek esetjogában is leginkább kimunkált területe) a felek mindegyikének személyes jelenléte az eljárási cselekmények során, illetve egyes el-

járási szereplők (például szakértők) megtartása semleges pozícióban. A másik feltétel, hogy az ügyben releváns adatokat a vád, illetve a terhelt és a védő ugyanolyan teljességben és mélységben ismerhessék meg. Itt érintkezik a *fair trial* elve a védelemhez való jog hatékonyságának és a védelemre való felkészülés kellő idejének és eszközeinek követelményével." {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95–96.; lásd még: 14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 256.; 1/2008. (I. 11.) AB határozat, ABH 2008, 51, 81.; legutóbb megerősítve: 21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [97]–[98]}.

- [32] 2. Jelen ügyben az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmi elemként nevesített fegyverek egyenlőségének követelményére hivatkozással támadta a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság általa hibásnak tartott jogalkalmazását az indítványban nevesített tanú nyilatkozatásával, nyilatkozatainak értékelésével és mindennek a döntésre gyakorolt hatásával összefüggésben.
- [33] 2.1. Az Alkotmánybíróság jelen alkotmányjogi panaszeljárással kapcsolatban is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve”. Az utalt jogszabályhely (2) bekezdésének d) pontja fogalmazza meg, hogy az Alkotmánybíróság „alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját”. A bírói döntéseknek tehát kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe.
- [34] „A jogalkotó ezzel a 2012. január 1-jétől hatályos rendelkezéssel teremtette meg a bírói jogalkalmazás és jogértelmezés alkotmányossága vizsgálatának korábban nem ismert lehetőségét. A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz azonban nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. Miként az Alaptörvény és az Abtv. fent idézett rendelkezéseiből is kitűnik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]; hasonlóan: 3241/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [35] A támadott ítélet vizsgálata során az Abtv. 27. §-ával kapcsolatban kialakított fenti gyakorlatnak megfelelően az Alkotmánybíróságnak azt kellett megítélnie, hogy bíróság eljárása összhangban volt-e az Alaptörvénnyel, annak az indítványban felhívott XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [36] 2.2. A konkrét ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jog és az abból fakadó fegyverek egyenlőségének elve alapján a bíróság eljárásával szemben az az elvárás fogalmazható meg, hogy abban a vád és a védelem számára egyenértékű lehetőségeket kell biztosítani álláspontjuk képviselőire és alátámasztására.
- [37] Nem következik mindebből, hogy az eljárásban a vád és a védelem képviselői azonos alkalommal, módon és időtartamban, egyforma keretek között fejthetik ki érveiket, mint ahogyan az sem, hogy előadásukat a bíróság köteles egyenlő súllyal figyelembe venni. Az azonban elvárható, hogy a bíróság mindkét fél számára közel azonos kereteket szabjon a bizonyítás körébe tartozó eljárási cselekmények végrehajtásához, egyiket se jutassa a másikkal szemben indokolatlanul méltányos vagy méltánytalan helyzetbe. Ennek érvényesítése, a konkrét eljárási cselekmények számának, jellegének és sorrendjének a meghatározása a bíróság felelőssége.
- [38] Ezzel szemben az eljárásban felmerülő bizonyítékok mérlegelése (felülmérlegelése) a bíróság kizárólagos döntése. Míg a bizonyítás körébe tartozó egyéb eljárási cselekmények (indítványozás, bizonyítási eszközök megvizsgálása) a felek aktív részvételével folynak, addig a mérlegelés a bíróság tevékenysége. A bizonyítékok bizonyító erejének meghatározása a bíróságnak a bíróságon belüli meggyőződésére van bízva, annak a tisztességes eljárást kielégítő korlátja a bírónak a szabad mérlegelést illető számadási (indokolási) kötelezettsége.
- [39] Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény szabta hatásköri korlátaira figyelemmel – bírói döntéssel szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszeljárással tehát azt nem vizsgálja, hogy konkrét ügyben a bírói mérlegelés

eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e, a bíróság a döntés indokolásában megjelölt bizonyítékokat és megjelenő egyéb érveket helytállóan értékelte-e, mivel a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {lásd 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Azt ugyanakkor értékelheti, hogy a bíróság az eljárásban a feleknek milyen lehetőséget biztosított álláspontjuk kifejtésére és alátámasztására, milyen kereteket szabott a bizonyításban való közreműködésüknek.

- [40] 2.3. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a másodfokú bíróság ítélete ellen terjesztette elő, ugyanakkor a beadványból kiderül, hogy a vélt jogsérelmek részben az első fokú eljárás során következtek be. Tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 348. § (1) bekezdése értelmében a fellebbezéssel támadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül, a másodfokú bíróság ítéletének megtámadása alapot ad az Alkotmánybíróság számára az ügyben meghozott első fokú döntésnek és a büntetőeljárás egészének az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára.
- [41] 2.4. A jelen ügyben az indítványozó azt sérelmezte, hogy a vele szemben folytatott büntetőeljárásban sem az eljárás nyomozati, sem pedig bírósági szakaszában nem volt lehetősége sem neki, sem a védőjének arra, hogy a terhére valló tanúhoz kérdést intézzon, a tanú előadásának valóságtartalmát vagy a tanú szavahihetőségét megkérdőjelezze. Mindennek ellenére az eljáró bíróságok ezen tanú nyilatkozatát tekintették a legfontosabb bizonyítéknak, az ítéletet elsődlegesen erre a vallomásra alapították, és mivel más bizonyítékok beszerzését a másodfokú bíróság nem tartotta szükségesnek, az ügyet mindössze egyetlen tárgyalási napon tárgyalta.
- [42] Ezzel szemben mind az első fokon eljárást Ráckevei Járásbíróság, mind a másodfokon döntést hozó Budapest Környéki Törvényszék ítéletének indokolásából kiderül, hogy a bíróságok nem csak a kifogásolt tanúvallomásra, hanem számos más bizonyítékra figyelemmel hozták meg a döntéseiket. A rendőri jelentésekből, a terhelti vallomásokból, a tárgyi bizonyítékokból és a szakértői véleményekből következő tényeket a bíróságok egymással többszörösen összevetették, ilyen módszerrel próbálták kizárni a vád tárgyát képező cselekményekkel és a gyanúsítottakkal összefüggésben felmerülő ellentmondásokat. Az is megállapítható, hogy a bíróságok az indítványban megjelölt tanú felkutatása érdekében az eljárás során folyamatosan tettek lépéseket, ellene mindvégig elfogatóparancs volt kiadva.
- [43] A másodfokú bíróság végül az indítványozó által kifogásolt tanú vallomását kizárta a bizonyítékok köréből, ugyanakkor megállapította, hogy ez a döntése nem vonja maga után az ítélet hatályon kívül helyezését, mivel a tanú nyilatkozatát tartalmazó rendőri jelentés és az általa tett bejelentés „bizonyítékként értékelhető, egybevethető a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokkal” (lásd a másodfokú ítélet Indokolásának 4. oldalát).
- [44] Az Alkotmánybíróság az első fokú és a másodfokú ítélet ismeretében úgy értékelte, hogy az indítványozó és védője az eljárás során nem voltak korlátozva abban, hogy érveiket akár írásban, akár szóban előadják. A bíróságok pedig ezen előadásokat, valamint az ügyben felmerült egyéb bizonyítékokat is nagy körültekintéssel, behatóan vizsgálták.
- [45] Az Alkotmánybíróság akkor tud az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasznak helyt adni, ha a bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás hibája olyan mértékű, hogy az az Alaptörvényben biztosított valamely jog sérelmét idézi elő. A konkrét ügyben az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a védelem jogosítványait a bíróság nem korlátozta indokolatlanul, alaptalanul, a fegyverek egyenlőségének követelményét sértő módon vagy mértékben. A rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelése pedig a fentiek szerint kizárólag az eljáró bíróság hatáskörébe tartozik, arról a döntések indokolása a tisztességes eljárás követelményeit kielégítő mértékben számot ad.
- [46] Az Alkotmánybíróság ezért a Budapest Környéki Törvényszék 14.Bf.860/2013/19. számú ítélete megsemmisítésére irányuló indítványt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jog vonatkozásában a fentiekre tekintettel elutasította.
- [47] 3. Az indítványozó azt is kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján eljárva hívja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának a felfüggesztésére.
- [48] Az utalt jogszabályhely értelmében az Alkotmánybíróság eljárásában kivételesen a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére hívhatja fel a bíróságot. Erre a döntésre akkor kerülhet sor, ha az alkotmánybírósági eljárás várható tartamára vagy a várható döntésre tekintettel, súlyos és helyrehozhatatlan kár vagy hátrány elkerülése érdekében, vagy más fontos okból indokolt, és a bíróság az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján a döntés végrehajtását nem függesztette fel.

- [49] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy nem kellett tartani olyan súlyos és helyrehozhatatlan kár vagy hátrány bekövetkezésétől, és nem állt fenn egyéb olyan fontos ok sem, ami az alkotmányjogi panasz-eljárás tartamára és a döntés tartalmára is figyelemmel indokolttá tette volna a bíróság felhívását a Budapest Környéki Törvényszék kifogásolt ítélete végrehajtásának a felfüggesztésére.
- [50] Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt ebben a részében is elutasította.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Lévy Miklós s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkócs Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1001/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3266/2014. (XI. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.538/2013/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselővel eljárva – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján – 2014. február 25-én alkotmányjogi panasz indítványt nyújtott be a Berettyóújfalui Járásbíróság útján az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Debreceni Törvényszék 2.Pkf.21.470/2012/2. végzése, valamint a Kúria Pfv.I.20.538/2013/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól, hivatkozva az Alaptörvény B cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (7) bekezdése, 25. cikk (3) bekezdése és 28. cikke sérelmére. A jogerős végzés az elsőfokú bíróság végzését hagyta helyben, amely a végrehajtó díjjegyzéke elleni kifogást utasította el. A végrehajtó ugyanis a konkrét ügyben díjat számított fel a végrehajtandó követelésnek arra a részére is, amelyet a végrehajtás elrendelését követően önként teljesített az adós.
- [2] Az Alkotmánybíróság főtítkára (a továbbiakban: főtítkár) 2014. április 22-én kelt levelében tájékoztatta az indítványozót, hogy nem terjesztett elő az Abtv. 52. § (1) bekezdésének megfelelő határozott kérelmet, mivel nem indokolta meg kellően, hogy a támadott ítélet miért és mennyiben sérti az Alaptörvényben biztosított jogait. Az indítványozó 2014. július 2-án eredeti beadványát kiegészítve a Debreceni Törvényszék 2.Pkf.21.470/2012/2. végzése tekintetében elkészttség miatt alkotmányjogi panaszától elállt, továbbra is kérte azonban a Kúria a támadott végzésének megsemmisítését, visszavonva azonban hivatkozását az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése, 25. cikk (3) bekezdése és 28. cikke sérelme tekintetében.

- [3] Az indítványozó kiegészített indítványában kifejtette, hogy bár a Pp. 271. § (1) bekezdés *l)* pontja szerint akkor kizárt a felsoroltakon kívül a felülvizsgálat, ha azt törvény kizárja, s ilyen kizáró rendelkezést a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) nem tartalmaz, a Kúria mégis visszautasította a felülvizsgálati kérelmét. Ezt olyan, a jogszabályi környezetből nem következő, kiszámíthatatlan jogértelmezésnek tartja az indítványozó, amely felveti a jogbiztonság sérelmét. Véleménye szerint a Pp.-ből és Vht.-ből nem egyértelmű, hogy a végrehajtási kifogást elbíráló másodfokú jogerős végzéssel szemben van-e helye felülvizsgálatnak, viszont az eljárási jogbiztonság megkövetelné, hogy e kérdésben tételesen rendelkezék a jogszabály. Vizsgálja az indítványozó, hogy a végrehajtás foganatosítása során hozott határozatokkal szemben a felülvizsgálat kizártsága milyen anomáliákat okozhat, különös tekintettel a bírósági végrehajtó szervezetrendszer közhatalom-gyakorlási jogosítványaira, ugyanakkor profitorientált működésére. Mindezek alapján annak érdekében, hogy hatékony, más alkotmányos jogok érvényesítését nem akadályozó, az alaptörvénynek megfelelő jogorvoslattal élhessen, kéri a támadott kúriai határozat megsemmisítését. Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése tekintetében érdemi indokolást nem terjeszt elő.
- [4] 2. Az Alkotmánybíróság az indítványozónak a felhívás folytán kiegészített indítványát megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatósága feltételeinek fennállása szempontjából, és megállapította, hogy az indítványozó érintettsége az ügyben fennállt, tekintettel arra, hogy a végrehajtási eljárásban végrehajtást kérőként szerepelt.
- [5] Az indítványozó a Kúria Pfv.I.20.538/2013/2. számú végzését támadta, amely visszautasította a Debreceni Törvényszék 2.Pkf.21.470/2012/2. számú végzésével szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmet. Az indítványozó jogi képviselője a támadott végzést 2014. január 2-án vette kézhez, alkotmányjogi panaszát az Abtv.-ben előírt hatvan napos határidőt nyilvánvalóan megtartva, 2014. január 15-én terjesztette elő. Az indítványozó a felülvizsgálati eljárásban hozott végzés megsemmisítését kérte alkotmányjogi panaszában [Abtv. 27. §].
- [6] Az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdése értelmében Magyarország független, demokratikus jogállam. A jogállamiság (és az annak részét képező jogbiztonság) elvéből eredően olyan típusú jogok sérelmére alapítható alkotmányjogi panasz, mint a kellő felkészülési idő hiánya, illetve a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalma [3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [86]–[91], 3041/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [22]]. Az indítványozó azonban nem ilyen értelemben állította, hogy a Kúria végzése ellentétes a B) cikk (1) bekezdésével, ezért az indítványnak a B) cikk (1) bekezdésén alapuló része nem elégíti ki az Abtv. 27. §-ában előírt feltételt.
- [7] Az indítványozó – részletes indokolás nélkül – felhívta az Alaptörvény XXIV. cikkét is. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint e szakasz a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozóan fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, a bíróság hatáskörébe tartozó jogorvoslati eljárás során ezért ezen alapjoggal összefüggő sérelme az indítványozónak elvileg sem keletkezhetett [3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6]]. Az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése tekintetében sem elégíti ki az Abtv. 27. §-ában előírt feltételt.
- [8] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h)* pontja alapján – teljes egészében visszautasította.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Kiss László s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/373/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3267/2014. (XI. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 5.Pf.21.817/2013/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1.1. Az indítványozó 2014. május 8-án – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 27. §-a alapján – alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Budapest Környéki Törvényszék 5.Pf.21.817/2013/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény XV. cikke, T) és R) cikkei alapján. Az Alkotmánybíróság főtítkára tudakozódására a Szentendrei Járásbíróság által megküldött átirat szerint a támadott ítéletet 2014. április 14-én kézbesítették az indítványozónak.
- [2] 1.2. Az indítványozó ellen Budapest Főváros VI. kerület Terézváros Önkormányzata indított pert 16 400 Ft parkolási díjhátralék megfizetése végett. Az elsőfokon eljáró Szentendrei Járásbíróság a keresetben helyt adott és kötelezte az alperest a tartozás, valamint összesen 32 800 Ft perköltség megfizetésére. A tényállás szerint az alperes tulajdonában álló gépjárművet meghatalmazottja vezette, 2012. február 14-én a VI. kerület Révay köz 2. előtt parkolt azzal, majd SMS útján elektronikus parkolási díjfizetést kísérelt meg, azonban téves telefonszámra küldte el a megfelelő üzenetet. A felperes alkalmazottai büntetést szabtak ki, amely ellen az alperes a téves szám-megjelölésre hivatkozással panasszal élt. A panaszt a felperesi önkormányzat elutasította, majd a díjfizetés elmulasztása miatt fizetési meghagyás útján érvényesítette követelését. Az alperes ellentmondására per indult, amelyben az indítványozó előadta, hogy tévesen küldte meg az elektronikus üzenetet, emiatt nem teljesült a parkolási díj megfizetése. Egyebekben hivatkozott arra, hogy a parkolóórák is kötelesek lennének papírpénzt elfogadni, mivel az is törvényes fizetőeszköz. A bíróság a felperesi keresetet túlnyomórészt alaposnak találta, úgy tekintette, hogy az alperes (képviselője) szerződésbe bocsátkozott a díjköteles területen történő megállással, elfogadván a szerződési feltételeket, ezek között az aprópénzzel, illetve SMS útján való parkolás lehetőségét. Saját tévedésének, a téves telefonszámra való üzenetküldésnek a következményét azonban nem lehet a felperesre hárítani. Az alperes által előterjesztett fellebbezés alapján a Budapest Környéki Törvényszék 5.Pf.21.817/2013. ügyszám alatt hozott ítéletet, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes ténymegállapításaira és indokaira való hivatkozással helyben hagyta. A másodfokú bíróság a szerződés teljesítése körében még arra hivatkozott, hogy az alperes által hivatkozott, a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2011. évi CCVIII. törvény (a továbbiakban: MNBtv.) 27. § (2) bekezdése nem zárja ki, hogy egyes szerződések tekintetében a hivatalos fizetőeszközök közül az érmével való fizetés lehetőségét tartsák fenn a felek, a szerződésük rendelkezései szerint.
- [3] 1.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a jogerős ítélet ellen, érvelése szerint a bíróság érvelése lerontja az MNBtv. hivatkozott rendelkezésének – amely szerint a forint bankjegyeket és érméket mindenki köteles elfogadni – érvényesülését, sértve ezzel az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését, a törvény előtti egyenlőség követelményét, valamint a T) cikk (2) bekezdését és az R) cikk (2) bekezdését.
- [4] A főtítkár hiánypótlási felhívására az indítványozó továbbra is kérte a támadott ítélet megsemmisítését, s alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény K) cikkére, M) cikk (2) bekezdésére, R) cikk (2) bekezdésére, VI. cikk (2) bekezdésére XV. cikk (1) bekezdésére és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseire hivatkozással tartotta fenn. Indokolása szerint a törvényszék nem biztosított valós jogorvoslatot az elsőfokú ítélettel szemben, hanem előítéletesen a felperes javára alakította a helyben hagyó ítélet tartalmát. A törvény előtti egyenlőség és pártatlan eljáráshoz való jog azért sérült a felperes állítása szerint, mert csak a felperesi üzleti szokásokat (t.i. az érmék elfogadásá-

nak kizárólagosságát) vette figyelembe a bíróság. A személyes adatok védelme tekintetében arra hivatkozott, hogy az ítéletből az derül ki: a parkolási társaságok a tartozástól mentes autósok adataihoz is hozzáférnek – ez túl széles beavatkozás adatvédelmi jogaikba. Az R) cikk (2) bekezdése tekintetében előadta, hogy a törvény kötelező erejének kikerülése tulajdonhoz való jogát sértette; az M) cikk (2) bekezdésénél pedig sérelmezte, hogy fogyasztói jogait a bíróság nem védte meg. A K) cikk azért sérül véleménye szerint, mert a forint bankjegyek elfogadása a parkolási jogviszonyban nem teljes a sérelmére hozott ítélet tanúsága szerint.

- [5] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt formai, valamint az Abtv. 26–27. §§-ban, és az Abtv. 29–31. §§-ban foglalt tartalmi természetű befogadhatósági feltételrendszernek.
- [6] 2.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban kifogásolt bírói döntés kiadmányát 2014. április 14-én vette át, alkotmányjogi panaszát 2014. május 8-án, nyilvánvalóan az Abtv. 30. § (1) bekezdésében előírt hatvan napos határidőn belül terjesztette elő. Az alkotmányjogi panasz határozott kérelmet tartalmaz a Budapest Környéki Törvényszék 5.Pf.21.817/2013/5. számú ítélete megsemmisítésére, ezért a panasz a befogadás formai természetű feltételeinek eleget tesz.
- [7] 2.2. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári peres ügyben alperesként szerepelt, így az Abtv. 27. §-a alapján érintettsége az egyedi ügyben megállapítható. Jelen ügyben az indítványozó a fellebbezési lehetőségének kimerítését követően, a Fővárosi Törvényszék másodfokú, jogerős ítéletével szemben nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, amely így megfelel az Abtv. 27. §-ában előírt jogorvoslati lehetőségek kimerítésére vonatkozó követelményeknek is.
- [8] 2.3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további, alternatív jellegű tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-elleneséget tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [9] 2.3.1. A törvény előtti egyenlőség és a pártatlan eljáráshoz való jog sérelmét arra alapozta az indítványozó, hogy a felperes nem fogadta el automatájában a papírpénzt, holott arra az MNBtv. alapján köteles lett volna, továbbá ezt a bíróság is legitimálta. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alperes által állított alapjogsérelem nem következhetett be az általa állított okból, mivel saját előadása szerint nem is készpénzes fizetési móddal, hanem SMS útján kísérelte meg – saját tévedése okán sikertelenül – a parkolási díj megfizetését. Ebből az következik, hogy vélt alapjogsérelemét nem okozhatta a felperesnek az a szerződési cselekmények körében értékelhető magatartása, hogy kizárólag érmét fogad el fizetőeszközként. Utal azonban arra az Alkotmánybíróság, hogy az adatokból kitűnően ez az alperesi hivatkozás sem alapos, mivel az alperes elektronikus fizetési megoldást is lehetővé tett, sőt éppen az alperes kísérelt meg azzal eleget tenni kötelezettségének. A sérelmezett bírói döntés valamint a felhívott alaptörvényi rendelkezés közötti összefüggés hiánya az indítvány befogadásának tartalmi akadálya {3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17]}. Mindezek miatt az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében visszautasította.
- [10] 2.3.2. A jogorvoslathoz való jog sérelmét tévesen hívta fel az indítványozó, mivel az elsőfokú ítélet megtámadására törvényadta lehetősége volt. A másodfokú bíróság vizsgálta, mindazonáltal elutasította jogi érveit, ez azonban nem jelenti azt, hogy jogorvoslati jogát ne meríthette volna ki. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog követelménye mindenkinek jogot biztosít ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírói, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében a jogorvoslathoz fűződő jog annyit és csak annyit jelent, hogy az érintett jogát vagy jogos érdekét befolyásoló határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni. {3157/2014. (V. 3.) AB határozat, Indokolás [32]} Mindezek alapján a támadott jogerős döntés és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése között az érdemi alkotmányossági összefüggés hiányzik, ezért az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság e körben is visszautasította.

- [11] 2.3.3. Az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése tekintetében az indítványozó állította, de nem támasztotta alá, hogy számára sérelmet okozott volna az az állítólagos, de szintén nem bizonyított cselekmény, hogy a felperesi önkormányzat törvényellenesen fért volna hozzá személyes adatokhoz. A vélt alapjogsérelem és a felhívott alaptörvényi rendelkezés között így az összefüggés hiányzik, az Alkotmánybíróság a panaszt e körben is visszautasította.
- [12] 2.3.4. Az indítványozó felhívta az Alaptörvény K cikkét, M cikke (2) bekezdését valamint R cikke (2) bekezdését alapjogi sérelme alátámasztására. Az Abtv. 27. §-a úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasszal az egyedi ügyben érintett személy, vagy szervezet akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségét már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz így nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak, ugyanis az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazza {3268/2014. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; 3325/2014. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [13] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b* pontjából is következik, hogy alkotmányjogi panaszt csak Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani. Az Alaptörvény K cikke, M cikk (2) bekezdése nem minősül az Alaptörvényben biztosított jognak, a felhívott alaptörvényi szakaszok címzettje nem az indítványozó, nem biztosítanak számára jogot, ezért alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül ezekre az előírásokra alapítani. Emiatt az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt e tekintetben is visszautasította.
- [14] Fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján – visszautasította.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Kiss László s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/927/2014.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3268/2014. (XI. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pkf.23.696/2013/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselővel eljárva – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján – 2014. május 19-én alkotmányjogi panasz indítványt nyújtott be a Budaörsi Járásbíróság útján az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pkf.23.696/2013/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól, hivatkozva az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, XIII. cikk (1) bekezdésére és XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmére.
- [2] Az Alkotmánybíróság főtítkára 2014. május 23-án kelt levelében tájékoztatta az indítványozót, hogy nem terjesztett elő az Abtv. 52. § (1) bekezdésének megfelelő határozott kérelmet, mivel nem indokolta meg kellően, hogy a támadott ítélet miért és mennyiben sérti az Alaptörvényben biztosított jogait. Az indítványozó 2014. július 2-án eredeti beadványát kiegészítve továbbra is kérte a támadott végzés megsemmisítését. Az indítványozó kifejtette, a támadott végzés jogi indokolás nélkül legitimálja a végrehajtó – álláspontja szerint indokolatlanul magas – költségigényét. A jogsérelem oka, hogy a végrehajtási eljárás érdemi befejezésének nem minősülő, de ügyviteli befejezésként figyelembe vett szüneteléséhez is kapcsolódik végrehajtói díjigény. A támadott végzés a jogállami jogbiztonságot sérti az indítványozó szerint, mert a bírósági határozatot nem látták el kellő jogi indokolással, csak az irányadó bírósági joggyakorlatra támasztották azt. A tulajdonhoz való jog amiatt sérül, mert a végrehajtást kérőt terhelik olyan költségek megfizetésével, amelyek várhatóan nem fognak megtérülni. A tisztességes ügyintéséhez való jog sérelmét pedig abban látja az indítványozó, hogy a végrehajtó által elvégzett munka illetve az annak fejében felszámított díj egyáltalán nem állnak arányban egymással.
- [3] 2.1. Az Alkotmánybíróság az indítványozónak a felhívás folytán kiegészített indítványát megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatósága feltételeinek fennállása szempontjából, és megállapította, hogy az indítványozó érintettsége az ügyben fennállt, tekintettel arra, hogy a végrehajtási eljárásban végrehajtást kérőként szerepelt.
- [4] Az indítványozó a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pkf.23.696/2013/2. számú végzését támadta, amely helyben hagyta az elsőfokú, a végrehajtói díjjegyzék ellen emelt végrehajtási kifogást elutasító végzést. Az indítványozó jogi képviselője a támadott végzést 2014. március 4-én vette kézhez, alkotmányjogi panaszának előterjesztésére az Abtv.-ben előírt hatvan napos határidő utolsó napja 2014. május 3-ára, szombatra esett. Az indítványozó a panaszát 2014. május 5-én, a határidő lejártát követő első munkanapon adta ajánlott küldeményként postára, amely így határidőben benyújtottnak minősül. Az indítványozó a jogerős végzés megsemmisítését kérte alkotmányjogi panaszában [Abtv. 27. §], felülvizsgálati eljárás nincsen folyamatban.
- [5] Az Abtv. 27. §-a szerint alkotmányjogi panaszt csak az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni. Az Alkotmánybíróság visszautasítja az olyan alkotmányjogi panaszt, amelyet nem ilyen határozattal szemben kezdeményeztek [3179/2013. (X. 9.) AB végzés (a továbbiakban: ABv.), Indokolás [9]]. Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy az indítványozó olyan határozattal szemben terjesztette-e elő alkotmányjogi panaszát, amely ellen annak helye lehet. A végrehajtási eljárás során hozott, a végrehajtási kifogást elbíráló végzés bár általánosságban nem kifogásolható alkotmányjogi panasz útján, az Alkotmánybíróság nem zárkózott el az olyan végrehajtási kifogást elbíráló végzés alkotmányossági felülvizsgálatától, amely az ügy befejezését jelenti [Abv, Indokolás [9]]. Mivel jelen ügyben az indítványozó éppen azt kifogásolja, hogy a végrehajtási eljárás ügyviteli befejezéséhez díjigény kapcsolódik, az Alkotmánybíróság a támadott határozatot, amely a szüneteléssel ügyviteli szempontból befejezett végrehajtási eljárás díjvonzatának törvényességét vizsgálta, olyannak tekintette, amely alkotmányjogi panasszal támadható.
- [6] Az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdése értelmében Magyarország független, demokratikus jogállam. A jogállamiság (és az annak részét képező jogbiztonság) elvéből eredően olyan típusú jogok sérelmére alapítható alkotmányjogi panasz, mint a kellő felkészülési idő hiánya, illetve a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalma [3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [86]–[91], 3041/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [22]]. Az indítványozó azonban nem ilyen értelemben állította, hogy a törvényszéki végzés ellentétes a B) cikk (1) bekezdésével, ezért az indítványnak a B) cikk (1) bekezdésén alapuló része nem elégíti ki az Abtv. 27. §-ában előírt feltételt.
- [7] Az Alaptörvény XXIV. cikke a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozóan fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, a bíróság hatáskörébe tartozó jogorvoslati eljárás során ezért ezen alapjoggal össze-

függő sérelme az indítványozónak elvileg sem keletkezhetett {ABv., Indokolás [6]}. Az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése tekintetében sem elégíti ki az Abtv. 27. §-ában előírt feltételt.

- [8] 2.2. Az Abtv. 56. §-a szerint az Alkotmánybíróság tanácsa mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, így mindenekelőtt azt, hogy az indítvány megfelel-e az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeknek, amely szerint „Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Jelen esetben az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amely e feltétel meglétét alátámasztaná.
- [9] Az indítványozó a még vizsgálendő, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódó érvelése szerint „a tulajdonhoz való jogban benne rejlik egyszersmind a személyek jogos igényeinek védelme is, vagyis hogy mindenki szabadon érvényesíthesse az őt jogszerűen megillető igényeit”. Ezzel szemben az Alkotmánybíróság a 3387/2012. (XII. 30.) AB végzésben {Indokolás [16]} megállapította: „Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az alkotmányos tulajdonvédelem a meglévő tulajdonra vonatkozik, a tulajdonhoz való jog nem biztosít jogot a tulajdonszerzésre [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 201.]” {L. így még: 3021/2014. (II. 11.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alaptörvény téves értelmezése miatt az alkotmányjogi panasz vizsgálatára e körben sem volt törvényes lehetőség.
- [10] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján – teljes egészében visszautasította.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Kiss László s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/934/2014.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3269/2014. (XI. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.969/2013/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó önkormányzat az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve a Kúria Pfv.I.20.969/2013/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó Budapest Főváros XXIII. kerület Soroksár Önkormányzata javára a földhivatal a perbeli ingatlan vonatkozásában tulajdonjogot jegyzett be, mivel a földkiadási eljárás lezárult, és a vonatkozó jogszabály értelmében az ingatlan a települési önkormányzat tulajdonába kerül. A tárgybani ingatlanra korábban a Gyáli Vagyonkezelő Szövetkezet földhasználati joga volt bejegyezve. A Gyáli Vagyonkezelő Szövetkezet mint felperes ingatlan-nyilvántartási bejegyzés törlése iránt pert indított. A Budapest XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság mint elsőfokú bíróság a 16.G.XXIII.21.512/2011/17. számú ítéletével elrendelte az indítványozó javára bejegyzett tulajdonjog törlését és felperes földhasználati jogának visszajegyzését érvénytelenség jogcímén. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság az 1.Gf.75.634/2012/5. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította. A jogerős másodfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.I.20.969/2013/5. számú ítéletében a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és helybenhagyta az elsőfokú ítéletet azzal a pontosítással, hogy a felperes javára a földhasználati jog visszaállítását érvénytelenség címén rendelte el. A Kúria ítéletében rámutatott arra, hogy az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés érvénytelensége – tekintettel arra is, hogy a bejegyzés alapjául nem csak jogügylet szolgálhat – nem azonos a Ptk. kötelmi jogi szabályainál említett érvénytelenséggel; a bejegyzés érvénytelensége akkor állapítható meg, ha a bejegyzett jog szerzésének alapjául szolgáló jogcím olyan hibában vagy hiányosságban szenved, amely miatt a jog bejegyzése sérelmessé válik.
- [3] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, mivel – álláspontja szerint – a Kúria önkényesen alkalmazta az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 62–63. §-ait, és indítványozónak nem adott lehetőséget, hogy kifejtse álláspontját. Sérült továbbá az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való joga is, ugyanis a Kúria az Inytv. 62–63. §-ait úgy értelmezte, hogy azok lehetőséget biztosítanak valamennyi, tehát nem csak a jognyilatkozási érvénytelenség felülvizsgálatára is, így a Kúria szerint a jogalkotó hatáskört biztosított a bíróságoknak arra, hogy a hatósági határozatot a polgári bíróság akkor is felülvizsgálja, ha nincs mögötte polgári jogi jognyilatkozat, és ezzel az indítványozó tulajdonhoz való jogának közjogi korlátozása korlátlan. Mindezzel sérült az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elve is. Az indítványozó szerint a Kúria ítélete megfosztotta tulajdonától, amely következtében elvonta a köztulajdont, így az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés e) pontjában biztosított joga sérült, továbbá az Alaptörvény 32. cikk (6) bekezdésében és 38. cikk (1) bekezdésében előírt közfeladatai ellátását szolgáló tulajdonosi rendelkezést sem tudja teljesíteni.
- [4] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria Pfv.I.20.969/2013/5. számú ítéletének megállapításai tévesek, és jogértelmezési álláspontja önkényes, nem alkalmas arra, hogy ellenőrizhető legyen, ezért nem felel meg a jogállami követelményeknek.
- [5] 2. Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [6] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése értelmében a befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [7] 2.1. Az Alkotmánybíróság elsőként az alkotmányjogi panasz formai megfelelőségét vizsgálta és megállapította, hogy az indítványozó az Abtv. 27. §-a és az 51. § (1) bekezdése szerinti jogosultnak tekinthető, az indítványozó az egyedi ügyben érintett szervezet.

- [8] 2.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az alkotmányjogi panasz Abtv. 27. §-ában, illetve 29–31. §-aiban foglalt tartami befogadhatósági feltételeknek való megfelelését vizsgálta.
- [9] Az Abtv. 27. §-a úgy rendelkezik, hogy az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó önkormányzat egyedi ügyben érintett szervezetként fordult az Alkotmánybírósághoz, mivel az indítványozó álláspontja szerint alkotmányos jogai sérültek. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó érintett és a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó – a tértivevény tanúsága szerint – a támadott ítéletet 2014. május 13-án vette át, míg alkotmányjogi panaszát – a bíróság tájékoztatása szerint – 2014. július 11-én nyújtotta be személyesen, így az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett.
- [11] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasznak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az alkotmányjogi panasz tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]; az Alaptörvényben biztosított jog – indítványozó által vélt – sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]; az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]; az Alaptörvény megsértettnek állított rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]; rövid indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]; valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [12] Alkotmányjogi panaszt csak Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani, ezért az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja alapján az indítványban meg kell jelölni az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az Alaptörvény 28. cikkének címettjei a bíróságok, e rendelkezés nem fogalmaz meg olyan jogot, amelyre alkotmányjogi panaszt önállóan lehetne alapítani. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a „jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel nem orvosolható” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [13] Azt indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét is állította. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróságnak kizárólag a bírói döntés alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van jogköre, amelynek célja a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölése. Az indítványozó által felvetett jogértelmezési és joggyakorlati aggályok azonban nem alkotmányossági kérdések. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz e részben nem felel meg az Abtv. 29. §-ban foglalt feltételnek, mivel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatosan sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet nem vetett fel, ezért az alkotmányjogi panasz nem befogadható.
- [14] Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés e) pontja és (6) bekezdése, továbbá a 38. cikk (1) bekezdése sérelme vonatkozásában az indítvány alkotmányjogilag értékelhető érvelést, indokolást nem tartalmaz [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont].
- [15] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria támadott ítélete vonatkozásában alkotmányjogilag értékelhető kifejtés mellőzésével hivatkozott az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogának és ehhez kapcsolódóan az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében meghatározott jogállamiságból eredő jobbiztonság sérelmére is.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz a fentiek alapján nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági akadály miatt

az Alkotmánybíróság ügyrendje 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Kiss László s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1315/2014.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3270/2014. (XI. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 217/B. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 0101-2.Vh.1075/2013/6. és a Fővárosi Törvényszék 45.Pkf.637.278/2013/2. számú végzései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó – önálló bírósági végrehajtó – jogi képviselője útján 2014. március 12-én az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján terjesztette elő alkotmányjogi panaszát, kérve egyrészt a hivatkozott végzéseknek az Abtv. 43. § (1) bekezdése és 43. § (4) bekezdése alapján történő megsemmisítését, másrészt az Abtv. 41. § (1) bekezdésére hivatkozással a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (továbbiakban: Vht.) 217/B. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott törvényhely sérti az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdését (diszkrimináció tilalma) és XXIV. cikkének (2) bekezdését (hatóság által jogellenesen okozott kár megtérítése), valamint a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz fűződő jogot.
- [2] Az indítványozó panaszában állította továbbá, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság (továbbiakban: PKKB) 0101-2.Vh.1075/2013/6. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék (továbbiakban: Törvényszék) 45.Pkf.637.278/2013/2. számú végzése sérti az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósághoz, valamint a XIII. cikke szerinti tulajdonhoz való jogát.
- [3] Az indítványozó 2014. június 11-én az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszát a diszkrimináció tilalmának sérelmét illetően kiegészítette.

- [4] 1.1. A végrehajtást kérő végrehajtási kifogása alapján indult eljárásban a PKKB 0101-2.Vh.1075/2013/6. számú végzésével az indítványozó eljárása kezdetén megfizetendő költséget – munkadíj és költségátalány címén 75 000 Ft-ra, készkiadás címén 15 000 Ft-ra, összesen 90.000 Ft-ra – leszállította, egyben kötelezte az indítványozót ennek megfelelő összegű költségelőlegről szóló jegyzőkönyvnek a végrehajtást kérő részére történő kézbesítésére. A PKKB a Vht. 217/B. §-a alapján kötelezte továbbá az indítványozót a végrehajtási ügyben járó munkadíja 20%-ának megfelelő pénzüsszegnek 60 napon belül, a végrehajtói letéti számlára történő befizetésére.
- [5] Az elsőfokú végzés megállapítása szerint, az indítványozó az eljárás kezdetén járó munkadíj és költségátalány fejében 205 327 Ft, készkiadás címén 15 000 Ft, összesen 220 327 Ft költségrész megelőlegezésére és átutalására szólította fel a végrehajtást kérőt, aki ez ellen végrehajtási kifogással élt. Végrehajtási kifogásában a végrehajtást kérő arra hivatkozott, hogy a jogszabály szerint a költségfelhívás nem vonatkozhat nagyobb összegre, mint 75 000 Ft és a várható készkiadások – általa nem vitatott – ellenértékére, amely így az adott esetben mindösszesen 90 000 Ft. Az elsőfokú bírósági eljárás során az indítványozó a végrehajtási kifogás elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy álláspontja szerint a 75.000 Ft maximális összeg kizárólag a költségátalányt érinti. A PKKB ezzel szemben – a végrehajtást kérő kifogásának helyt adva – megállapította, hogy a bírósági végrehajtói díjszabásról szóló 14/1994. (IX. 8.) IM rendelet 17. § (1) bekezdésének mind a nyelvtani értelmezése, mind a hivatkozott jogszabály munkadíjra és költségtérítésre vonatkozó egyéb rendelkezései (7–8. §, 16. §) egyértelművé teszik, hogy az eljárás kezdetén, a 75 000 Ft-os maximum a munkadíj és költségátalány teljes összegére vonatkozik.
- [6] 1.2. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Törvényszék a 45.Pkf.637.278/2013/2. számú jogerős határozatával az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta, elutasítva egyben az indítványozónak az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményező kérelmét.
- [7] 2.1. Az indítványozó álláspontja szerint a Vht. 217/B. §-a sérti az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdését a következők miatt.
- [8] A támadott jogszabályhely hatályba léptetésekor a jogalkotó indokolásában, az eljárások törvényességéhez, szakszerűségéhez, kiszámíthatóságához fűződő társadalmi elvárást jelölte meg, mint kiemelkedő jogpolitikai érdeket, ezzel azonban – az indítványozó álláspontja szerint – olyan általános célokat fogalmazott meg, amelyek tiszteletben tartása minden jogalkalmazótól elvárható. A jogalkotó tehát semmilyen olyan speciális okot nem határozott meg, amely indokolná, a végrehajtás megkülönböztetését más hasonló jogalkalmazói tevékenységektől, így a bírói, közjegyzői, állami-, és önkormányzati hivatali, rendőri, ügyészi tevékenységektől. Ezek közül külön is kiemelendőnek tartja az indítványozó a közjegyzőket, mert a díjazás ugyanúgy rendeleti szinten szabályozott és a közjegyző tevékenysége is ugyanúgy a felek vagyoni helyzetét befolyásolhatja, mint a végrehajtói tevékenység. Ennek ellenére, más vagyoni szankció a közjegyzővel szemben nem alkalmazható, esetleges tévedését a „rendes jogorvoslat keretében bíróság bírálja felül”. Mindez pedig a végrehajtókra vonatkozó szabályozást figyelembe véve sérti a diszkrimináció tilalmát.
- [9] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasz kiegészítésében állította, hogy a jogalkalmazói és igazságszolgáltatási közfeladatot ellátók – a bírók, ügyészek, rendőrök, közjegyzők, valamint az önálló bírósági végrehajtók – homogén csoportot képeznek, amelyet az is bizonyít, hogy a Vht. 225. § (2) bekezdése szerint a végrehajtó eljárása a bíróság eljárásával azonos, ezért a bírósági végrehajtás során felmerülő jogsértések kiemelése más hatósági, nemperes és peres eljárások során bekövetkező jogsértések közül alkotmányos indok nélküli és diszkriminatív. Hangsúlyozta a panaszos azt is, hogy különösen a közjegyzők díjazására vonatkozó szabályozás bizonyítja az azonos alanyi körhöz tartozást, figyelembe véve azt is, hogy a közjegyzők tevékenysége során hozott döntések ugyanúgy befolyásolják a felek vagyoni helyzetét, mint az önálló bírósági végrehajtók tevékenysége.
- [10] Panasz-kiegészítésében a panaszos indítványozta továbbá, hogy az ügyet az Abtv. 50. § (2) bekezdés *f*) pontja alapján az Alkotmánybíróság teljes ülésen, az Abtv. 57. § (7) bekezdés alkalmazásával nyilvános meghallgatást tartva tárgyalja és meghozott határozatának az Abtv. 66. § (4) bekezdése szerinti nyilvános kihirdetését rendelje el.
- [11] 2.2. Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXIV. cikke (2) bekezdésének azon rendelkezéséből, mely szerint a hatóságok a tevékenységük során jogellenesen okozott kárért kártérítési kötelezettséggel tartoznak, egye-

nesen következik a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: régi Ptk.) 349. §-ának alkalmazása, amely az államigazgatási jogkörben okozott károkért való felelősségről szól. A Vht. 217/B. §-a alkalmazására – kizárólag az önálló bírósági végrehajtóval szemben – nem peres eljárás keretében kerül sor, amely ellentétes a kártérítés azon jogi jellegével, miszerint a régi Ptk. felhívott rendelkezésének alkalmazása peres eljárásban zajlik. Az indítványozó hangsúlyozza, hogy a Vht. 225. § (2) bekezdése alapján a végrehajtó eljárása a bíróság eljárásával azonos, ezen „egyenjóság” ellenére a jogalkotó különbséget tett a végrehajtók között egy új jogintézmény megalkotásával, amelynek következtében az önálló bírósági végrehajtót kettős anyagi felelősség terheli. Ráadásul – állítja a panaszos – a Vht. 217/B. §-ának bevezetése, az adós terhére megállapított vagyoni kötelezettség egy része tekintetében „kvázi” egyetemleges felelősséget hozott létre az ügyfél és az eljáró hatósági személy között, ami sérti a bírósági végrehajtó tisztességes eljáráshoz való jogát. Végül sérelmezi az indítványozó, hogy amennyiben az elsőfokú bíróság a végrehajtási kifogást elutasítja, de a másodfokú eljárásban a kifogásnak helyt ad a bíróság és a végrehajtót szankcióval sújtja, úgy e végzés ellen sem rendes, sem rendkívüli jogorvoslatnak nincs helye, márpedig a jogorvoslati jogtól való „totális” megfosztás összeegyeztethetetlen a tisztességes eljáráshoz való joggal.

- [12] 2.3. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósághoz való jogát, valamint a XIII. cikkben biztosított tulajdonhoz fűződő jogát azáltal, hogy az eljáró bíróságok mint önálló bírósági végrehajtót kötelezték a munkadíj 20%-ának megfelelő pénzösszeg megfizetésére, holott a végrehajtási ügyben a jogi személyként bejegyzett végrehajtó iroda járt el, a bíróság határozataiban megjelölt önálló bírósági végrehajtónak nincs sem elkülönült munkadíja sem letéti számlája.
- [13] Az indítványozó szerint a tulajdonjogának sérelmét, és ezáltal alkotmányellenességet eredményezett továbbá az, hogy a korlátozás – amely az elérni kívánt célhoz képest egyébként is aránytalan volt –, elkerülhető lett volna.
- [14] Végül a tulajdonjog sérelme kapcsán az indítványozó megjegyezte, hogy amennyiben egy esetleges törvénymódosítás kapcsán a végrehajtó iroda kötelezettsége kerülne ilyen módon a későbbiekben megállapításra, úgy álláspontja szerint az is alaptörvény-ellenes lenne.
- [15] 4. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján, az [1]–[6] bekezdésekben ismertetett alkotmányjogi panasz befogadásáról már – a befogadhatóság előzetes vizsgálata során – 2014. május 19-én döntött.
- [16] 5. Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [17] 5.1. Az indítványozó panaszában állította a támadott törvényhely diszkriminatív voltát.
- [18] Az Alkotmánybíróság a 3157/2014. (V. 23.) AB határozatában érdemi vizsgálatot követően elutasította azt az indítványt, amely a végrehajtási eljárásban résztvevő egyes szervek és személyek vonatkozásában az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésére alapítva állította a Vht. 217/B. §-a alaptörvény-ellenességét. Az Abtv. 31. § (1) bekezdése szerint: „Ha alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszoknak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának.” Figyelemmel arra, hogy, a hivatkozott határozat meghozatala óta az Alkotmánybíróság megállapítása szerint a körülmények alapvetően nem változtak meg, továbbá a panaszos indítványa és indítvány-kiegészítése eltérően értékelhető alkotmányjogi összefüggést nem tárt fel, az Alkotmánybíróság a panaszt e vonatkozásban az Abtv. 64. § f) pontja alapján visszautasította.
- [19] 5.2. Az indítványozó panaszában – az Alaptörvény érintett rendelkezéseinek megjelölése nélkül – állította, hogy a Vht. 217 /B. §-a a tisztességes eljáráshoz való jogát, továbbá részben ezzel összefüggésben a jogorvoslati jogát is sérti.

- [20] Az Alkotmánybíróság a 3157/2014. (V. 23.) AB határozatában ugyancsak vizsgálta és elutasította a fenti 2.1. pontban említett indítvány azon részét is, amely – a jelen panaszban foglaltaknál részletesebben, de lényegét tekintve azonos érvelés mentén (is) – a Vht. 217/B. § alaptörvény-ellenességét állította az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére hivatkozással. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt az Abtv. 64. § *f*) pontja alapján e részében is visszautasította.
- [21] 5.3. Az indítványozó szerint a Vht. 217/B. §-a sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdésébe foglalt szabályokat.
- [22] Az Alkotmánybíróság ugyanezen panaszos más ügyben korábban benyújtott, a Vht. 217/B. §-a alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXIV. cikkének (2) bekezdésére alapító – az alapvető érvelést tekintve jelen panasszal szövegszerűen azonos – panasza alapján indított eljárásban az indítványt a 3218/2014. (IX. 22.) AB határozattal érdemi vizsgálatot követően elutasította.
- [23] Tekintettel arra, hogy a hivatkozott határozat meghozatala óta a körülmények alapvetően nem változtak meg és a panaszos indítványa eltérően értékelhető alkotmányjogi összefüggést nem tárt fel, az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdésével összefüggésben a Vht. 217/B. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló indítványt az Abtv. 31. § (1) bekezdése alapján, az Abtv. 64. § *f*) pontja szerint visszautasította.
- [24] 6. A panaszos indítványában kérte a PKKB és a Törvényszék hivatkozott számú döntéseinek megsemmisítését, mert álláspontja szerint az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósághoz, valamint a XIII. cikke szerinti tulajdonhoz való jogát sérti az, hogy az ügyében eljáró bíróságok őt, mint önálló bírósági végrehajtót sújtották a Vht. 217/B. §-a szerinti szankciókkal és nem a végrehajtási ügyben eljáró végrehajtói irodát.
- [25] 6.1. Az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló végzés szerint a panaszos a végrehajtási kifogással kapcsolatos elsőfokú eljárás során kizárólag a bíróság munkadíjszámítással kapcsolatos jogszabály értelmezését vitatta. Ezt követően a panaszos – a másodfokon eljáró Törvényszék jogerős végzése szerint – fellebbezésében arra hivatkozott, hogy nem került sor a végrehajtási eljárás szabályainak lényeges megsértésére, továbbá a vitatott intézkedése nem lehetett érdemi kihatással az eljárására, mivel a költségelőleg beérkezéséig az eljárás érdemi részére nem kerül sor. Végül a panaszos állította, hogy a Vht. 217/B. §-a az Alaptörvénybe ütközik, ezért kérte, hogy a Törvényszék – eljárásának felfüggesztése mellett – kezdeményezze az Alkotmánybíróság eljárását. A másodfokon hozott jogerős végzés ugyancsak nem tartalmaz arra vonatkozó információt, melyszerint az indítványozó kifogás tárgyává tette volna, hogy nem az ő végrehajtói intézkedésével kapcsolatosan folyik az eljárás. A rendelkezésre álló iratok szerint ezt a panaszos először az Alkotmánybíróság előtti eljárásban kifogásolta.
- [26] Az Alkotmánybíróság már többször, így a 3198/2013. (X. 22.) AB végzésben is kifejtette, hogy az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként alkotmányjogi panasz alapján vizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Ugyanakkor az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal már nem támadható bírói döntések által okozott valamennyi állított, vagy tényleges jogsérelem orvoslása eszközének. Ez a jogvédelem tehát nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazásának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbírósággá és hagyományos jogorvoslati fórummá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor.
- [27] 6.2. Bár fentiekből következően a jogszabályok értelmezése az Alaptörvény 28. cikke értelmében a rendes bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Vht. 254/A. §-ának (1) bekezdése értelmében a végrehajtói iroda az önálló bírósági végrehajtói tevékenység végzésének *elősegítésére* alapított szervezet, míg ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a végrehajtói iroda tagjainak felelősségére *e törvényben* – azaz a Vht.-ben – *foglalt eltérésekkel* kell a korlátolt felelősségű társaságokra vonatkozó szabályokat alkalmazni.
- [28] Ahogyan azt az Alkotmánybíróság ugyanezen panaszos korábbi hasonló ügyében a 3218/2014. (IX. 22.) AB határozatában már kifejtette, jelen ügyben is megerősíti: a végrehajtás szabályainak megsértését és a végrehajtási kifogást előterjesztő jogának, vagy jogos érdekének sérelmét mérlegelő bírói döntést követően a törvényes mérték szerinti szankció sem az emberi méltósághoz-, sem a tulajdonhoz való joggal összefüggésbe nem hoz-

ható, továbbá a végrehajtó személyében való – a panaszos által állított – tévedés nem alkotmányosság, hanem törvényességi kérdés, ezért az Alkotmánybíróság a panaszt az Abtv. 64. § d) pontja alapján e vonatkozásban is visszautasította.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Kiss László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/584/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3271/2014. (XI. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.274/2013/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó betéti társaság (a továbbiakban: indítványozó1) és az indítványozó korlátolt felelősségű társaság (a továbbiakban: indítványozó2), (továbbiakban együtt: indítványozók) képviseletében ügyvédjük terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, kérve a Kúria Gfv.VII.30.274/2013/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz szerint 2007-ben az indítványozó1 a tulajdonában álló szálloda ingatlanon egy wellness hotel projektet kívánt megvalósítani, melynek finanszírozása érdekében tárgyalásokat kezdett egy pénzügyintézetrel, a későbbi per alperesével. A tárgyalások során a pénzügyintézet kétszer is úgynevezett indikatív ajánlatot tett, majd 2007. október 4-én azt a tájékoztatást adta az indítványozó1 részére, hogy jóváhagyó döntés született a szálloda kialakítására vonatkozóan és ekkor adta ki az első kötelező érvényű ajánlatát. Mivel a felek már a tárgyalások kezdetén úgy állapodtak meg, hogy a hitelfelvevő egy „a Tulajdonosok által a későbbiekben létrehozandó Projekt Társaság” lesz, ez a társaság – az indítványozó2 – ténylegesen létrejött és 2008. március 25. napjával a cégjegyzékbe bejegyzésre került. Ezt követően 2008. szeptember 22-én a pénzügyintézet elektronikus levél útján – mellékletként csatolva egy 2008. szeptember 16-án kelt levelet, amely a panasz szerint postai úton az indítványozókhöz soha nem érkezett meg –, arról tájékoztatta az indítványozókat, hogy „a társaság fizetési készségének hiánya miatt úgy döntöttünk, hogy nem kívánunk részt venni a Projekt finanszírozásában és a Hitelszerződés alapján fennálló követelésünkön felül semmilyen további finanszírozást nem kívánunk nyújtani sem a[z indítványozó1], sem a[z indítványozó2] részére”. A panasz külön is kiemeli, hogy a kötelező érvényű

ajánlat érvényességi idejének határnapja 2008. szeptember 30-a volt. Az indítványozók álláspontja szerint az alperesi pénzügyintézetnek ez a szándékos magatartása indokolatlan és károkozó volt, mert az indítványozókat különféle tárgyalások kezdeményezésére, projektcég (az indítványozó2) létrehozására, épület-átalakítási munkálatok megkezdésére – melynek eredményeképpen a működő szálloda státusza „nem működő építési ingatlanra” változott –, és az indikatív, majd a kötelező érvényű ajánlatban foglaltak maradéktalan teljesítésére készítette. A pénzügyintézet e magatartása az indítványozók szerint megalapozta káruknak a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 6. §-a alapján való megtérítési igényét, figyelemmel arra, hogy a felhívott törvényhely szerinti feltételek (az előidéző magatartás szándékossága, a károsodott személy konkrét tevékenysége, a károsodott személy jóhiszeműsége, az alapos ok, a károsodás bekövetkezése, az önhiba hiánya, valamint a károsodást előidéző személy magatartása és a kár bekövetkezése közötti okozati összefüggés) maradéktalanul fennálltak. A peres eljárás a Fővárosi Törvényszék előtt 2011. június 17-én előterjesztett keresetlevéllel indult, majd a Fővárosi Ítéletábrla döntését követően, a Kúria – indítványozók által megsemmisíteni kért – ítéletével zárult le, 2014. január 28-án. Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdésére hivatkozva állították a Kúria „jogerős” ítélete alaptörvény-ellenességét és kérték, hogy az Alkotmánybíróság a „háromfokú” polgári peres eljárás egészét értékelje a tisztességes eljáráshoz való jog szempontjából.

- [3] Az indítvány megfogalmazása szerint az alkotmányjogi panasz előterjesztésének indokai a peres eljárásban hozott érdemi döntésekkel szemben előterjesztett jogorvoslati beadványokból egyértelműen kitűnnek, ezért az indítvány azoknak csak a lényegét foglalta össze a következőképpen:
- a) az elsőfokú eljárásban az indítványozók legutolsó bizonyítási indítványát indokolás nélkül és okszerűtlenül utasította el, illetve hagyta figyelmen kívül az eljáró bíróság, holott annak indítványozói álláspont szerint a per érdemi részével szoros összefüggése volt, melynek okán a kereset elutasítása elkerülhető lett volna;
  - b) az elsőfokú ítélet ellen benyújtott indítványozói fellebbezésben foglaltakat a másodfokon eljáró bíróság figyelmen kívül hagyta, indokolását a 27 oldalas ítéletben mindösszesen másfél oldalra korlátozta;
  - c) annak ellenére, hogy az indítványozók a felülvizsgálati kérelmükben jogszabályhelyek megjelölésével kifogásolták a bizonyítási eljárásban elkövetett hibákat, a Kúria megsemmisíteni kért ítélete szinte teljes egészében a másodfokú eljárásra alapított és a bizonyítási eszközök figyelmen kívül hagyása tekintetében csak látszólagos és önkényes indokolást adott.
- [4] 3. A Fővárosi Törvényszék 2012. december 20-án hozott elsőfokú ítéletében kötelezte az alperes pénzügyintézetet, hogy fizessen meg az indítványozó1 részére 677 000 (hatszázhetvenhétezer) forintot, valamint ezen összeg után 2008. szeptember 16. napjától a kifizetésig, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt összegének megfelelő kamatot. Az elsőfokú bíróság ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [5] A Fővárosi Ítéletábrla az indítványozók fellebbezése folytán 2013. május 31-én hozott jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részeit nem érintve, a fellebbezett rendelkezéseket helybenhagyta.
- [6] Az indítványozók által a jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelem alapján tárgyalás tartásával folytatott eljárásban a Kúria 2014. január 28-án meghozott ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [7] 4. Az indítványozó1 vezető tisztségviselője – ügyis, mint az indítványozó2 perindításkor volt ügyvezetője és ügyis, mint természetes személy – 2014. szeptember 22-én panasz kiegészítést nyújtott be, amelyben az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésére hivatkozva sérelmezte az ügyben eljáró bíróságok diszkriminatív eljárását és ítélezését. Álláspontja szerint az elsőfokú eljárás több mint tíz tárgyalása során az álláspontok tisztázása csak látszólagos volt. A bíróság ugyanis teret engedett az alperesi jogi képviselő tanúkat és az indítványozó1 vezető tisztségviselőjét is sértő viselkedésének, engedte továbbá megszólalni az alperesi képviselővel a tárgyalásokon résztvevő „állítólagos jelöltet”, akinek neve azonban a jegyzőkönyvekben nem szerepelt, később viszont a másodfokú eljárás alatt, mint bírósági fogalmazó a per bírásával együtt sétált le a lépcsőn. Panaszosi állítás szerint a bíróság többszöri kérés ellenére sem idézte az általuk megjelölt tanúkat, majd azok írásban benyújtott vallomását az ítélethozatalkor figyelmen kívül hagyta. A másodfokú eljárás során a bíró értelmetlenül hangsúlyozva olvasta fel az ítéletet és a panaszos állítása szerint a bíróság másik két tagja is láthatóan akkor hallott először az ügyről. Sérelmezte a panaszos, hogy a másodfokon eljáró bíróság nem vette figyelembe azt a hangfelvételt, amely az indítványozók álláspontját támasztotta alá és így perdöntő lett volna. Panaszosi állítás szerint emberi méltóságát sértette az, hogy a másodfokú eljárásban „az első majd másodfokon is kiszabott nagyon magas illetékek ellenére a jogi, tartalmi és eljárási hibákon túl, pongyolán, nyelvtanilag helytelenül,

de igen lényeges kérdésekben a felperest az alperessel felcserélve írták meg és küldték ki jegyzőkönyveiket és ítéleteiket.” Az indítvány kiegészítés szerint a Kúria döntését minden bizonnyal az befolyásolta, hogy a korábbi ítéleteket és azok indokolását ismerte meg elsőként, továbbá az, hogy az alperesi képviselő mindig az utolsó pillanatban küldte meg az indítványozók érdekét támadó „túlméretezett” anyagait. Végül a panaszos leszögezte, hogy az ítéletek hibáit példásan bizonyítja az, hogy időközben a deviza ügyletek kapcsán kiderült a Magyarországon működő bankok eljárásának tisztességtelensége.

- [8] Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt.
- [9] Az indítványozók jogi képviselője a Kúria támadott ítéletét 2014. február 19-én vette kézhez, az indítványt 2014. április 22-én, a 62. napon adta postára, mivel azonban a benyújtást megelőző két nap munkaszüneti nap volt, így az Ügyrend 28. § (2) bekezdése értelmében a panasz határidőben benyújtottnak tekintendő. Az indítványozók megjelölték az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét, a sérelmezett bírói döntéseket, valamint az indítvány a Kúria Gfv.VII.30.274/2013/9. számú ítéletének megsemmisítésére kifejezett kérelmet is tartalmaz, így megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a), b), c), d)* és *f)* pontjaiban írt feltételeknek.
- [10] 5. Az alkotmányjogi panaszban előterjesztett kérelem és annak kiegészítése azonban nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett eljárás és a megsemmisíteni kért ítélet miért ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ugyanis egyrészt az, hogy az indítványozók általánosságban állítják az elsőfokú-, a másodfokú- és a felülvizsgálati eljárás egészének törvénysértő voltát a bizonyítás és az ítéleti indokolás tekintetében, másrészt az, hogy felhívják az Alkotmánybíróságot a peres eljárás során – az abban eljáró bíróságokhoz – előterjesztett beadványaik felülvizsgálatára, nem meríti ki az Abtv. 52. § (1b) bekezdése *e)* pontja szerinti azon követelményt, mely az alaptörvény-ellenesség indokolását a kérelem határozottságának feltételéül szabja. A panasz – kiegészítése ellenére is – tehát azzal maradt adós az alkotmányjogi panasz eljárás kezdeményezése során – azaz az indokolással –, amit felrótt az eljáró bíróságoknak a peres eljárás törvényessége – de nem alkotmányossága – tekintetében.
- [11] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasz nem tartalmaz határozott kérelmet, így az nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pontja szerinti követelménynek, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (1) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Kiss László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/849/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3272/2014. (XI. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv. III.10.450/2013/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1.1. Az indítvány arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv. III.10.450/2013/5. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.
- [3] Kérelme indokolásában hivatkozott az Alaptörvény jogállami klauzulájára [B] cikk (1) bekezdés], az emberi méltóság sérthetlenségére [II. cikk), a bírósághoz való jogra és a tisztességes eljárás követelményére [XXIV. cikk (1) bekezdés, illetve XXVIII. cikk (1) bekezdés].
- [4] Ügye előzményeként előadta, hogy 2007. szeptember 4-én 67%-os mértékű munkaképesség csökkenést állapítottak meg nála. Majd a jelen eljárás alapjául szolgáló további körülményeket ismertette, amelyek szerint az egészségkárosodási értékeket a szakértők indokolatlanul alacsony értéken állapították meg. A csatolt iratokból megállapítható, hogy a panaszos rokkantsági nyugellátását a nyugdíjbiztosítási igazgatóság 2010. október 1. napjától megszüntette, mert a törvényben meghatározott legalább 50%-os mértéket egészségkárosodása nem érte el. A fellebbezés nyomán hozott határozat az első fokú határozatot helybenhagyta. Ezt követően került sor a társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálatára, amelynek eredményeképpen a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a panaszos keresetét elutasította.
- [5] A bíróság a perben felperesi indítványra az egészségkárosodás mértékének megállapítása végett igazságügyi szakértői vélemény beszerzését rendelte el. A szakértő megállapította, hogy a panaszos össz-szervezeti egészségkárosodása az első- és másodfokú határozatok meghozatala időpontjában 45%-os volt. A panaszos a szakvéleményben foglaltakat nem fogadta el, amelyre tekintettel a bíróság elrendelte a szakértői vélemény kiegészítését. Az egészségkárosodás mértékét a kiegészítésben a szakértő 47%-ra emelte azzal, hogy ez az érték a szakértő által végzett vizsgálat időpontjától irányadó. A felperes (azaz a jelen alkotmánybírósági eljárás panaszosa) további észrevételeket terjesztett elő. Ezt követően a bíróság egy új szakértőt rendelt ki, aki 46%-os értéket állapított meg. A felperes eme újabb szakértői véleményt sem fogadta el, kezdeményezte a szakértővel szemben elfogultság megállapítását, illetve a szakvélemény figyelmen kívül hagyását. A bíróság az orvosszakértő perből való kizárását megtagadta, továbbá a szakértők meghallgatását és a szakvélemények kiegészítését szükségtelennek találta, és a keresetet elutasította.
- [6] A jogerős ítélet ellen a panaszos felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriánál. A Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem nem alapos, ezért az ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria indokolásában rámutatott, hogy a tárgyalási jegyzőkönyv kijavítására irányuló kérelmet elutasító végzés nem tartozik a felülvizsgálható döntések körébe. Ezért a Kúria csak azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet megfelel-e a felülvizsgálati kérelemben felhívott jogszabályoknak. Ennek nyomán megállapította, hogy a panaszos a jogszabályi előírásoknak megfelelő kizárási okot nem jelentett be, a szakvélemények tárgyilagosságának megkérdőjelezésére alkalmas kifogásokat nem adott elő. A Kúria a bíróság eljárási szabálysértéseit nem találta az ügy érdemére kiható körülményeknek. A Kúria ítéletében hangsúlyozta, hogy töretlen gyakorlata értelmében a bizonyítékok mérlegelésén alapuló ítélet felülvizsgálattal eredményesen csak akkor támadható, ha a bizonyítékok mérlegelése okszerűtlen vagy iratellenes volt. A jogerős ítélet ilyen jellegű eljárási fogyatékoságban nem szenved.

- [7] 1.2. Az Alkotmánybíróság főtárgya az Abtv. 52. § (1) és 1b) bekezdéseire hivatkozással tájékoztatta az indítványozót, hogy indítványa hiányos, határozott kérelmet nem tartalmaz. Az indítvány hiányos volt továbbá azért is, mert a panaszos nem terjesztett elő kellő indokolást arra nézve, hogy a Kúria ítélete mennyiben és miért sérti az Alaptörvényben biztosított jogait. A felhívás nyomán az indítványozó alkotmányjogi panaszát kiegészítette. Ebben hivatkozott az Abtv. 52. § (1b) bekezdésére, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontjára, miszerint az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Felhívta továbbá az Abtv. 27. §-át, amely részletezi, hogy ilyen eljárás lefolytatására milyen feltételekkel nyílik lehetőség.
- [8] Indokolását az alábbiak szerint egészítette ki. A jogállamiság elve szerinte azért sérül, mert az eljáró hatóságok nem tartották be a rájuk vonatkozó eljárási szabályokat, a bíróság pedig nem észlelte, hogy gyakorlatilag nem volt államigazgatási eljárás. Az is sérti szerinte a jogállamiságot, hogy a Kúria az igazságügyi orvosszakértői végzettséggel rendelkező ügyvéd laikus mivoltát megállapította.
- [9] Az emberi méltósághoz való joggal összefüggésben a panaszos kifejtette, hogy sérti az alapvető jogot, ha az egyén kiszolgáltatott helyzetével más vagy mások visszaélnék. Szerinte az Alaptörvény által felállított rostán az emberi méltósághoz kapcsolt tilalmak megsértése nagy valószínűséggel fennakad.
- [10] A tisztességes bírói eljárás követelményét több helyen sérülni látta, mert a bíró nem független szakértőt rendelt ki; nem vizsgálta meg egészségi állapotának változását; elfogadta nem pszichiáter végzettségű szakértő idevonatkozó értékelését; nem értékelte a ténylegesen meglévő egészségkárosodását; elmulasztotta tisztázni a szakvélemények ellentmondásait; a jegyzőkönyvben nem azt rögzítette, ami a tárgyaláson elhangzott; a panaszos által becsatolt bizonyítékokat nem értékelte; a felajánlott szemletárgyat nem szemlélte meg. Összegzése szerint mindezen hiányosságok a törvényességi problémákon túlmutató jogsértéseket valósítottak meg, így alaptörvény-ellenesek.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem fogadható be.
- [12] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [13] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van jogköre, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség esetén. A bírói döntés irányának, önmagában a bírósági joggyakorlat tartalmának (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban nem rendelkezik hatáskörrel.
- [14] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben megállapította, hogy az indítványozó a bíróság, illetve a Kúria eljárásával, valamint az ítéletek érdemével kapcsolatosan sem állított olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel. Így az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, annak befogadására nincs lehetőség.
- [15] 3. Mivel a Kúria mint felülvizsgáló bíróság Mfv. III.10.450/2013/5. számú ítéletével összefüggésben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem állapítható meg, az Alkotmánybíróság tanácsa – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 29. §-a, továbbá az 56. § (2) és (3) bekezdése, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Lévy Miklós s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/958/2014.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3273/2014. (XI. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.162/2013/5. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Kúria Mfv.I.10.162/2013/5. számú közbenső ítéletével szemben.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben a felperes a munkahelyén bekövetkezett balesetéből eredő vagyoni és nem vagyoni kárai megfizetését kérte az alperestől (indítványozó). Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a perbeli baleset során a felperes a jármű rakodófelületén kéziemelővel göngyöleget mozgatott, amikor az egyik rakat ráborult. A baleset okára azonban sem a felperes, sem annak tanúja nem tudott magyarázatot adni. Bizonyítottan annyi volt megállapítható, hogy a felperes a fején megsérült egy rádólt göngyölegtől. A tanúvallomások azonban nem voltak alkalmasak annak a felperesi állításnak a bizonyítására, hogy hátgerincét is érte sérülés a baleset során. A bíróság szerint a felperes ellentmondásosan adta elő a baleset körülményeit, ezenkívül a becsatolt orvosi iratok is ellentétesek voltak a felperes perbeli előadásával. A munkaügyi bíróság utalt arra, hogy a munkáltató munkavédelmi megbízottja által a készített munkabaleseti jegyzőkönyv, mely a felperes előadása alapján készült, nem tekinthető a munkajogi kárfelelősség elismerésének, így az indítványozót nem zárta el a perben a felelősség vitásától. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.
- [3] A felperes fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [4] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és közbenső ítélettel az alperes kártérítési felelősségének megállapítását kérte. Hivatkozása szerint az ítéletek azért voltak jogszabálysértőek, mert a bíróságok figyelmen kívül hagyták a bizonyítékokat, különösen a szakértői véleményeket, okiratokat és a tanúvallomásokat, nem vették figyelembe a kapcsolódó jogerős ítéletet sem.
- [5] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet alaposnak találta. Közbenső ítéletében megállapította, hogy a perbeli esetben az alperesi munkáltató a munkabaleseti jegyzőkönyvben nemcsak a munkabaleset bekövetkezésének körülményeit rögzítette, hanem azt is megállapította, hogy a baleset során az elszendvedett sérülések következtében keletkezett a felperes gerincsérve. Erre tekintettel a perben az alperesi munkáltatót terhelte annak bizonyítása, hogy a felperesei munkavállaló kára nem a munkaviszonyával összefüggésben következett be. A perbeli bizonyítékok azonban ezt nem támasztották alá. A Kúria rámutatott arra, hogy a felperes előkészítő iratában az összecszerűség körében indítványozta igazságügyi orvosszakértő kirendelését. Nem kapott azonban a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (3) bekezdésben foglaltaknak megfelelő tájékoztatást az általa bizonyításra szoruló tényekről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről.

A Kúria szerint a jegyzőkönyvben szereplő, a Pp. 3. § (3) bekezdésére történő általános utalás, valamint az arra vonatkozó tájékoztatás, hogy a felperest terheli a kárigénye jogalapja és összezszerúsége tekintetében a bizonyítás, nem felel meg az 1/2009. (VI. 24.) PK véleményben foglalt tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó követelményeknek. A perben – a baleseti jegyzőkönyvben foglalt okozati összefüggés elismerésére tekintettel – az alperest terhelte a bizonyítás arra vonatkozóan, hogy a felperes gerinc megbetegedése és a munkahelyén bekövetkezett baleset között nem állt fenn okozati összefüggés.

- [6] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet megváltoztatva megállapította, hogy a perbeli baleset és a felperes gerincbetegsége között az okozati összefüggés fennáll.
- [7] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúriai Mfv.I.10.162/2013/5. számú közbenső ítélet alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint az ugyanis sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elvét, mivel a Kúria ítélete alapján az elsőfokú bíróság a felperesi munkavállalónak nem adott kellő tájékoztatást az általa bizonyításra szoruló tényekről, valamint a bizonyítás sikertelenségének következményeiről. Ugyanakkor a Kúria döntése azt is megállapította, hogy a perben az alperest terhelte volna a bizonyítás arra vonatkozóan, hogy fennállt-e az okozati összefüggés a felperes gerincbetegsége és perbeli baleset között, az alperes oldalán a bizonyítandó tények körére vonatkozó megfelelő tájékoztatás elmaradását azonban már az alperes terhére értékelte. Az indítványozó véleménye szerint sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joga is, mivel a jogszabály nem biztosít számára jogorvoslati lehetőséget a felülvizsgálati döntés ellen, annak ellenére, hogy első- és másodfokon pernyertes volt. Ez – összehasonlítva a büntetőeljárásban hatályos szabályozással (harmadfok) – az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvénybe ütközik, ezért szükségesnek tartotta a Pp. 275. § (4) és (5) bekezdésének kiegészítését.
- [8] 3. Az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság tanácsban járt el. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [9] A befogadhatóság vizsgálata körében az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem felel meg a törvényi követelményeknek.
- [10] Az Abtv. 27. §-a értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben akkor lehet az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panasszal fordulni – egyéb feltételek fennállása mellett is –, ha a bírói döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó egyrészt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvének sérelmére hivatkozott. A jogállamiság azonban nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának. A jogállamiság (és az annak részét képező jogbiztonság) elvéből eredően csak kivételesen, olyan típusú jogok sérelmére alapítható alkotmányjogi panasz, mint a kellő felkészülési idő hiánya, illetve a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalma {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [86]–[91], 3041/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az indítványozó jelen ügyben lényegében azért állította a jogbiztonság sérelmét, mert a Kúria a felperes tekintetében figyelembe vette a Pp. 3. § (3) bekezdéséből fakadó bírói tájékoztatási kötelezettség hiányos teljesítését az első- és másodfokú eljárásban, az indítványozó tekintetében azonban nem juttatta érvényre, vagyis a Kúria nem alkalmazta helyesen a Pp. garanciális szabályait. E törvénysértés (mely az indítvány szerint a jogállamiság sérelmét idézte elő) megjelölését meghaladóan azonban a panaszos nem fejtette ki, hogy ezáltal milyen Alaptörvényben biztosított joga sérült.
- [11] Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy a kúriai ítélet sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogát is. Ennek alátámasztásaként azonban azt adta elő, hogy a Pp. 275. § (4) és (5) bekezdései Alaptörvénybe ütköznek és kiegészítésre szorulnak, mert az egyező tartalmú első- és másodfokú bírói döntést követően nem biztosítanak lehetőséget az indítványozónak a számára kedvezőtlen felülvizsgálati ítélet ellen újabb jogorvoslatra. A panaszos azt nem indokolta meg, hogy a döntés maga miért ellentétes a jogorvoslathoz való joggal. Az alkotmányjogi panasz tehát tartalmában mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányul, annak kezdeményezésére azonban az indítványozó nem jogosult. Az Abtv. 46. §-a értelmében kizárólag hivatalból („hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásban”), amennyiben az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenes helyzetet észleli, van mód mulasztásban megnyilvánuló alaptörvényellenesség megállapítására {24/2014. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [99]}. Az Alkotmánybíróság emellett megjegyzi, hogy a jogorvoslathoz való jogot az egyfokú fellebbezési rendszer is kielégíti még akkor is, ha a

- törvényhozó ezt meghaladóan is biztosít jogorvoslati lehetőséget [22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [85]], és már maga a felülvizsgálati eljárás mint rendkívüli jogorvoslat sem hozható érdemi alkotmányossági összefüggésbe az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével [3194/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [19]].
- [12] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) illetve h) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Lévay Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lenkócs Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/888/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3274/2014. (XI. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.975/2013/6. számú ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.21.597/2013/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.975/2013/6. számú ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.21.597/2013/6. számú ítélete ellen 2014. május 13-án terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt az ügyben első fokon eljárt Fővárosi Törvényszéknél. Az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybírósághoz 2014. május 27-én érkezett be. A panaszbeadvány a támadott bírói döntéseket az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével és a XXIV. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz előzményeként a mellékelt iratokból megállapítható, hogy az indítványozó gazdasági tevékenységéről egy gazdasági hetilap 2009 és 2012 között négy cikket is közölt, legutóbb 2012. július 5-én. E cikk elnyerte a Minőségi Újságírást díjat, ami miatt az indítványozó és egy másik Kft. tiltakozó levelet írt, amelyet a lap 2012. október 4-ei keltezéssel meg is jelentetett. A levélhez a lap szerkesztőségi kommentárt is fűzött, amelyben azt állították, hogy az elmúlt három évben az indítványozóról írt négy cikkük kapcsán minden alkalommal keresték az indítványozó vezetőit, írtak e-mailt, telefonáltak, megkértek egy közvetítőt, hogy segítsen. Az indítványozó részéről azonban jobb esetben megüzenték, hogy nem alkalmas a beszélgetés, más-kor egyszerűen nem válaszoltak, rosszabb esetben „passzolgtak” egymás közt, majd nem válaszoltak. A cikk megerősítette, hogy a lap vélekedése nem változott azzal kapcsolatban, hogy az indítványozó után kifizetetlen

számlák, befejezetlen építkezések, személyes és céges drámák maradtak, és büszkéek munkatársaik írásaira, valamint az érte kapott díjra.

- [3] Az indítványozó vezérigazgatója tájékoztatáskérését követően 2012. október 31-én helyreigazítási kérelemmel fordult a gazdasági hetilaphoz, mert véleménye szerint az valótlanul állította, hogy az elmúlt három évben, ahányszor az indítványozóról írtak, őt minden alkalommal megkeresték volna. Ezzel szemben valós tényként azt kérte közölni, hogy a cikkek megjelenése előtt nem keresték meg az indítványozó vezetőit és nem tették lehetővé, hogy azok álláspontja megjelenjen a cikkekben. A helyreigazítási igény szerint a gazdasági hetilap a közvetítő közreműködése kapcsán is valós tényként hamis színben tüntetett fel. A gazdasági hetilap a helyreigazítási kérelemnek nem tett eleget, ezért az indítványozó – felperesként – helyreigazítási keresettel fordult a bírósághoz.
- [4] A Fővárosi Törvényszék első fokon, a 25.P.25.512/2012/7. számú, 2013. március 25-én kelt ítéletében a felperes keresetének nagyobb részben helyt adott, és az alperes gazdasági hetilapot a kereseti igényben foglalttól némileg eltérő tartalmú helyreigazítás közzétételére kötelezte. Az elsőfokú bíróság indokolása szerint az alperes az eljárás során nem tudta igazolni az általa állított előzetes megkeresések megtörténtét, így az általa tett tényállításokat valótlanoknak minősítette.
- [5] Az alperes fellebbezése folytán másodfokon a Fővárosi Ítéletábrla hozott az ügyben 2.Pf.20.975/2013/6. számon, 2013. szeptember 5-én jogerős ítéletet. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett részt pedig megváltoztatta, és a felperes keresetét teljes egészében elutasította. A döntés szerint a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalás II. pontja alapján a sajtó-helyreigazítási igény elbírálásánál a sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni, a kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni, a sajtóközlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A helyreigazítást kérő személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot helyreigazításra. A bírói döntés ezt követően rögzítette, hogy a felperes által sérelmezett írás reflektálás volt a felperes olvasói levélként közzétett állásfoglalására, és abban a felperes azt az állítást sérelmezte, hogy a róla szóló korábbi cikksorozat elkészítésének idején, a cikkek közzétételét megelőzően a felperes vezetőit megkeresték volna.
- [6] Az említett cikksorozat többször is taglalta, hogy a felperes egyes építési beruházásai kapcsán számos alvállalkozójának adója maradt, és időközben csőd eljárás alá került. A felperes az e felhalmozott tartozások tényével és mennyiségével kapcsolatos alperesi állításokat nem is kifogásolta. A bírói döntés szerint így – a köztudomás és a csőd eljárás ténye alapján – meghatározó tényállítási elemként azt lehetett megállapítani, hogy a felperes jelentős tartozást halmozott fel, amely számos gazdasági szereplőt érintett. Ezekre tekintettel alappal lehetett arra következtetni, hogy a közvéleménynek elmarasztaló véleménye van a felperesről, ezt pedig a kereset megítélésénél is figyelembe kellett venni. Mindezek alapján a másodfokú döntés szerint a kifogásolt alperesi közlés még valótlanosága esetén is olyan elhanyagolható hátrányt jelent a felperesre nézve, ami nem lehet sajtó-helyreigazítás alapja; másrészt pedig a bizonyítási eljárás során az alperes megfelelően igazolni tudta, hogy tett erőfeszítéseket a felperes, illetve vezetői megkeresésére, megszólaltatására, amint ezt egy elektronikus levéllel, az alperes gazdasági hetilap szerkesztőségének küldött levéllel, valamint a cikk szerzőjének egy megígért telefonhívásra tett utalásával igazolni lehetett.
- [7] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Ezt a Kúria – a jelen alkotmányjogi panasszal támadott – Pfv.IV.21.597/2013/6. számú, 2014. február 12-én kelt ítéletében alaptalannak találta, és a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Az ítélet indokolása utalt a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 79. §-ára, valamint a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 4. § (1) bekezdésére, 10. §-ára és a 12. § (1) bekezdésére, továbbá a Legfelsőbb Bíróság PK 12. és 14. számú állásfoglalásaira. Ezek alapján a Kúria álláspontja szerint azt kellett vizsgálni az ügyben, hogy a kifogásolt kitételek tényállítások-e, lényeges kérdést érintenek-e a felperes személyének megítélése szempontjából, vagy lényegtelen pontatlanságok, továbbá az állításokat megfogalmazó sajtószerv tudja-e bizonyítani a tényállítások valóságát, vagy sem. A felperes szerint azt kellett bizonyítani az alperesnek, hogy mind a négy, a felperest érintő cikk kapcsán előzetesen megkereste a felperes tényleges vezetőit. Az ítélet indokolása ennek kapcsán számba vette azokat az alperesi cselekvéseket, amelyek – e-mailben, telefonon, közvetítő felkérésével – a felperes felkeresésére irányultak. Az ezekkel kapcsolatos bizonyítás eredményét a Kúria, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 275. § (1) bekezdése, valamint a BH1999.44. számú és a BH2013.119. számú jogesetek alapján, nem mérlegelte felül; elfogadta okszerűnek a jogerős ítélet azon

megállapítását, amely szerint a bizonyítékok igazolták, hogy az alperes részéről történtek megkeresések a felpereshez köthető személyek irányába. Elfogadta azt az alperesi érvelést is, hogy egy adott cég vonatkozásában nem csupán a cég aktuális vezetői, hanem a korábbi időszakot jól ismerő korábbi vezetők is lehetnek olyan személyek, akik kompetensek nyilatkozni a céggel kapcsolatos kérdésekről. (Jelen ügyben is egy ilyen személy felkeresésére tett kísérletet az alperes).

- [8] A Kúria szerint ezért az alperes érdemben igazolni tudta, hogy tett kísérletet a felperes álláspontjának előzetes megismerésére valamennyi cikk vonatkozásában. Az pedig, hogy nem valamennyi cikk vonatkozásában vette igénybe valamennyi eszközt (telefon, e-mail, levél, közvetítő) az alperes, önmagában nem jelenti a tényállítás valótlanságát, legfeljebb olyan lényegtelen pontatlanság, amely a felperes személyének megítélése szempontjából közömbösnek tekinthető. A Kúria megállapítása szerint a jogerős ítélet mérlegelési tevékenysége nem volt okszerűtlen, nem sértett jogszabályt. Ezért a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [9] 3. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban, az Alkotmánybíróság hatáskörének megjelölése kapcsán hivatkozott az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára, valamint az Abtv. 27. §-ára, és rámutatott, hogy a sérelmezett döntés az ügy érdemében született, és a felülvizsgálati kérelemmel a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Utalt arra is, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtása a Kúria 2014. március 27-én kézhez vett ítéletétől számítva az Abtv. 30. § (1) bekezdésében szabályozott hatvan napos határidőn belül történt.
- [10] Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseiként a VI. cikk (1) bekezdésében rögzített jó hírnév tiszteletben tartásához való jogot, a XV. cikk (1) bekezdésében szereplő törvény előtti egyenlőséget és a XXIV. cikk (1) bekezdésében szabályozott tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot jelölte meg.
- [11] Az indítványozó közvetlen érintettsége alátámasztásaként összefoglalva ismertette az alapügy körülményeit, az ítéleteket és a bírósági eljárásra okot adó, a gazdasági hetilapban megjelent állításokat. A Fővárosi Ítélet tábla jogerős ítéletét az indítványozó azért kifogásolta, mert az – álláspontja szerint – egyáltalán nem vizsgálta a kifogásolt közlemény valóságtartalmát. Az indítványozó szerint az ítélet abból indult ki, hogy a közvéleménynek elmarasztaló véleménye van róla, így a kifogásolt közlés még annak esetleges valótlanága esetén is csak elhanyagolható hátrányt jelentene; azonban a gazdasági hetilap lapsajtóorgánumok között elfoglalt helye alapján az sem valószínű, hogy az általa megfogalmazott állítások valótlanok lennének. Kifogásolhatónak tartotta azt is, hogy az ítélet anélkül állította azt, hogy a közvéleménynek elmarasztaló véleménye van az indítványozóról, hogy erre az alperes gazdasági hetilap hivatkozott volna, vagy a bíróság bizonyítást folytatott volna le a kérdéssről. Ezt a helyzetet az indítványozó ellentétesnek tartja a törvény előtti egyenlőség követelményével, a jó hírnév tiszteletben tartásához való joggal és a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal. Az alapjogsérelmet az alkotmányjogi panasz szerint tovább erősíti, hogy a jogerős döntés „elsősorban” a közvélemény – bíróság által feltételezett – megítélését vette figyelembe a kereset megítélésakor, az Smtv. 12. § (1) bekezdésében foglaltak helyett. Ezzel, az indítványozó véleménye szerint, a bíróság azt állítja, hogy akiről negatív hangvételű sajtóközlemények jelennek meg, vagy akiről a bíróság feltételezése szerint elmarasztaló közvélemény alakult ki, az nem számíthat másokkal egyenlő jogvédelemre, és arról jogszerűen lehet valótlan tényt állítani, mert egy ilyen tényállítás csak elhanyagolható hátrányt jelenthet. Az alkotmányjogi panasz aggályosnak tartja az ítélet azon kitételét is, mely szerint ha valaki kiemelkedő helyet foglal el a lapsajtóorgánumok között, akkor – az indítványozó megfogalmazása szerint – „felmenthető az őt terhelő bizonyítási teher alól”, mert igaznak fogadhatók el a tényállításai. Mindezen körülmények az indítványozó szerint a jogerős ítéletet alaptörvény-ellenessé teszik.
- [12] A Kúria felülvizsgálati ítélete kapcsán az indítványozó sérelmezte, hogy az nem vizsgálta a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott alaptörvény-ellenességeket, és ezek vizsgálatának mellőzését nem is indokolta. Kifogásolta továbbá, hogy a Kúria azt állapította meg, hogy az alperes gazdasági hetilap érdemben igazolni tudta, hogy tett kísérletet az indítványozó álláspontjának előzetes megismerésére, mert – az indítványozó véleménye szerint – ezt az eljárásban mindegyik megjelent cikk kapcsán cáfolták. Az indítványozó a 30/1992. (V. 26.) AB határozatra és a 165/2011. (XII. 20.) AB határozatra, valamint a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 19. cikkére hivatkozva kitért arra is, hogy nem jelenti a véleménynyilvánítási szabadság korlátozását, ha valótlan tényállításokat helyre kell igazítani.
- [13] Végül a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét az alkotmányjogi panasz a következőkben foglalta össze:
- [14] a) Az indítványozó jó hírnevének tiszteletben tartásához való jogát sérti a bíróság azon alaptalan következtetése, hogy róla elmarasztaló közvélemény alakult ki, ezért még a kifogásolt állítások valótlanága esetén is csak elhanyagolható hátrány érhetné.

- [15] b) A törvény előtti egyenlőség követelményét sérti a bíróság azon álláspontja, hogy egyrészt az indítványozóról elmarasztaló közvélemény alakult ki, másrészt viszont az alperes gazdasági hetilap kiemelt helyet foglal el a lapsajtóorgánumok között, így újságírói valószínűleg igazat mondanak.
- [16] c) A tisztességes eljárás követelményeinek az indítványozó szerint azért nem felel meg a bírósági eljárás, mert sérült a jó hírnév tiszteletben tartásához való jog és a törvény előtti egyenlőség követelménye; továbbá mert a Fővárosi Ítéltábla a kifogásolt közlemény valóság tartalmát nem vizsgálta és mellőzte a sajtószervet terhelő bizonyítási kötelezettség érvényre juttatását; a Kúria pedig indokolás nélkül figyelmen kívül hagyta a felülvizsgálati kérelemben felhozott indítványozói érveket.
- [17] Mindezek alapján az indítványozó kifejezetten kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.21.597/2013/6. számú ítélete és a Fővárosi Ítéltábla – hatályában fenntartott – 2.Pf.20.975/2013/6. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítását és a döntések megsemmisítését.
- [18] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak. Jelen esetben a panasz nem felel meg ezeknek a követelményeknek, az alábbiak miatt.
- [19] 5. Az alkotmányjogi panasz tartalmazza azt a törvényi rendelkezést – nevezetesen az Abtv. 27. § szakaszára történő hivatkozást –, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont].
- [20] Az indítvány kitér az eljárás megindításának indokaira, és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegként, az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésére, a XV. cikk (1) bekezdésére és a XXIV. cikk (1) bekezdésére hivatkozva, azt adta elő, hogy a jó hírnév tiszteletben tartásához való jogot sértőnek találja a bíróság azon következtetését, mely szerint az indítványozóról elmarasztaló közvélemény alakult ki, ezért a kifogásolt állítások valótlanságuk esetén is csak elhanyagolható hátrányt okozhatta; valamint a törvény előtti egyenlőség követelményével összeegyeztethetetlennek tartja azt, hogy az indítványozóról kialakult „elmarasztaló közvéleménnyel” szemben az alperes gazdasági hetilapról azt mondta ki a bíróság, hogy kiemelt helyet foglal el a lapsajtóorgánumok között; végezetül mindezek miatt, és azért, mert a bíróság a kifogásolt közlemény valóság tartalmát nem vizsgálta kellőképpen, sérülni véli a tisztességes eljárás alkotmányos követelményeit is.
- [21] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére történő alkotmányjogi panasz-béli hivatkozás tekintetében az alábbi megállapításokat teszi. Az indítványozó által hivatkozott XXIV. cikk (1) bekezdése szerint: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.” Az Alaptörvény ezen rendelkezése nem a bírósági eljárásokra, hanem a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozik. Az indítványozó által hivatkozott ezen alaptörvényi rendelkezés és a támadott bírósági ítéletek közötti összefüggés tehát hiányzik. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az említett összefüggés hiánya az indítvány befogadásának tartalmi akadály [3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17]; 3032/2014. (III. 3.) AB végzés, Indokolás [12], 3040/2014. (III. 13.), Indokolás [13]–[14]].
- [22] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogot az Alaptörvény a XXVIII. cikk (1) bekezdésében a bírósági eljárásokra nézve is tartalmazza, az alábbiak szerint: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”
- [23] Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntéseket: a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.975/2013/6. számú ítéletét és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.21.597/2013/6. számú ítéletét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont].
- [24] Az indítvány az Alaptörvény megsértett rendelkezéseként – a 6. pontban írtak szerint – a VI. cikk (1) bekezdésére, a XV. cikk (1) bekezdésére és a XXIV. cikk (1) bekezdésére hivatkozik [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont].
- [25] Az indítvány tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a támadott bírósági döntések miért ellentétesek az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az alkotmányjogi panasz ismertetésében

foglaltak szerint a kifogásolt alaptörvény-ellenesség abban foglalható össze, hogy sérti a jó hírnév tiszteletben tartásához való jogot az, hogy a bíróság szerint elmarasztaló közvélemény alakult ki az indítványozóról, ezért a perben kifogásolt közlés még valótlansága esetén is csak elhanyagolható hátrányt okozhatott neki. Ezzel szemben az alperes gazdasági hetilap kiemelt helyet foglal el a lapsajtóorgánumok között, ezért nem valószínű, hogy valótlanságokat fogalmazott meg a közleményben. A bíróság ezen álláspontját, valamint azt, hogy a bíróság a kifogásolt közlemény valóságtartalmát – az indítványozó szerint – nem vizsgálta kellőképpen, az indítványozó a tisztességes eljárás alkotmányos követelményébe ütközőnek tartja.

- [26] Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pont].
- [27] Az alkotmányjogi panasz benyújtása az Abtv. 53. § (1)–(2) bekezdésének megfelelően történt.
- [28] 6. Az Abtv. 29. §-a szerint: „Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” A 27. § pedig úgy rendelkezik, hogy: „Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a*) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és *b*) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.”
- [29] Az alkotmányjogi panasz – a jó hírnév tiszteletben tartásához való jogra és a törvény előtti egyenlőség alkotmányos követelményére hivatkozva – a következők miatt kifogásolta az alapügyben született jogerős ítéletet, és a Kúria azt helybenhagyó felülvizsgálati ítéletét: Egyrészt sérelmezte, hogy a bíróság nem vizsgálta a kifogásolt közlemény valóságtartalmát; és arra a következtetésre jutott, hogy az még valótlansága esetén is csak elhanyagolható hátrányt jelentene az indítványozónak. Sérelmezte másrészt azt is, hogy a bíróság anélkül hivatkozott a közvélemény indítványozót érintő elmarasztaló közvéleményére, hogy erre az alperes gazdasági hetilap hivatkozott volna, vagy erre nézve a bíróság bizonyítást folytatott volna le. Harmadrészt kifogásolta az indítványozó, hogy a felülvizsgálati ítélet nem vizsgálta meg az általa felvetett alaptörvény-ellenességeket, és e vizsgálat mellőzését nem is indokolta kellőképpen; valamint alaptalanul fogadta el az alperes gazdasági hetilap azon állítását, hogy többször is tett kísérletet az indítványozó álláspontjának előzetes megismerésére, mert ezt – saját álláspontja szerint – az indítványozó minden megjelent cikk esetében cáfolta.
- [30] Amint azt a támadott bírói döntésekből szövegszerűen is kitűnik, mind a Fővárosi Ítéletábró, mind a Kúria vizsgálta a kifogásolt közlemény valóságtartalmát, és egybehangzóan arra a megállapításra jutott, hogy az alperes gazdasági hetilap érdemben igazolni tudta, hogy tett kísérletet a felperes álláspontjának előzetes megismerésére valamennyi megjelentetett cikk vonatkozásában – tehát a közlemény nem állít valótlanságot. Lényegtelen pontatlanságra azzal kapcsolatban utalt a bíróság, hogy nincs jelentősége annak a körülménynek, hogy valamennyi cikk vonatkozásában valamennyi megkeresésre szolgáló eszközt, lehetőséget (telefon, e-mail, levél, közvetítő) igénybe vette-e az alperes gazdasági hetilap, ez ugyanis a felperes (indítványozó) személyének megítélése szempontjából közömbösnek tekinthető; figyelemmel arra, hogy az említett cikksorozat többször is taglalta a felperes számos alvállalkozója felé felhalmozott, a gazdasági élet számos szereplőjét érintő adósságát, a csődeljárás alá kerülést – mint meghatározó tényállítási elemet –, és ezen állításokat a felperes nem is kifogásolta, csak azt, hogy őt minden cikk esetében minden lehetséges fórumon előzetesen felkeresték-e az alperes gazdasági hetilaptól. Az indítványozóval kapcsolatos elmarasztaló közmegítélésre pedig ennek kapcsán, és nem önmagában, nem kizárólagosan – hanem a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalásában foglaltaknak megfelelően – hivatkozott a bíróság; amely azonban, a támadott ítéletekből kitűnően, a kifogásolt közlemény szerinti megkeresések megtörténtét, és így a közlemény valóságtartalmát (a fent részletezettek szerint) más indokokból, egyéb bizonyítékok alapján is megalapozottnak találta.
- [31] Az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett kifogások ezért nem minősülnek az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek. A benyújtott alkotmányjogi panasz valójában az ügyben hozott, és az indítványozó, mint felperes számára kedvezőtlen bírói döntések – tényállás-megállapítással, bizonyítási eljárással és a bizonyítás eredményével kapcsolatos – tartalmi, és nem alkotmányossági kritikája. Azonban a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok mérlegelése és ennek alapján a tényállás megállapítása a bíróságok feladata [3219/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [17]].
- [32] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d*) pontja értelmében alkotmányjogi

gi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}

- [33] 7. Az Alkotmánybíróság ezért – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt visszautasította, az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés a) és – az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése tekintetében – h) pontjai alapján.

Budapest, 2014. október 27.

Dr. Lévy Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkócs Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1031/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3275/2014. (XI. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 12.Pk.50.058/2014/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján, 2014. október 25-én alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Fővárosi Ítéltáblánál az Alkotmánybírósághoz címezve. Az indítványozó azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Fővárosi Ítéltábla 12.Pk.50.058/2014/5. számú végzése alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt, mivel a döntés – az álláspontja szerint – sérti az Alaptörvény B) cikkét, a XXIV. cikk (1) és (7) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését, valamint a XXIII. cikk (1) bekezdésében elismert választójoggal összefüggésben a XV. cikk (2) bekezdését.

- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz előzményéhez tartozik, hogy a Budapest Főváros XIV. kerület Helyi Választási Bizottság (a továbbiakban: HVB) a 280/2014. (X. 13.) számú elsőfokú határozatával megállapította a XIV. kerület 11. számú egyéni választókerületben az egyéni választókerületi önkormányzati képviselők választásának eredményét. A HVB határozata elleni fellebbezésben az indítványozó utalt arra, hogy a XIV. kerület több egyéni választókerületében problémák voltak tapasztalhatóak a szavazatszámolás során. A HVB 2014. október 12. napján 06:00 órakor kezdődő ülésén – jegyzőkönyvbe foglaltan is – megállapítást nyert, hogy a HVB tagjai anomáliákat állapítottak meg egyes egyéni és területi választókerületi eredmények átvizsgálása és összesítése során, úgy mint az érvénytelen szavazatok irreálisan magas száma, a polgármester-választás során leadott érvénytelen illetve az önkormányzati képviselőkre leadott érvénytelen szavazatok száma közötti többszörös eltérés, továbbá voltak olyan választókerületek, ahol a szavazólapok többszöri átszámolása során alkalmanként más–más eredmény született. Több fellebbezésnek helyt adott a Fővárosi Választási Bizottság. Az indítványozó fellebbezésében továbbá előadta, hogy a kifogásolt, 11. számú egyéni választókerület 054. számú szavazóköri jegyzőkönyve szerint +1 db volt az urnában lévő szavazólapok száma, mint a megjelent választópolgárok száma; míg az 052. számú szavazókörben a leadott szavazatok száma egy darabbal kevesebb volt, mint a megjelent választópolgárok száma, ezért indokoltnak tartja a szavazólapok ismételt megvizsgálását, és a szavazatok újraszámolását. A győztes és vesztes jelöltek között mindössze 6 szavazatnyi különbség volt. A Fővárosi Választási Bizottság a fellebbezést elutasította, döntése indoklásában kifejtette, hogy a fellebbező konkrét bizonyíték nélkül indítványozta a szavazatok újraszámolását. Utalt a Nemzeti Választási Bizottság következetes gyakorlatára, amely szerint a szavazatszámok közti alacsony különbség, illetve a rontott szavazatok magas száma önmagában nem alapozza meg a szavazatok újraszámolását; továbbá a Kúria gyakorlatára is, miszerint a törvénysértés pontos megjelölése mellett annak bizonyítékait is legalább olyan fokon kell megjelölni, mely legalább a valószínűsítés szintjén alátámasztja a jogsértéseket. A Fővárosi Választási Bizottság döntésében foglaltak szerint az indítványozó csak általánosságban jelölt meg jogsértést, és konkrét bizonyítékot nem csatolt.
- [3] Az indítványozó a döntéssel szemben Fővárosi Ítéltáblánál felülvizsgálati indítványt nyújtott be. Indítványában előadta, hogy az ügyben az FVB döntése szembehelyezkedik a Kúria Kvk. 37.500/2014/6. és a 37.327/2014/5. számú döntésében foglaltakkal, miszerint a fellebbező fél nincs abban a helyzetben, hogy pontosan ismerje a törvénysértések okát, mert képviselőjelöltként nem vehet részt a szavazatszámoló bizottság munkájában. Ezen túlmenően az indítványozó a Fővárosi Ítéltáblánál egy további bizonyítékot is becsatolt: a szavazatszámoló bizottság egy tagja nyilatkozatát, melyben kifejti, hogy az érvénytelenség okát a szavazólap hátulján nem tüntették fel és a bizottság munkatársai nem írták alá.
- [4] A Fővárosi Ítéltábla a fenti, újonnan becsatolt bizonyítékot nem vette figyelembe, miután – amint azt a Kúria Kvk.II.37.501/2014/2. számú határozatában leszögezte – a felülvizsgálati kérelemben az indítványozó nem hivatkozhat újabb jogsértésre. Az ítéltábla döntése indoklásában mindenekelőtt rámutatott arra, hogy alapkövetelmény továbbá a törvénysértés pontos megjelölése, és a bizonyítékok olyan szintű szolgáltatása, mely a valószínűség szintjén legalább alátámasztja a jogsértések bekövetkezését, melyben a FVB helyesen döntött, hiszen az indítványozó által csatolt jegyzőkönyv általánosságban állapít meg anomáliákat, de az választókerületre és szavazókörre le nem bontott vélemény, a kérelmező pedig nem szolgáltatott további pontosabb, avagy alaposabb bizonyítékot, szavazókörökre történő konkretizálással.
- [5] 3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadja, hogy a becsatolt újabb bizonyítékkal nem új jogsértést kívánt a bírósági felülvizsgálat során felhozni, hanem a korábban előterjesztett indítványban foglalt ténybeli és jogi alapot egy újabb bizonyítékkal kívánta alátámasztani, mely az indítvány benyújtását követően állt csak rendelkezésére. Utal arra, hogy a FVB ugyanolyan tényállás és ugyanolyan bizonyítékok alapján más határozataiban (304/2014. (X. 20.) illetve 305/2014. (X. 20.) határozatában) a szavazatok újraszámolását elrendelte, míg az ő ügyében nem, mellyel álláspontja szerint sérült a törvény előtti egyenlőség elve. Állítása szerint a bizonyíték „figyelman kívül hagyása” a tisztességes eljáráshoz való jogának és a jogorvoslathoz való jogának megsértését is eredményezi. Mindezzel az indítványozó az Alaptörvény XXIII. cikkében foglalt választójog sérelmének megvalósulását is állítja.
- [6] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, és az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását.

- [7] Az alkotmányjogi panasz a Ve. 233. § (1) bekezdésében írt határidőben érkezett, a kérelem megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt feltételeknek. Tekintettel arra, hogy az indítványozó a bírósági eljárásban kérelmező volt, az érintettség megállapítható. Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozik.
- [8] 5. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság tartalmi feltételeinek az alábbiak miatt.
- [9] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban hivatkozik az Alaptörvény B) cikk sérelmére is. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény ezen rendelkezése nem tekinthető olyan, az Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek a vélt sérelmére hivatkozva jelen ügyben alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani.
- [10] Az Abtv. 27. §-a úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasszal az egyedi ügyben érintett személy, vagy szervezet akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségét már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A jelen esetben jogorvoslatra sor került, melynek során a bizonyítékok értékelésében tér el az indítványozó álláspontja a bíróságétól. Az alkotmányjogi panasz valójában azt a bírói gyakorlatot és jogértelmezést vitatja, amely megköveteli, hogy választási eljárásban már a jogorvoslati kérelemben bizonyítékkal alátámasztott kérelem szerepeljen, a bizonyítékok legalább a valószínűség szintjén támasszák alá a jogsértések bekövetkezését. Sem az FVB, sem az eljáró bíróság nem ítélte a becsatolt bizonyítékokat eléggé konkrétnek és kellően alátámasztottnak ahhoz, hogy arra érdemben, az indítványnak helyt adó döntést tudjon alapítani.
- [11] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, ennek megfelelően a bírói döntéseket az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja.
- [12] Az indítványozó beadványa alapján megállapítható, hogy a panaszában megjelölt, általa alapjogsérelemként leírt aggályok valójában a bírói törvényértelmezés helyességét, valamint a bíróság által mindezekből levont következtetéseket vitatják. Az indítvány vizsgálatára sor került, a bíróság döntésének indoklásában az indítványra reflektálva részletesen elemzi, hogy az FVB döntését miért találja helytállónak, s a bizonyítékokat miért ítéli hiányosnak, illetve túl általánosnak. A panasz vitatja az ítéletátlának azt az állásfoglalását is, amely a panaszosnak beadványában szereplő tényállítását és a hivatkozott bizonyítékot újnak tekinti.
- [13] Az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette pl. 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]]. Ebből következően a bírói döntés alaptörvényellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon (elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]).
- [14] Az Alkotmánybíróságnak a Ve. szerinti alkotmányjogi panasz eljárásban nincs lehetősége felülvizsgálni a bíróság döntését és észlelését arról, hogy a konkrét esetben fennálló bizonyítottság mértéke, valószínűségi szintje az adott ügyben milyen döntést alapoz meg.
- [15] Az indítványozó állítása szerint a törvény előtti egyenlőség elve sérelmét jelenti, hogy az ő ügyében hasonló körülmények között nem rendelték el az újraszámlálást, míg más esetekben igen. Az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel annak megítéléséhez, hogy az adott ügyben, avagy más ügyben mennyi és milyen mértékű bizonyítékot tudott szolgáltatni az indítványozó, sem arra, hogy más jogorvoslati eljárásban a kérelmezők miért és hogyan tudtak időben eleget tenni eljárási kötelezettségeinek. Az eljárások indítványozói nem képeznek olyan homogén csoportot, melyek alkotmányjogilag összehasonlítható helyzetben lennének; a bizonyítékok elégséges, avagy hiányos volta nem áll alkotmányjogilag értékelhető összefüggésben a törvény előtti egyenlőség elvével.
- [16] A bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak, ugyanis az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazza [erről lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].

- [17] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételnek, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2014. október 29.

Dr. Kiss László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1767/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3276/2014. (XI. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Pk.I.20.698/2014/2. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó mint választópolgár a Debreceni Ítéltábla Pk.I.20.698/2014/2. számú, 2014. október 20-án kelt végzése ellen a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján 2014. október 22-én alkotmányjogi panaszt nyújtott be.
- [2] Álláspontja szerint a végzés sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését, XXIII. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését.
- [3] Kérte, hogy az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla végzését elsődlegesen változtassa meg, és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Választási Bizottság 74/2014. (X. 16.) határozatát helyezze hatályon kívül, másodlagosan a Debreceni Ítéltábla végzését semmisítse meg.
- [4] 2. A Debreceni Ítéltábla a kérelmezőnek a felülvizsgálati kérelmére indult nemperes eljárásban a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Választási Bizottság 74/2014. (X. 16.) számú határozatát helybenhagyta.
- [5] A végzés indokolásának megállapításai szerint Nagykállói Helyi Választási Bizottság 73/2014. (X. 13.) és 74/2014. (X. 13.) számú – szavazóköri eredményt megállapító – határozatai ellen a kérelmező kifogást, illetőleg fellebbezést terjesztett elő arra hivatkozással, hogy a 2014. október 12. napján Nagykálló városban tartott önkormányzati választáson a szavazókörökben „láncszavazás” valósult meg. Hivatkozott arra, hogy a szavazókörökben a megjelent szavazópolgárok száma és az urnákban található szavazólapok száma között az 1., 3., 5., és 7. számú szavazókörökben eltérés volt, négy szavazókör esetében kevesebb szavazólap volt az urnákban, míg a 6. számú szavazókörben négy lappal több és ezek nem az adott szavazókör bélyegzőjével voltak hitelesítve, hanem más szavazókör bélyegzőjével. Összességében álláspontja szerint a Ve. 2. §-ában foglalt alapelvek, nevezetesen: a választás tisztaságának megóvása, az önkéntes részvétel a választási eljárásban, esélyegyenlőség

- a jelöltek és a jelölőszervezetek között, a fogyatékossgal élő választópolgárok joggyakorlásának elősegítése, a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás, valamint a választási eljárás nyilvánossága sérült.
- [6] A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Választási Bizottság 74/2014. (X. 16.) határozatával a fellebbezést elutasította, egyúttal a Nagykállói Helyi Választási Bizottság 73/2014. (X. 13.) és 74/2014. (X. 13.) számú határozatát helybenhagyta.
- [7] Az ítéletábra megállapította, a Ve. 211. §-a értelmében a szavazatszámoló bizottság tevékenysége és döntése ellen – a szavazóköri eredményt megállapító döntés kivételével – kifogást lehet benyújtani. A fentiekből következően a szavazóköri eredményt megállapító döntés ellen kifogásnak nem volt helye. A Ve. 241. §-ának (1) bekezdése értelmében a szavazatszámoló bizottság szavazóköri eredményt megállapító döntése ellen csak a választási bizottságnak a választási eredményt megállapító döntése elleni fellebbezéssel együtt van helye. Jelen esetben is ez történt.
- [8] A végzés részletesen foglalkozik a csatolt szavazóköri jegyzőkönyvek egyes megállapításaival a választópolgárok megjelenését, a szavazólapokat illetően. A végzés kitér a kérelmező által csatolt CD-felvételre is. A végzés megállapítja azt is, hogy a bizonyítási eljárást a Területi Választási Bizottság nem folytatta le. A végzés szerint a láncszavazással kapcsolatban tett előadás – a bizonytalan tartalmú CD-re alapítottan – nem alkalmas az előadás valóság tartalmának igazolására. A felvételen egyik nyilatkozó sem állította, hogy ő maga előre kitöltött szavazócédulát kapott, arra vonatkozóan nyilatkoztak irányított kérdésre, hogy hoztak ki papírt a szavazóhelyiségből és az urnába üres papírt, illetve üres borítékot dobtak be. A fentebb kifejtettek miatt az ítéletábra a megjelölt okból a felülvizsgálható másodfokú határozat jogszabálysértő voltát nem állapította meg, a határozatot a Ve. 231. §-a (5) bekezdésének a) pontja alapján helybenhagyta.
- [9] 3. Az alkotmányjogi panaszra a jelen ügyben – bizonyos kivételekkel – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) rendelkezései irányadók. Vagyis az Alkotmánybíróság csak annyiban részes a választási eljárásnak, amennyiben Alaptörvényben biztosított jogok sérelméről van szó rendes bíróság döntését követően.
- [10] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek megfelel.
- [11] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz törvényben előírt, tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket.
- [12] Az Abtv. 29. §-a szerint, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadhatja be, azonban az indítványozó alkotmányjogi panasza egyik feltételnek sem felel meg, a következők miatt.
- [13] Az Abtv. 27. §-a szerinti panasz érdemben akkor bírálható el, ha az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogai sérelmét állítja. Habár ez az előírás formálisan teljesül a jelen esetben az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésére, XXIII. cikk (1) bekezdésére és XXIV. cikk (1) bekezdésére való hivatkozással, tartalmi szempontból, a panasz befogadása körében, vizsgálni kell a hivatkozást abból a szempontból, hogy az az Abtv. 29. §-ának megfelel-e.
- [14] 4. Az ítéletábra az indítványra okot adó ügyben a Ve. alapján járt el.
- [15] Az ítéletábrának a választási bizottság határozata törvényességének felülvizsgálatára van hatásköre. Ez az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés b) pontján alapul, és nem az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdésén {3010/2014. (II. 11.) AB végzés, Indokolás [23] bekezdés}.
- [16] A jelen esetben is megállapítható, hogy a kifogással érintett ügyben nem alanyi jog érvényesítése a vita tárgya, a fellebbezés, a felülvizsgálati kérelem és az alkotmányjogi panasz közvetlenül nem erre irányul. Ezért nem lehet megállapítani, hogy a jelen esetben és tényállás mellett az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést vetne fel.
- [17] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv.

27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012 (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Mindezeknek megfelelően az Abtv. 27. §-a úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasszal az egyedi ügyben érintett személy, vagy szervezet akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségét már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz így nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak, ugyanis az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazza {erről lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.

- [18] Az indítványozó beadványa alapján megállapítható, hogy a panaszában megjelölt, általa alapjogsérelemként leírt aggályok valójában a bírói törvényértelmezés helyességét, valamint a bíróság által mindezekből levont következtetéseket vitatják.
- [19] Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alkalmazásával az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. október 29.

Dr. Kiss László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1781/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3277/2014. (XI. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Pk.II.20.704/2014/2. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz szerint a 2014. október 12-i önkormányzati választás nyírbogáti polgármesterjelöltje a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésre hivatkozással, tekintettel az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. § a) pontjában foglaltakra és az Alaptörvény „Szabadság és Felelősség” XXVIII. cikk (7) bekezdésében, „Az Állam” 24. cikk (2) bekezdés d) pontjában és a 28. cikkben foglalt rendelkezésekre a Debreceni Ítéltábla Pk.II.20.704/2014/12. számon 2014. október 21-én kelt végzése ellen 2014. október 24-én alkotmányjogi panaszt nyújtott be az ítéltáblához.

- [2] Indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg: a Debreceni Ítéltábla Pk.II.20.704/2014/2. számú végzése az Alaptörvénnyel ellentétes és az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés *b*) pontja alapján a végzést semmisítse meg. Másodlagosan kérte, hogy „a döntéssel felülvizsgált Nyírbogát Nagyközség Helyi Választási Bizottságának 51/2014. számú és a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Területi Választási Bizottság 75/2014. számú határozatait” semmisítse meg az Alkotmánybíróság.
- [3] Álláspontja szerint a sérelmezett végzés az Alaptörvény R) cikkébe, I. cikkébe, XV. cikkébe, XXIV. cikke (1) bekezdésébe, XXVIII. cikke (7) bekezdésébe és 28. cikkébe ütközik.
- [4] Az alkotmányjogi panasz a területi választási bizottság tagjainak behívásával, valamint szórólapok terjesztésével kapcsolatos észrevételeket tartalmaz az ítéltábla végzésével összefüggésben.
- [5] 2. A Debreceni Ítéltábla Pk.II.20.704/2014/2. számú végzése a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Választási Bizottság 75/2014. (X. 16.) számú határozatát helybenhagyta.
- [6] A végzés indokolása szerint a polgármester-jelölt kérelmező 2014. október 12-én a Ve. 2. § (1) bekezdése *a*) és *c*) pontjaiban megjelölt, a választás tisztaságának megóvása, valamint az esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölőszervezetek között választási eljárási alapelvek megsértésére hivatkozással kifogást nyújtott be, kérte az eredmény hatályon kívül helyezését és Nyírbogáton új választás kitűzését.
- [7] Az alapelvi sérelmet a kérelmező a végzés szerint négy jogsértés kapcsán állította:
- [8] – A választás napján egy másik polgármester-jelölt és az őt támogató testületi tagjelöltek, barátok folyamatosan hordták az embereket gépjárművel szavazni és egy listát adtak a kezükbe azzal, hogy kire, kikre kell szavazni. Bizonyítékul fényképfelvételt csatolt egy személygépjárműről. (I.)
- [9] – Sz. és a Jobbik Magyarországért Mozgalom nyírbogáti alapszervezete tagsága nevében szórólap terjesztése történt olyan tartalommal, hogy a nyírbogáti választópolgárok a szavazataikkal támogassák 24. sorszám alatt Sz.-t, valamint a FIDESZ-KDNP polgármester-jelöltjét és képviselőjelöltjeit. A szórólap szerint V. a Jobbik Magyarországért Mozgalom Országos Elnöke Nyíregyházán kijelentette, hogy ott, ahol a Jobbik nem állít jelöltet, ott támogatják a FIDESZ-KDNP jelöltjeit. A kifogástevő szerint Sz. ilyen szórólap kibocsátására nem volt felhatalmazva és a hivatkozás sem volt igaz. A szórólap ezért alkalmas volt a választók megtévesztésére, a Jobbik szavazók tényleges befolyásolására. (II.)
- [10] – 2014. október 12-ére virradóra név nélkül mocskolódó, aljas és minden alapot nélkülöző adatokat tartalmazó szórólapot terjesztettek. Az alkalmas volt a választók befolyásolására. Ennek alátámasztására csatolt szórólap aláírás nélküli nyílt levél B.-nek és csapatának. (III.)
- [11] – Egy másik jelölt a választást megelőző napokban több kisebbséghez tartozó személynek mobiltelefont ajánlódott, amely mindenképpen a választás miatt történt. (IV.)
- [12] A végzés megállapítja, hogy a Nyírbogát Nagyközség Helyi Választási Bizottsága 51/2014. (X. 12.) számú határozatával a kifogást elutasította, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Választási Bizottság 75/2014. (X. 16.) számú határozatával a kérelmező fellebbezését elutasította, a Nyírbogát Nagyközség Helyi Választási Bizottsága 51/2014. (X. 12.) számú határozatát helybenhagyta.
- [13] A kérelmező felülvizsgálati kérelme alapján indult nemperes eljárásban az ítéltábla kifejtette, hogy érdemben kizárólag a kérelmező által a fentiek szerint a kifogása fenti pontjaiban felhozott, a felhívott választási eljárási alapelvek sérelmével járó magatartásokról foglalhatott állást.
- [14] Az ítéltábla a felülvizsgálat során figyelemmel volt arra is, hogy a kifogás nem a Ve. 241. §-ában meghatározott, a választás eredménye elleni jogorvoslat volt. A kifogást tevő a fellebbezését nem a választási bizottságnak a választás eredményét megállapító döntése ellen nyújtotta be a 241. § (2) bekezdés *a*) és *b*) pontjában megengedett jogalapon: nem hivatkozott a szavazóköri eredményt megállapító döntés törvénysértő módjára, a szavazóköri eredmények összesítésére és a választási eredmény megállapítására vonatkozó szabályok megsértésére.
- [15] Az ítéltábla megállapította, hogy a kérelemben hivatkozott eljárási jogszabálysértés esetén sincs lehetősége a bíróságnak a bírósági felülvizsgálati kérelemmel támadott választási bizottsági határozatok hatályon kívül helyezésére. A bíróság a megtámadott határozatot érdemben bírálja felül, a Ve. 231. § (5) bekezdés *a*) és *b*) pontja alapján vagy helybenhagyja vagy megváltoztatja.
- [16] Az ítéltábla megállapította azt is, hogy a kifogásban I. pont alatt jelölt, a szavazók szavazási napon szavazóhelyiséghez történő személygépjárművel való szállítását a Ve. kifejezetten megengedi. A 2013. évi CCVII. törvény 9. §-ával beiktatott, 2013. december 11-től hatályos Ve. 143/A. §-ának (1) bekezdése alapján a választópolgár a szavazóhelyiséghez való eljutásához más személy segítségét jogosult igénybe venni; a (2) bekezdése szerint a szavazóhelyiséghez történő szállításra autóbuzos személyszállítás nem végezhető. Így a Ve. által engedett magatartás tanúsítása esetén választási alapelvi sérelem nem állapítható meg.

- [17] Az ítéletábra a Jobbik nevében terjesztett szórólap kapcsán sem találta megállapíthatónak a megjelölt alapelvek megsértését. Utalt arra, hogy a kifogástevőnek igazolnia kellett volna az elkövetés, az észlelés időpontját is, mert a jogsértés elkövetésének időpontja az, melytől a kifogás benyújtására nyitva álló három napos jogvesztő határidő kezdete számítandó.
- [18] A végzés szerint a kifogás eredményessége érdekében a kérelmezőnek meg kellett volna jelölnie a szórólap kifogásolt tartalmát, a hamis tényállításokat és annak ellenében az igaz tényekre, vagy az állítások hamisságára vonatkozóan bizonyítékokat kellett volna csatolnia. A bíróság szerint választási bizottságoknak nem volt feladata a kétoldalas szórólap tartalmának elemzése, értékelése.
- [19] Az ítéletábra szerint mindkét fokú választási bizottság helyesen foglalt állást a kampányidőszakban a választópolgárok részére nyújtott ajándék kapcsán is. Az egyszerű magatartás kapcsán érvényesül a Ve. 209. §-ának (1) bekezdése szerinti anyagi jogi jogvesztő határidő: a kifogást legkésőbb a sérelmezett jogszabálysértés elkövetésétől számított harmadik napon elő kell terjeszteni. Az elkésett kifogás a bíróság szerint érdemben a Ve. 215. §-ának *b*) pontja alapján nem is volt vizsgálható.
- [20] 3. Az alkotmányjogi panaszra a jelen ügyben – bizonyos kivételekkel – az Abtv. rendelkezései irányadók. Vagyis az Alkotmánybíróság csak annyiban része a választási eljárásnak, amennyiben Alaptörvényben biztosított jogok sérelméről van szó rendes bíróság döntését követően.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek megfelel.
- [22] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz törvényben előírt, tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket.
- [23] Az Abtv. 29. §-a szerint, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadhatja be, azonban az indítványozó alkotmányjogi panasa egyik feltételnek sem felel meg, a következők miatt.
- [24] Az Abtv. 27. §-a szerinti panasz érdemben akkor bírálható el, ha az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogai sérelmét állítja. Habár ez az előírás formálisan teljesül a jelen esetben az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvény I. cikkére, XV. cikkére, XXIV. cikke (1) bekezdésére és XXVIII. cikke (7) bekezdésére való hivatkozással, tartalmi szempontból, a panasz befogadása körében, vizsgálni kell a hivatkozást abból a szempontból, hogy az az Abtv. 29. §-ának megfelel-e.
- [25] 4. Az ítéletábra az indítványra okot adó ügyben a Ve. alapján járt el.
- [26] Az ítéletábrának a választási bizottság határozata törvényességének felülvizsgálatára van hatásköre. Ez az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés *b*) pontján alapul, és nem az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdésén {3010/2014. (II. 11.) AB végzés, Indokolás [23] bekezdés}.
- [27] A jelen esetben is megállapítható, hogy a kifogással érintett ügyben nem alanyi jog érvényesítése a vita tárgya, a fellebbezés, a felülvizsgálati kérelem és az alkotmányjogi panasz közvetlenül nem erre irányul. Ezért nem lehet megállapítani, hogy a jelen esetben és tényállás mellett az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést vetne fel.
- [28] Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alkalmazásával az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. október 29.

Dr. Kiss László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1769/2014.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető
HU ISSN 2062–9273